

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasuti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-u. 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

• Egy táborban!

Budapest, június 14.

Nem most kezdődik a döntés a reakció kapuján, mert a függetlenségi pártok különváltan is ostromolták azt mindig. De az ostrom a mai naptól fogva hatalmasabbá válik és fokozódó tüzzel folyik tovább azzal a hatalommal, amelyet az erők egyesítése jelentett mindig és jelenteni fog a jövőben. A mai napon mondták ki az eddig különváltan harczoló függetlenségi pártok az egyesülést, a tömörülést, az egységes vezérletet és egységes taktikát.

Jelentősége és hordereje oly megszire kiható, hogy egy pillantásra át nem tekinthető. Oly korszakban következett be, amikor mindenfelől rásötéte-dik a nemzetre a reakció és az erőszak éjszakája. Amikor politikai iparlovagok eltökélték, hogy betörnek a szentélybe, ahol a nemzet legnagyobb kincsei vannak és a betörés után nem hagynak ott mást, csak az alkotmány romjait. Oly korszakban, amikor Bécs zsoldosai mindenre el vannak szánva és javában munkában vannak, hogy teljesen pörére vetköztessék a magyart és koldustarisznyánál egyebet meg nem hagynak neki.

Ily sötét és végzetes korszakban parancsoló és el nem utasítható kötelességüké vált a függetlenségi pártoknak, hogy keressék azokat a pontokat, ame-

lyek egyesítésre és küszöböljék ki a maguk köreiből azokat, amelyek szétválásra vezetnek. A közös veszélyvel szemben, mely emésztő tüzvész gyanánt fenyegeti Magyarországot és annak népeit, egyetlen mentség az erők tömörülése. Ez ma bekövetkezett és ettől fogva a rablólovagoknak, akik kiméletet nem ismernek, sokkal nehezebb dolguk lesz.

A népek örömmujongása kíséri ezt a nagy egyesülést. Nem mintha új programot hozna az immár egységessé tömörült függetlenségi párt; hisz Apponyi mély meglátással kifejtette s nyomtatékosan hangoztatta a megértés mai ünnepnapján, hogy a függetlenségi pártoknak eddig is közös programjuk volt, amelytől eltérni nem fognak s amely kibővítésre nem szorul. De eredménynyel, sikerrel, a győzelem reményével s kilátásával nagy politikai küzdelmet nem lehet szétdaraboltsággal folytatni. A taktika lesz új és egységes. Az ostromló hadsereg erőben, súlyban, a nemzetre való befolyásban meggyarapodva, hatalmában ellenállhatatlanná válva veszi fel a harcot a hűnben egyesült munkapárti kormány ellen, mely vakmerően szembefordult a nemzet létérdekeivel.

Az egyesülés hivatása, missziójának lényege magában az elnevezésben foglalatik: „Egyesült függetlenségi és 48-as párt”. Nemcsak a nemzeti ideálok foglalata, tartalma és legmélyebb lé-

nyege az egész terjedelmében kifejezve mindazt, amiért eddig ádáz és dicsőséges harczok folytak, hanem kiegészítve valamivel, aminek hiányát eddig súlyosan érezte közéletünk: kiegészítve azzal a vezérlettel, mely egy célra tör s melynek csak egy szándéka van.

A vezérlet egyesítése ez, amelynek legalább oly nagy a fontossága, mint a pártok egyesülésének. A vezérlet gróf Károlyi Mihály kezében koncentráldik, aki arányilag rövid idő alatt nemcsak a popularitásnak szinte szédítő magaslatára érkezett, hanem egyéniségének súlyával, energiájának és harci készségének hatalmával is erőt ad a vezérletnek. Vele együtt válva ott vannak a vezérletben az eddig különálló függetlenségi pártoknak régi, kipróbált, harczokban megedzett, tapasztalatokban gazdag vezetői, Kossuth Ferencz és Justh Gyula. Ily vezérkar harci riadója éppen olyan ellenállhatatlan hatású, mint amilyen hatalmas és az ellenségnek féltelmes lesz harci taktikájuk. Most már semmi akadály annak, hogy az ostromgyukat felvonultassák és a tüzelet megkezdjék.

A multnak minden mulasztását jóvá tenni, a jövő reményeit valóra váltani, a nemzetben szunnyadó erőket fölrazeni és mindenkit a neki megfelelő őrhelyre állítani: ez a jövőendő feladata az új vezérletnek és az egészszé tömörült függetlenségi pártoknak. A hadsereg,

Torquato Tasso

Irtá; Gyulai István

(Utánnomlás tílos)

A hercegnő nyugodtan és előkelően az érkező lovag felé bókolt és megemelte a karját a kerevet szélén:

— Üdvözöllek Signor Montecatino, — mondta a mélyen hódoló, pompás ember felé és mialatt csókra nyujtotta a kezét, összeharapott ajakkal, kéjesen belevájta körmét a lovag kezébe. Szinte elfeledkezett a mámorról, a zengő csodákról, melyek imént belecsengtek a lekébe és a csók, mely még alig hült ki a vállán, úgy látszik nem égette már.

A két lovag hidegen köszönt. A kancellár, Montecatino udvariasan szólott:

— Valóban nem szeretném, ha Maestro Tasso zavartatná magát. Őszinte csodálattal hallgatom a költőket. Az imént beszéltem épp Guarinivel. Azt hiszem ő ma a legtalentumosabb önök, fiatal költők közt. Ugyebár maestro?

A szava hasította a levegőt és mint a penge, úgy járta át Tassot. A hercegnő mosolygott a készülő viharon. — érte volt! — de hirtelen eléje vágott.

— Nem zavartál bennünket; Tasso egy szonettet olvasott. De már nem olvas — s Tassora nézett, aki némán, konokul állt mellette, szorosán, majdnem hozzásimulva, izzó térdük talán össze is ért és gyűlölettel meredt a hercegnő szemébe.

A hercegnő mosolygott.

— Ül le mellém Signor Antonio! — mondta a kancellárnak és a hangja meleg

volt és bársonypuha, — mindig kedves vagy nekem. Van-e valami ujság számomra?

Tasso megalázottan hátra lépett és rákönyökölt egy izmos leanderfára. A kancellár kecsesen ült le a kerevetre.

— Egy finom költő, spanyol és nemes, irását hoztattam fenségednek, — mondta Montecatino — Diego Hurtado di Mendoza, és úgy mondják pompás történeteket tud kieszelni. Valami fiatal festőről is beszélnek mostanában, a neve ha jól tudom, Michel Angelo Buonarrotti, egy Madonnát rendeltem a kápolna számára, el is készült és a zenét az ünnepi misére maga Palaestrina komponálta. A kép azt mondják gyönyörű, de én — és itt Tassora nézett — nem nagyon lelkesedem a modernekért.

A hercegnő kissé hátrahajlott a kereveten és keble kicsillant a gyönyörű napon, mint fehér brokáton egy harsány vércsepp.

— Tasso, mio caro, — és az ismert szavát megszokott kéjjel duruzsolta — szinte már megfedkezünk magáról. Ó bocsánat. De hiszen látja. Szük a kerevet. Csak kettőnek van egyszerre itt helye!

A kancellár elégűlten elmosolyodott és titkon megsimogatta a hercegnő karját. Tasso barna, gyönyörű arcát könnyű pirosság futotta át. Megértette a hercegnőjét. Fojtott hangon, türt és kényszeredett alázattal hajtotta meg magát.

— Ha teljesítené alázatos kérésemet és elbocsájtana? . . .

— Valószínűleg ismét dolgozni? Sajnálom elbocsájtani, de nem akarom zavarni. Menjen, dolgozzék és örvendeztesse meg bennünket!

Csókra nyujtotta kezét és a karja, formás, fehér, arisztokratikus kar, mint egy

gyönyörű virág Tasso felé hajlott. Eleonóra békítően mosolygott rá és mélyen és ábrándosan a szemébe nézett, a hangja simogatta, remegett.

— Adio, Tasso, mio caro!

A két férfi némán köszönt el, a hercegnő grációz könnyedséggel még intett és lopva, kecsesen kacintott rá. Tasso megremegett. Szerelmesen, zendülő érzékeinek minden forrongásával szinte rá szerette volna magát vetni a kancellárra és átharapni a torkát. De fékezte magát. Csendesen kilépett a lugasból és nekivágott a parknak. Az érett, bódító virágokkal szegzett út végén megállt és megfordult. Ordítani szeretett volna.

Megsebezve, meggyalázva állt és bámult: a lugasban a hercegnő karjai között mámorban, boldogan hevert a finom udvaronc és ő — állt itt, nem messze tőlük és még égett az ajka és sajgott. A hercegnő harap, ha csókol.

Elkeseredetten fordult el tőlük s halkán mohogta csak úgy magának:

— Nyomorultak. A rózsá, a láz, amit én érleltem meg, most neki terem. És Guarini a legtalentumosabb! És nekem hallgatnom kell ezt. És én ezt hallgatom. Torquato Tasso! Hát meddig kell a vágnak várni, míg tetté magasul? A karom erős, a pengém gyors és lendületes, mint egy sonettem rime: mire várok? Medig él még ez a Montecatino?

Izgatottan markolta meg az épét és jobbával önfeledten a légbe szurt, de hirtelen mosolygásra vált az arca és kedvesen meghajolt: a fejedelem jött és jókedvűnek kellett lenni.

Az estebéd rövid volt és komor; a fejedelem hallgatott. Gonzaga herceg rossz hírt

amelynek elére álltak a vezérek, nem fog külön irányokat követni; nem fog eltévelyedni a külön utakon, amelyeken eddig járt. A cél előtt van s az ösvény immár egyenessé vált.

A tulsó tábor, amely ezt a tömörülést nézi, egyelőre úgy tesz, mintha nem tulajdonítana neki tulságos fontosságot. A sórádatból kikelt munkapárt hangoztatja, hogy a fuzionált függetlenségek nem tudtak kivetkőzni az eddig hangoztatott doktrinér függetlenségi elvekből és így nem tartja életképesnek. Ezzel azt akarják munkapárti részről kifejezni, hogy a tömörülésnek nem tulajdonítanak fontosságot és nem félnek az egyesüléstől.

Pedig éppen ennek a hangoztatásával árulják el, hogy igenis félnek, sőt nagyon is rettegnék tőle. Amikor hangsúlyozzák, hogy a régi, doktrinér függetlenségi elvekhez ragaszkodik az egyesült függetlenségi és 48-as párt, kifejezik egyszerismint azt, hogy szívesebben látták volna, ha az egyesülés tényében elvtagadást vehettek volna észre. Mily örömrivalgás támadt volna abban a penészes, nemzetrontó és alkotmánytipró pártban, ha elmondhatták, világgá harsoghatták volna, hogy abban a pillanatban, amikor a függetlenségi táborok egyesültek, régi elveiket is megtagadták, elárulták!... Ezt az örömtől azonban hiába várták. Az eddig külön utakon járó függetlenségi pártok éppen olyan hüek maradtak elveikhez s meggyőződéseikhez, mint amilyen elszántan indulnak majd harcra egyesült erővel.

És éppen ez lesz a veszők a nemzetcsalóknak, a bankpénzeket és sópanamákot meghízottaknak. Törhetlenül kitartva a nemzeti ideálok mellett, de végső csatákra, ádáz és lelkes küzdelmekre készen, megerősödve és megif-

judva: így vonul föl a porondra az Egyesült függetlenségi és 48-as párt. A nemzet jövődjét, boldogulását és megváltását vonja kétségbe az, aki e harc sikerében kételkedik.

Budapest, június 14.

Tisztelegések az új házelnöknél. A képviselőház választott tisztségviselői és tisztségviselői kara — mint félhivatalosan jelentik. — elbucsztak Tisza Istvántól, a képviselőház volt elnökétől. Azután tisztelegtek az új elnökénél, Beöthy Pálnál. A parlamenti újságírók a hagyományos szokáshoz híven, ma déli tizenkét órakor tisztelegtek Rákosi Jenő, a parlamenti tudósítók szindikátusának elnöke vezetésével Beöthy Pálnál, a képviselőház elnökénél. A parlamenti tudósítók nevében Rákosi Jenő üdvözölte az új elnököt. Beszédével, amely kimonodottan kormánypárti szellemű volt, az újságírók legnagyobb része nem azonosítja magát. Beöthy Pál válaszában hangsúlyozta, hogy maga a sajtó érzi ferde helyzetét, amelybe a sajtó kinövésői hozták. Minden közönségnek olyan sajtója van, amilyent igényel. Ha a sajtó érezné, hogy a kinövéséssel nem tud prosperálni, nem folytatná ezt a hangot. A közönség elferdült izlése az oka ezeknek a kinövésnek. Azt hiszi, hogy az új intézkedések elsősorban a sajtó érdekeit szolgálják. A kinövésüket kell leoperálni. A felelősség áthárítását minden áron meg kell akadályozni és elejét venni annak, hogy a sajtó visszahessen a maga nagy hatalmával. Nyilvánosság elé csak a nyilvánosság embereinek dolgai tartoznak; családi ügyeket firtatni nem lehet. Végül megígérte jóindulatát. Rákosi beszéde miatt különben a parlamenti újságírók szindikátusa hétfőn ülést tart, mert nem lehet egy ilyen testület nevében pártpolitikai szemponttól vezetett beszédet mondani.

Andrássy elutazása. Gróf Andrássy Gyula országgyűlési képviselő, holnap, családiával együtt, hosszabb tartózkodásra tiszadobi birtokára utazik.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház pénzügyi, valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottságai tegnap délután megalakultak. A pénzügyi bizottság elnökévé Harkányi Frigyes bárót, jegyzővé pedig Hertelendy Ferenczet és Gál Jenőt, a közgazdasági és közlekedésügyi bizottság pedig elnökévé Pallavicini Ede öröföt, jegyzővé Gál Jenőt és Radvánszky Albert bárót választotta meg. Az egyesült pénzügyi, valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottság Harkányi Frigyes báró elnöklésével nyomban tanácskozársra gyűlt egybe s tárgyalta az elébe terjesztett törvényjavaslatokat és miniszteri jelentéseket. Délután öt órakor a közjogi és törvénykezési bizottság tar-

tott ülést Wlassics Gyula elnöke alatt. A tárgyalás alatt álló törvényjavaslatokat Bernáth Géza előadó jegyző ismertette. A bizottság a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta. A választójog büntetőjogi oltalmáról szóló törvényjavaslatot is Bernáth Géza ismertette és elfogadásra ajánlotta. Megjegyezte azonban, hogy jobban szeretne volna, ha a vesztegetésre, az etetés-itatásra vonatkozó kivételek elbírálását a bíróságra bízták volna, mert az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a kivételek élénk demoralizációra vezettek s a bíróságot konfundálták. A bizottság a javaslatot elfogadván, tárgyalta Maros-Tordamegyének a földbirtok parcellázásának nemzeti alapon való törvényi korlátozására vonatkozó kérvényét, amelyet a miniszterelnök utján pártolólak kíván az összkormányknak kiadni.

Wickenburg Flume tanácsa ellen. Mai számunkban ismertettük azt a szenzációs határozatot, melyben a flumei rapprezentanca bizalmatlanságot szavazat a kormányknak.

Gróf Wickenburg István flumei kormányzó ma délelőtt megsemmisítette a flumei rapprezentanca tegnap esti ülésén hozott ezt a határozatot, amely a bizalmatlansági szavazaton kívül dr. Baecics Icsilio volt városi alpolgármester kitiltását is megsemmisítette, a rendőrségi kiutasító határozatot visszavonta és fegyelmi eljárást rendelt el Derencsin Xavér Ferencz flumei rendőrigazgató ellen, akit állásától föl is függesztett. A kormányzó határozatát a városi statum 90-ik paragrafusával indokolta, amely ugy rendelkezik, hogy kitiltási ügyekben elsőfokon a rendőrség, második fokon a kormányzótanács, harmadfokon pedig a belügyminiszter intézkedhetik. A kormányzó tehát megállapítja, hogy a rapprezentanca túllépte hatáskörét, a kitiltási határozatot megsemmisíteni nem állt jogában, ugyszintén nem indíthatott fegyelmi vizsgálatot a rendőrigazgató ellen egy olyan ügyben, amely felelősség alatt áll s még csak a lehetőség sem volt meg, hogy rapprezentanca a Baccic-féle kitiltási ügy aktáival megismerkedhetett volna. A kormányzó döntése városzerte nagy feltűnést keltett.

Nem kisebb feltűnést keltett, hogy Wickenburg István flumei kormányzó tegnap útra felszólította Vio Ferencz podesztát, hogy „Az Est” ügyében hozott belügyminiszteri rendeletet haítsa végre. Vio a kormányzóhoz intézett következő átiratban válaszolt:

— Excellenciának 1913 június 12-én kelt 3566. számú leiratára, mely „Az Est” című napilap utcai árusításának tiltására vonatkozik, bátorokdom excellenciáddal közölni, hogy a június 2-án kelt 54431. számú miniszteri rendeletet nem szándékom végrehajtani, miután ezt a sajtószabadság érvényben levő rendeleteivel ellentétben állónak találom. Egyben felkérem nagyméltóságodat, hogy eme tiltakozásomat további eljárás végett a m. kir. belügyminiszterhez felterjeszteni sziveskedjék.

Tasso előrelépett.

— Ha itt a hátába döföm a pengét, — gondolta, — mind a kettőt átszúrom. Összefüznöm őket!

Előre ugrott és a hangja felharsant. Nyugodtan, derékhoz szorított könyökkel tartotta a lőrt, bal karja szabályos szögben hátra lendült, a sima, vékony, hosszú penge villant egyet és sivitva döfött az óriásba. A hercegnő ráeszmélt a rengett hangra és sikoltott. A férfi megtántorult, Tasso visszarántotta a pengét és a támoogyó óriás eltorzult profilján felismerte — a lakáját. Az óriás összerogyott.

— Hát nem Montecatino? Hát nem üzenet volt? Hát neki szolt? — dadogta Tasso és a nőre rontott. — Reggel egy, délben egy másik, este meg egy lakáj? Hogy a bátyád, a fejedelem, reggelente beoson, még tünni tudtam. De most Montecatino, meg e lakáj itt és tán sorra mind az egész udvar? És te légy az első szüz Ferrarában, te légy a lányok legelseje! Ki vagyok akkor én én neked, Torquato Tasso? Egy lakáj után?

A penge megvillant, Eleonóra sikoltva rogyott Tasso elé.

— Tasso, mio caro! — sikongta esdve és Tasso karja ernyedten hull alá. Szeme ráesett a merev lakájra és két ujjával lesimitotta a pengéről a vért. A hercegnő reszketve felemelkedett és közeledett hozzá, Tasso megintgott, isteni volt ebben a gyötrődésben, egy szédület a hercegnő és a legszebb rim nem volt ily puha, könnyű és lendületes. Kívánva haladt feléje és a hercegnő odasimult a karjai közé. Megölelte és megröppant a karjai között, szinte vitte magával. Am léptében megbolított a hullán és kissé meborzongva, összeszorított fogakkal sugta a hercegnőnek:

— El kell távolítani előbb a hullát.

küldött Mantuából, Montecatino hiányzott: a herceg váltott lovakon Rómába küldötte a bíboros Fernando Medicehez. A hercegnő, Lucrécia és Eleonóra, félve figyelték fenséges bátyjukat, Tasso komoran meredt maga elé. A fejedelem intett, a társaság szétszórt.

Tasso félrevonta a függőnyt, Eleonóra hercegnő kilépett és könnyedén követte Tasso. A homályos folyosón mereven és felmagaslón egy óriás lakáj állott. A hercegnő ránézett és sugott valamit, ám Tasso meghalott. Csak rövid szó volt.

— Vecsernye után nálam!

Tasso bucsuzatlan a szobájába rohant és meggyötrődve majdhogy az ereit felharapta.

— Hát ez az a sürgős ut Rómába? — gondolta — és ezek a váltott lovak? E senki, e lakáj viszi az üzenetet, hogy tudjon róla az egész udvar? Vecsernye után, a szobájában! Nos Montecatino, megtért őseid ma várnak a pokol kapujában!

Zokogva borult le az ágyára Tasso, egy rettenet volt ez a kin, mintha kettéharapták vón a szívet. Megöklözte a fejét és összeszorított fogai megröppantak, — az egyik kitört és a földre hullt.

— Évek minden álma és vágya az övé volt, irtóztam asszonytól, mert rá gondoltam és az ő hamvas lányságára. Itt fejtem, bontom egy új csodának a szépségeit, neki: itt irom Goffredo-t és a többit, Le Lagrima di Maria, La sette giornate, Amynta... mind és a szonettek száza, — neki irom és neki irtam és az ő lelke él itt, bennem, mindenütt és most egy diszes ember, egy közönséges lovag, egy Mercatino... Egy héttel azután... A vállam még nem hegedt be. Hogyan harapott! És az éjszaka!... Mindent elfelejtett. Nem én leszek nála vecsernye után... Egy hét előtt még... Élesen riant fel a kápolna esengője. Tasso felugrott, felesatolta a kardját és lesietett. A

kápolnában celebrálták már a misét, Eleonóra hercegnő ott térdelt a fiatal Michel Angelo új Madonnája előtt. Egy csoda, egy szentség, amint térdelt, a feje ivesen meghajolt.

Vecsernye végén Tasso melléje lendült.

— Eleonóra! — sugta remegve.

— Megörült? Itt? Megörült?

— Még nem. De meg fogok... .

— Hát mit akar?

— Az éjszakádat!

— Bolond!

— Négy napja váratsz!

— Majd holnap.

— Nem! Ma! Akarom! — és megragadta.

— Torquato!

— Akarom! — és elengedte.

A hercegnő végigmérte és Tasso érezte, hogy el van bocsájtvá. Könnyen, fenségesen és egyszerűen, hidegen, mint egy pillét, elejtette, otthagya. Mehetett!

Tasso elámult, összetört. Elernyedé. A hercegnő nyugalma elvette az erejét, gyáván visszahőkölt. Am eszébe jutott az éjszakájuk és felkálváriázott benne a sok régi vágy, belehengelt ebbe a rettenetbe és utána osont. Lapulva, a fal mellett, halkan.

A suttogást hallotta és csókok lihegését. Könnyelműek, lakáj sem állt az ajtó előtt! Halkan behuzta az ajtót és a nehéz brokát függöny meglíbbent, Tasso kivonta a hosszú tört. A gyenge mécs a szoba sarkából rájuk világított és összefort árnyékuk, mint egy nagy keret, a padlón, a falon, a mennyezetlen megnövekedve és rémesen ingott, mintha vigyorgott volna. Tasso állt, szinte beleolvadt a függönybe és szeme a még sima, nyitott ágyra esett, mely fehéren ásitott és várakozón.

A hercegnő a csók alatt egészen hátra-hajolt, a férfi hörgött és ölelte.

— Jaj, összeröppantasz, — sóhajtott a hercegnő, — ne ily vadul!

Egyesült függetlenségi és 48-as párt

— A három frakció kimondta az egyesülést. — Az új tábornak 98 tagja van. — Liberális és demokratikus program. — Kossuth Ferencz és Justh Gyula elnökök. — Gróf Károlyi Mihály ügyvezető-elnök. — A direktórium: Gróf Apponyi Albert, Bakonyi Samu, Désy Zoltán, Földes Béla, Lovászy Márton, Mezössy Béla. — Az ellenzéki szövetség fenmarad. — Megalakítják a választójogi blokkot is. — Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

A reakció szörnyű tömbolása közben ma egy felemelő, nagyszerű esemény, a három függetlenségi párt egyesülése lopott igaz fényt ebbe a szomorú, fekete világba. A nemzetnek a legteljesebb elismeréssel kell honorálni gróf Károlyi Mihály szívós, lankadatlan buzgalmát, amelylyel tető alá hozta a nagy eszmét. De nem szabad elfeledkeznünk lelkes segítőitársairól sem: Zlinszky Istvánról, Palugyay Móriczról, Bottlik Istvánról, Eitner Zsigmondról, báró Manndorff Gézáról, Jaczkó Pálról és Urnanczy Nándorról. A vezérekről is csak a legőszintébb magasztalás hangján szólhatunk. — Kossuth Ferencz, Justh Gyula, gróf Apponyi Albert és gróf Batthyány Tivadar önzetlen odaadással segítettek diadalra a közkatonák hazafias és mély jelentőségű tervét. Beszélnek arról, hogy Holló Lajos és Polónyi Géza, akik nem kerültek bele az új párt vezetőségébe, most duzzogva félrevonulnak s ilyen szándékot mutat a fővárostól távollevő Désy Zoltán is, akinek a kipróbált munkarejét nem nélkülözhetné a függetlenségi párt. Ezek a félreértések azonban, úgy hisszük, mihamar el fognak oszlani.

Az egyesült függetlenségi és 48-as pártnak kilencvennyolc tagja van, ebből 49 Kossuth-párti, 36 Justh-párti és 13 pártonkívüli függetlenségi volt. Az öreg Madarász József, aki egészen különáll, még nem jelentette belépését, valamint a három kiszagdapárti: (nagyatádi) Szabó István, Herczeg Sándor és Novák János sem. Ezenkívül van tizenegy olyan pártonkívüli állítólagos függetlenségi, akinek csatlakozását el sem fogadná az új párt, ezek: Baross János (aki ma lépett ki a Kossuth-pártból), Hartner Géza, Hlatky-Schlichter Lajos, Lengyel Zoltán, Nadányi Gyula, Pajzs Gyula, báró Senngy Miklós, Kelemen Samu, Mady-Kovács János, Óváry Ferencz és Barta Ödön.

Az egybeolvadt függetlenségi tábor igazán liberális és demokratikus programot vall, amint ez a régi 48-as elvek alapján másként nem is volt képzelhető. Ezeknek a dicsőséges elveknek gyakorlati megerősítése most a legrettentőbb pártabszolutizmus és a legkorruptabb, legsötétebb reakció idején ezerszeresen fontos. A párt elnökei: Kossuth Ferencz és Justh Gyula lettek, de az aktív vezetés immár gróf Károlyi Mihályt, az ügyvezető elnököt illeti. Mellette egy direktórium fog működni, amelynek tagjai: gróf Apponyi Albert, Bakonyi Samu, Désy Zoltán, Földes Béla, Lovászy Márton és Mezössy Béla, — csupa kiemelkedő elme és intranzigens harcos. Alelnökök maradtak az eddigiek. Ennek folytán megtörtént az a komikum, hogy Egrý Béla, a pártonkívüliek elnöke kiesett minden tisztségből, míg Horváth Gyula, a csoport alelnöke bekerült az új tisztikarba is.

A fuziót a pártok nagy lelkesedéssel mondták ki és a közös értekezletükön őszinte, kitörő örömmel és fanatikus rajongással pécsették meg a határozatot, amely nemsokára diadalmas lobogója lesz a Tiszák ellen indított kiméletlen hadjáratnak. Természetesen a függetlenségi párt a néppárttal s az ellenzék

többi kombattáns elemeivel is fentartja a fegyverbarátságot s a jövő héten a szövetségi kötelek megszilárdítása céljából megalakul a választójogi blokk is. A mai nap örömnépét csak egy ürömcsepp zavarta meg: gróf Andrássy Gyula váratlan állásfoglalása a függetlenségi akciója ellen. Remélhetőleg azonban, az ő kételyei is eloszlatatók lesznek.

Az egyesülés mai eseményeiről a következő tudósításunk számol be:

A Kossuth-párt értekezlete

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt ma este hat órakor Kossuth Ferencz elnökletével értekezletet tartott Irányi-utcai körhelyiségében. Az értekezleten a pártnak csaknem valamennyi tagja megjelent, ugyszintén gróf Apponyi Albert, valamint Tóth János, Sághy Gyula és Szentiványi Árpád alelnökök. A jegyzőkönyvet Gedeon Aladár vezette.

Kossuth Ferencz a párt tagjainak üdvözlésével nyitotta meg az értekezletet. Ugy az ország függetlenségi érzelmű polgárainak — ugymond — mint a függetlenségi pártok tagjainak körében megnyilvánult az az érzés és megindult az a mozgalom, hogy a különböző függetlenségi pártokat egy táborban kell egyesíteni. Ez a párttagok kezdeményezésére megindult mozgalom eredményre is vezetett. Az alkotmánytörvénynek és erőszaknak azzal a rendszerével szemben, amely támadja a negyvennyolcas alkotások fundamentumát, nekünk az a válaszung, hogy elfeledve a széthuzást, egyesüljünk. (Hosszantartó zajos helyeslés.)

Ezután felolvasták Désy Zoltánnak táviratát, amelyben bejelenti, hogy nem elégszik meg a függetlenségi pártok egyesülésével, hanem a siker érdekében szükségesnek tartja az összes ellenzéki pártok egyesülését.

Gróf Apponyi Albert: Remélem, az egyesítendő függetlenségi pártok az a szilárd akarata és készsége, hogy amint eddig, annak különböző frakciói készek voltak, hogy elvi álláspontjuk elhagyása nélkül az aktuális kérdésekben más pártokkal és egyeniségekkel vállaltva működjenek és az előttük álló harcban teljes szolidaritást vállaljanak, ugyanez a készség fennáll az egyesítendő függetlenségi párttal, ugv. hogy meg vagyok győződve, hogy az első félreértések után — ha ilyenek vannak — ezek a nehézségek csakhamar el fognak oszlani és nemcsak elvi álláspontunknak, hanem a közvetlen teljesítendő szelóknak is jó szolgálatot teszünk, hogyha ehhez az egyesüléshez hozzájárulunk. A felolvasandó nyilatkozat nem akar program lenni, csak egyszerű konstatació annak, hogy mind a két táborban ugyanezeket a meggyőződéseket vallják és ennek folytán nem kell ezen táborok külön állásának fentartása. A nyilatkozat a következő:

A program-nyilatkozat

Valamennyi függetlenségi képviselők meg vagyunk annak szükségéről győződve és szívesen, lélekkel óhajtuk, hogy egy hatalmas és egységes nagy függetlenségi tábor álljon a függetlenségi eszmék szolgálatában. Küzdünk, hogy az eszmék kultusza a későbbi időkre érintetlenül fenmaradjon, de küzdünk azért is, hogy függetlenségi törekvésünk rendről rendre állami életünkben már most is megvalósuljanak.

Egységes harcot kell tehát vívni a nemzet és az alkotmány érdekében. Ezért teljes meggyőződéssel kijelentjük, hogy nemcsak a függetlenségi pártok egységét tartjuk feltétel-

nül kívánatosnak, hanem szükségesnek tartjuk azt is, hogy az összes ellenzéki pártok a legerőteljesebb szövetkezést létesítsék egymás között, úgy az általános választói jog, mint a bekövetkező választások megejtésére.

Szükséges tehát, hogy az összes függetlenségi, akik mindnyájan a personál unió gondolatán felépült függetlenségi és negyvennyolcas elvnek alapján állanak, melyben politikai felfogásuk végcéljai kifejezést találnak és akik az aktuális politikai célok tekintetében is teljesen egyetértenek: egy egységes függetlenségi és 48-as pártban egyesüljenek.

Annál is inkább, mert hiszen mindnyájan el vagyunk szánva ezen célokért határozott, egységes és egyöntetű küzdelemre.

Mindnyájan híven a függetlenségi párt programjában lefektetett elveinkhez, melyek nemzeti létünket és jövőnket az állami önállóság és függetlenség kivívása alapján egyedül képesek állandóan biztosítani: egyaránt készek vagyunk a közelebbi jövőendő céljairól az egységes küzdelem folytatására.

1. Közvetlen küzdelemünk tárgyát az általános választói jog megalkotása képezi, amelynek alapjára nézve megegyezésünk már is teljesen kész. És melvhez való ragaszkodást — rajtunk kívül is — a szövetkezett ellenzék minden pártja becsültbeli ügyének tekintí, kétségtelen kell, hogy legyen a kerületek beosztásának alapelveire nézve is egyetértésünk, hiszen az minden párt politikai félreértésével — kizárólag a magyar nemzeti érdekek védelmével és a jogegyenlőség tekintetbe vételével — állapítható meg.

2. A valódi parlamentarizmus alapját megvetendő választójogi reform keresztül vitele kapcsán hajlandók vagyunk a házszabályok szigorú módosítására. Az elnöki állásnak olyan új szabályozása mellett, mely a pártatlanságnak és feltétlen jogtiszteletnek minden biztosítékát tartalmazza.

3. Az alkotmányunkon ejtett sérelmek reparatóriája tekintetében szintén meg van az ellenzéki pártok között a közös megállapodás. Egyetértünk abban is, hogy alkotmányunk megerősítésére a célra vezető intézkedéseket minden irányban meg kell tenni.

4. Szükséges lesz a választási visszaélések ellen hatályos jogi védelemről gondoskodnunk s törvényes garanciákat felállítani arra is, hogy az olyan választási elnök, ki a törvényeket szándékosan megszegi, ne csak pénzbüntetéssel, hanem szabadságvesztéssel is sújtassák.

5. A közszabadságainkat, így a gyülekezési és egyesülési jogot, valamint a sajtószabadságot legerőteljesebb törvényes biztosítékokkal kívánjuk övezni s mindezeket bármely önkényes kormány ellen törvény erejével megvédelmeznünk.

6. Elengedhetetlen követelménynek tekintjük mindannyian a közéletnek kérélhetetlen szigorral való purifikálását és a korrupció kiirtását.

7. Alkotmányunk megerősítésének kérdésénél sulvt helyezünk a főrendiháznak modern államok példájára, a képviselői rendszer szellemének megfelelő reformálására.

8. Azon szomorú tapasztalatnak alapján, hogy külügyi kérdésekben Magyarországnak alig van ma sulya, szükségesnek tartjuk állami önállóságunknak kidomborítása érdekében is e suly hatályos növelését. Szükségesnek tartjuk az erélyes állásfoglalást mindig és minden viszonylatban annak teljes mérlegelésével, hogy külpolitikai akciónk és érdekkapcsolatainkért hozott és hozandó áldozataink arányban állanak-e az általuk elérhető előnyökkel s azon a nemzetre sulyosan nehezedő terhek, melyeket csak a nemzet gazdasági és politikai fejlődéséért szabad vállalnunk. megtalálják-e minden irányban ellenértéküket s megnyitják-e gazdasági, kereskedelmi és ipari fejlődésünknek a megfelelő tért. És áldáshozó gyümölcsözésükkel nyújthatnak-e kárpótlást a militarizmusnak már-már elviselhetetlenül nyomasztó terheiért. A magyar nemzet külpolitikája csak békepolitika lehet, amely saját

nemzeti érdekeinek megtámadhatatlansága mellett, minden nemzettel, első sorban a szomszéd nemzetekkel, melyek önálló fejlődését teljes rokonszenvvel kíséri, egyetértésben és barátságban akar élni.

Mindnyájan egyet értünk egy nemzeti eszméinktől idegen militarizmus elleni küzdelemben és abban, hogy a magyar állam anyagi jóléte, a magyar királyi udvartartás által is emelt fénve, tekintélye és teherbírása, nemzeti hadsereg szellemének fölényes harcra készsége nemcsak örök joga és kitörölhetetlen vágya nemzetünknek, de az uralkodó másik államának is ereje és királyi házuknak bizonyára bekövetkezendő megpróbáltatások idején: egyedüli biztos támasza.

9. Éppen ezért, teherviselési képességünk fokozása is elsőrendű gondunkat képezi és így önálló gazdasági berendezkedésünkért, mint az ország anyagi boldogulásának létfeltételeként képesek vagyunk a legelszántabb harc folytatására. Pártunk szilárdan ragaszkodik az ország önálló gazdasági berendezkedéséhez és ennek keretében az önálló bank és önálló vámterület követeléséhez, míhelyt arra az 1867:XII. t.c.z. rendelkezési jogot nyitnak.

10. Meggyőződésünk szerint viszonyaink között kárhóztos és államiságunkra is veszélyes központosítási és államosítási erőszakos kormány-törékvésekkel szemben nagy súlyt helyezünk, mint alkotmányjogi biztosítékra nézve is a városok és vármegyék autonómiájának biztosítására, anyagi javadalmak gvarapítási életviszonyaihoz mért demokratikus átalakítása.

11. Súlyt helyezünk ugyanazon okból a köztisztviselők és állami alkalmazottak, beleértve természetesen a néptanítókat, jogállásának biztosítására anyagi javadalmak gvarapítására, a szolgálati pragmatika megalkotására és ennek körében független fegyelmi bíróságok felállítására.

12. A felekezetek egyenjogúságának kérdésénél változatlanul kívánjuk a katolikus autonómia sürgős megvalósítását, a törvényben biztosított felekezeti autonómiák tiszteletben tartását, a még hiányzó szervezetek kiépítését, az 1848:XII. t.c.z. további végrehajtását és a lelkesi fizetések rendezését.

13. A szociális politika terén kívánjuk az igazságos tehermegosztást és a magyar nép megélhetési feltételeinek gvarapítását. Progressív adóztatás, helyes és hatályos keresztülvitelét a létminimum fokozatos kiterjesztésével. Aggkori biztosítás és a munkanélküliség elleni védelem törvényhozási rendezését. Soha semmit a tulajdonjog szentségének megsértésével, de mindent az egységes magyar nemzeti politika céljaira.

14. Állami önállóságunk és nemzeti életünk követelményeivel, elveink és hitünk szerint, a liberális és demokratikus haladás összeforrott és meggyőződésünk teljes erejével valljuk, hogy az új Magyarország fejlődése csak ezeknek alapjára helyezhető.

Különös súlyt helyezünk a demokratikus irányu birtokpolitikára, első sorban állami uton való parcellázás és telepítés által a kivándorlás csökkentésére, a nép vagyonszerzésének megkönnyítésére.

15. Egyforma melegséggel kívánjuk gondolni az országnak úgy agrár, mint merkantill érdekeit, mert a közgazdasági élet minden ágának arányos és harmonikus fejlesztése a nemzetnek egyaránt kötelessége.

16. Békét óhajtunk az ország összes lakosságai között, nyelv, vallás és származásra tekintet nélkül. Kérlelhetetlen szigorral kívánjuk üldözni az államellenes izgatásokat, de a jogrend tiszteletben tartásával, igazsággal és becsületes bánásmóddal akarjuk odafűzni az állam minden nyelvű polgárját a magyar állami élet talajához. Különösen óhajtjuk, hogy Horvát-Szlavonországban a jogrend mielőbb helyreállíttassék és a magyar állam egységségének és tekintélyének védelme mellett a szabad alkotmányos élet Horvát-Szlavon országban biztosíttassék. Mindezen meggyőződéseink megállapí-

tott közösségénél fogva valljuk tehát, hogy külön pártkeretek fennállásának jogosultsága nincs.

Első kötelességünk az egység és azért programpontjaink elleni támadást pártunkban eleve kizárunk, elveinkhez törhetetlen hűséggel indulunk a küzdelemben, nemzeti államiságunk, önálló függetlenségünk és jövőendő demokratikus Magyarország nagy érdekeiért: a választójogért, alkotmányos életünk helyreállításáért és minden szabad állam egyedüli biztos alapjáért: a közéleti tisztaságért.

Kimondják a fuziót

Méltóztassék meghallgatni ezt a nyilatkozatot. — folvtatta *Apponi* — amelyből egyesek egyéni izlésük szerint talán elhagynának egyet-mást, hozzá tennének egyet-mást, hanem amelyben megnyilvánulnak tényleg olyan meggyőződések, amelyeknek mindegyikét mindegyikünk vallott mindég, vall most is. Mikor ugy a nemzeti önállóság felé való haladást, mint a népjogok kiterjesztésének irányzatát köziozi, politikai és társadalmi reakció fenyegeti és döngeti, ugy, amint még sohasem fenyegette és döngette, akkor nekünk nem szabad a függetlenségi zászló lobogtatásáról lemondani, akkor nekünk azokat a nagy elveket, amelyek a 48-as havgományhoz fűződnek, minden elhomályosítással szemben fenn kell tartani és akkor nem szabad megengednünk, hogy annak a népnek kedélyvilágában, amely, ha nem is világos öntudattal, hanem egyszerű lelkének öntudatlan ösztönével ragaszkodik, megrendülés álljon be, kétely álljon be, hogy ne tudja, hol és kihez forduljon. Midőn ezt tesszük, korántsem ámitjuk népünket azzal, hogy olyan vívmányokat tudunk elérni, amelyeknek ez idő szerint kivívására a nemzet ereje nem elegendő. A függetlenségi ideálokat csak fokozatosan, rendről rendre akarjuk megvalósítani és midőn ezen alaphoz, mint meggyőződéshez való ragaszkodásunkat kifejtettük, kifejtjük egyszersmind az aktuális feladatokat. A magam részéről is melegen ajánlom a pártnak, hogy ezeken az alapokon az egyesüléshez hozzájárulni méltóztassék. (Hosszas lelkes éljenzés!)

Tóth János: A felolvasott nyilatkozatban egyetlen gondolat, egyetlen eszme nincsen, amely a mi pártunk programjával meg ne egyeznék és amely a mi pártunk törekvése ne lett volna és mert ez így van és mert a mi pártunk által képviselt függetlenségi, nemzeti politika olyan óriási megpróbáltatásoknak és megtámadatásoknak van kitéve, örömmel fogadom el a pártok egyesítését.

Ezután *Kossuth Ferencz* elnök kimondotta a határozatot, hogy a párt egyhangúlag hozzájárul a függetlenségi pártok egyesüléséhez, egyben lemond az elnöki állásról. (Hosszas lelkes éljenzés és taps. Felkiáltások éljen *Kossuth*.) Megköszöni azt az odaadó támogatást, amelyben részesítették és azt a szeretetet, amelyvel elhalmozták. (Lelkes éljenzés!)

Sághy Gyula a párt nevében háláját és köszönetét fejezi ki *Kossuth Ferencznek* bölcs, odaadó, önfeláldozó működéséért. Egyben bejelentette, hogy a párt többi tisztviselői is lemondanak.

Zlinszky István gazda kérésére a párt a számadások felülvizsgálására *Sághy Gyulát* és *Förster Aurélt* küldte ki és ezzel *Kossuth Ferencz* az értekezletet bezárta.

A Justh-párt értekezlete

A függetlenségi és 48-as párt szombaton délután hat órákor értekezletet tartott *Justh Gyula* elnöklete alatt. Az utolsó pártértekezlet alkalmából nagy számban gyűltek össze a párt képviselő- és kültagjai. Ott voltak gróf *Batthyány Tivadar*, *Földes Béla* és *Holló Lajos* alelnökök is. A pártkivüli függetlenségi képviselők eddigi csoportjából ott voltak: *Polónyi Géza*, *Egru Béla*, *Fráter Loránt*, *Maczkó Emil* és *Kobek Kornél*.

Az értekezletet hat óra után nyitotta meg *Justh Gyula*. A jegyzőkönyv vezetésére *Jaczkó Pál* képviselőt kérte fel, aki felolvasta az érkezett üdvözlő táviratokat és jelentette, hogy elmaradásukat kimenteni kérték: *Mesko László*, a párt tiszteletbeli elnöke, *Bosnyák Géza*, *Bikády Antal*, *Veszprémi István*, gróf *Esterházy Mihály*, *Tüdös János*, *Fernbach Károly*, *Csuhá István* és *Beck Lajos* képviselők, akik ez uton csatlakoztak az egyesüléshez.

Ezután *Justh Gyula* a következőket mondotta:

— Méltóztatnak tudni, hogy hetekkel ezelőtt megindult a mozgalom a függetlenségi pártok egyesülése céljából. Ezen mozgalom, örömmel jelenthetem — amnyiban eredményesen fejeződött be, hogy a pártok vezetői és elnökei egy közös programban megállapodván, annak alapján azon véleményüknek adnak kifejezést, hogy semmi akadály sincsen az egyesülésnek. (Éljenzés.) Bátor vagyok ezen megegyezés szövegét felolvasni. (Felolvassa.)

Miután *Justh Gyula* a közösen megállapított programot felolvasta, a párt tagjai perczeleg tartó lelkes éljenzéssel és tapsal feleltek.

Az utolsó vita

Elsőnek *Benedek János* szólalt fel, aki ugy általánosságban, mint részleteiben magáévá teszi a felolvasott elaborátumot. Különösen súlyt helyez a gyülekezési, egyesülési, valamint a sajtószabadság hathatós megoltalmazásának kérdésére.

Sümei Vilmos a magyar ipar érdekeinek erős kiemelését óhajtja, azonkívül a köztisztviselők mellett a magántisztviselők érdekeinek előmozdításának felvételét.

E kívánságokra nézve gróf *Batthyán Tivadar* alelnök adott felvilágosítást s kérte a közös program változatlan elfogadását. (Zajos helyeslés.)

Eitner Zsigmond szólalt ezután fel. A maga részéről és a párt nevében hálás köszönetet mond *Justh* elnöknek azért a nagy, hazafias érzéssel kifejtett munkáért, amelynek a párt minden egyes tagja tanuja volt. Indítványozza, hogy a program változatlanul fogadtassék el.

Ezután a párt egyhangú lelkesedéssel határozat erejére emelte a felolvasott programot.

Justh Gyula elnök ezt enuncziálva, a következőket mondotta: Én csak örömmel felelhetem, hogy ezt a mélyen tisztelt értekezlet egyhangúlag elfogadta, mert igazán mondhatom, — nem akarom *Tiszát* utánozni, — de lelkem mélyében él az a meggyőződés, hogy nem hiába éitem. (Hoszsantartó, megújuló lelkes éljenzés és taps követte *Justh* e szavait. A képviselők felállottak és perczeleg zajosan ünnepeleék *Justh Gyulát*.) Mert én ezt az erkölcsi tőkét, amit pártunk rövid együttműködése alatt összegyűjtött, biztosítva látom minden viszontagsággal szemben; biztosítva látom azon nagy, magasatos elveket, a melyekért küzdötünk. Mi soha személyi politikát nem folytattunk, s az volt, a mi együttes munkánknek kimagasló pontja, hogy mi mindig elveikért harcoltunk és soha személyes torzalkodás közöttünk nem volt. (Zajos taps.) A mi szemünk előtt mindenkor a közügyek lebegtek, mi mindenkor az ország érdekét néztük, néztük a liberális, demokratikus haladás ügyét. Ebbe a programba bele van foglalva mindaz, a mit *Irányi Dánieltől* kezdve a függetlenségi párt mindenkor viszontagságos helyzetek között is magáénak vallott. S azzal, hogy az egyesülés most ezen az alapon jön létre, biztosítottnak látom azt, hogy az pártunk részéről hova harrabb diadalra is fog viténi. Hiszen mégis sokkal nagyobb erő rejlik abban, ha elvi program alapján 80—100 tagu párt küzd, mint ha 30—40-en hirdetjük elveinket. Én tehát örömmel mondom ki a határozatot, mert ugy látom, hogy azon magasatos célok és elvek utjából, melyekért mi küzdötünk, a legnagyobb akadályok el vannak hárítva. (Zajos éljenzés.) A midőn ezen utolsó értekezletünkön viszapillantást vetek működésünkre, lehetetlen, hogy köszönetet ne mondjak a párt minden egyes tagjának azért az odaadó támogatásért, a melyben engem és tisztviselőtársaimat egyaránt részesítették. Részesítették pedig nem azért, mintha személyi kultuszt csináltak volna, hanem mert bennünk az elvek igaz és őszinte harcossáit látták. A midőn én ezen utolsó értekezletünkön hálással megköszönöm e támogatást, nagyon kérem tisztelt barátaimat, tartsanak meg továbbra is jó indulatukban és szeretetükben, s ezzel bejelentem, hogy hogy ugy a magam, mint tisztviselőtársaim nevében a viselt tisztségünkről való lemondást.

Hoszsantartó zajos taps, zugó éljenzés követte *Justh Gyula* szavait, majd az ováczió csillapulatával

Hock János a következőket mondotta: Törvényelmi hivatást teljesített ez a kis párt. Justh Gyula volt ennek a pártnak vezére, a ki körül kikristályosodott a nemzeti ellenállás; az ő volt. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.) Tisztelt Barátom! Te visszavonulhatsz az elnökegtől, odaoszthatod be helyedet, a hová tetszik, de vezére maradsz a nemzetnek, mert te indítottad meg az új modern Magyarország küzdelmét. (A képviselők ekkor felálltak és úgy éljenztek és tapsolták perczeiken keresztül Justh Gyulát.)

Ezután Polónyi Géza ismertette a pártonkívüli függetlenségi álláspontját és bejelentette csatlakozásukat.

Ábrahám Dezső a fiatal generáció nevében intézett Justh Gyulához megindítóan meleg szavakat.

Ezután Justh Gyula indítványára a párt pénztári és vagyoni ügyei rendezésére hármas bizottságot küldött ki az értekezlet: Ráth Endrét, Faraqó Antal és Sümeji Vilmost.

Végül Egru Béla és Dóru Pál nv. főispán emlekezett meg hálattal szívvél Justh Gyula érdemeiről.

Az értekezlet Justh Gyula és az elnökség lelkes élettelisével ért véget.

A közös értekezlet

Az értekezlet végével a Kossuth-párt tagjai átmentek a Pannoniába, ahova 10 perc múlva megérkeztek a Justhpárti értekezlet befejeztével a Justhpárt tagjai is. Ott voltak: Kossuth Ferencz, Justh Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Károlyi Mihály, Polónyi Géza, Tóth János, gróf Batthyány Tivadar, Sághy Gyula Förster Aurél, Szalau László, Kovács Kálmán, Bakonyi Samu, (zámolvi) Szabó István, báró Manndorf Géza, Kállau Ubul, Hock János, Horváth Mihály, gróf Benyovszky Móricz, Paluquan Móricz, Plathu György, Röck Iván, Kobek Kornél, Gedeon Aladár, Muzsa Gyula, Zlinszky István, Szlaha Pál, Horváth Gyula, Bakó József, Szabó István, Hédevány Lehel, Bernáth Béla, gróf Batthyány Pál, Hrabovszky Guidó, Benedek János, Kun Béla, Ábrahám Dezső, Fráter Lóránt, Ráth Endre, Preszly Elemér, Narancsik József, Pap Zoltán, Jaczkó Pál, Faraqó Antal, Sümeji Vilmos, Vertán Etele, Vertán Endre, Maczku Emil, Eitner Zsigmond, Jármy Béla képviselők, Kemény Árpád báró főrendiházi tag, Gaál Gaszton, Apáthy István, Balla Aladár, Smialovszky Valér, Szatmári Mór, Lánji Mór, Hódu Gyula, Halász Lajos és még többen.

Kossuth Ferencz indítványára Sipos Orbán országgyűlési képviselőt, mint a legidősebbet korelnöknek választották meg, korjegyzőnek pedig Gedeon Aladárt.

Sipos Orbán korelnök megnyitván az értekezletet, üdvözlö az ellenzék jelenlévő tagjait. Életemben — ugymond — igen sokszor elnököltem, de nagyobb örömmel nem tettem ezt soha, mint most, amidőn eszméink, törekvéseink egyesítenek az együttes küzdelemben. Azzal a reménnyel foglalom el helyemet, hogy győzni is fogunk. (Zajos éljenzés.)

Kossuth Ferencz indítványozza, küldjön ki az értekezlet jelölő bizottságot, addig pedig Sipos Orbán elnököljön.

Sipos Orbán korelnök: Amíg a jelölő-bizottság feladatát végzi, formailag azon feladat előtt állunk, hogy határozatilag mondjuk ki azt, amit a függetlenségi pártok külön-külön már elhatároztak. (Zajos helyeslés.)

A csatlakozások

Kossuth Ferencz: Szót kérek és egész röviden bejelentem az egyesülést. Bejelentem, hogy az a párt, amelynek elnöke voltam, hozzájárult az egyesüléshez, bejelentem végül, hogy úgy én, mint az egész tisztviselői kar állásáról lemondott. (Zajos helyeslés. Felkiáltások: Eljen Kossuth!)

Justh Gyula: A magam részéről is bejelentem, hogy a vezetésem alatt álló párt kimondotta, hogy az elnöki értekezleten elfogadott elaborátum alapján egyesül, aminek folytán úgy én, valamint a tisztikar leköszönt. (Zajos éljenzés.)

Polónyi Géza: A függetlenségi és 48-as pártonkívüliek csoportja elhatározta, hogy tudomásul veszi a vele közölt programtervezetet, a csoportot feloszlatta és mivel nem voltunk mindnyájan jelen, a csatlakozást kinek-kinek egyéni elhatározására bízuk. (Felkiáltások: Csatlakozunk!)

Sipos Orbán: Kihirdetem a határozatot, hogy az ellenzéki nequennvolczas pártok egyesültek. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

Justh Gyula: Szükségesnek tartom a teljesség kedvéért kijelenteni, hogy az új pártnak nemcsak 48-as, hanem 48-as és függetlenségi párt a neve.

Kossuth Ferencz: Indítványozom, hogy az új párt neve: *Egyesült függetlenségi és nequennvolczas párt* legyen. (Általános helyeslés.)

Sipos Orbán korelnök: Kihirdetem a határozatot, hogy a most megalakult pártnak Egyesült függetlenségi és nequennvolczas párt a neve. Kimondom tehát ennek a pártnak a megalakulását.

Az új vezetőség

Sipos Orbán korelnök: A jelölő bizottság be-terjesztette javaslatát.

Elnöknek javaslja Kossuth Ferenczet (Zajos éljenzés és taps), Justh Gyulát (Zajos éljenzés és taps), ügyvezető elnöknek gróf Károlyi Mihályt. Méltóztatnak ehez hozzájárulni? (Élénk helyeslés.) Kimondom, hogy ezeket egyhangulag elnökké megválasztották.

A jelölő-bizottság az elnöki tanács tagjai gyanánt javaslatba hozta gróf Apponyi Albertet, Bakonyi Samut, Désy Zoltánt, Földes Bélát, gróf Batthyány Tivadart és Mezőssy Bélát.

Gróf Batthyány Tivadar: Engedelmet kérek, hogy ebben a magasztos pillanatban személyi kérdéssel kell foglalkoznom és azt kell kérem, hogy minden néven nevezendő funkcióitól felmenteni méltóztassék. Magam helyett ajánlom Lovászy Mártont. Legyenek azonban meggyőződve, hogy még évek során át továbbra is ott leszek azok sorában, akik küzdenek Magyarország ujjaszületéséért, demokratizálásáért és szabadságáért. (Zajos éljenzés és taps.)

Elnök: Méltóztatik elfogadni, hogy gróf Batthyány Tivadar helyett Lovászy Mártont választuk be az elnöki tanácsba? (Igen.) Elfogadtatik, ezt határozatként kimondom.

Sipos Orbán korelnök: A jelölő-bizottság javasolja továbbá, hogy a párt alelnökeiül az eddigi pártok alelnökei választassanak meg. Ezt mint határozatot kimondom. A jelölő bizottság gazdák gyanánt indítványozza Zlinszky Istvánt és Beck Lajost. (Helyeslés.) Ezt mint határozatot kimondom. Ezzel bevégeztem feladatomat és csak azt kívánom, hogy ezen alakulás folytán mielőbb hasonló kötelességet a képviselőházban is teljesíthessek. (Zajos helyeslés és taps.)

Kossuth és Justh

Kossuth Ferencz: Megköszönöm Sipos Orbán képviselőtársunknak, hogy ma elnökölt és szívőből kívánom, hogy sok sok éveken át elnökölhessen még közöttünk. (Zajos éljenzés.) Egyben megköszönöm megválasztásomat és ehhez hozzáfüzöm azt a kérést, hogy ha jövőben esetleg támadnak némelyek szívében kételyek, ezeket a kételyeket mindenki mondja el egész nyíltan a pártban, mert ez az egyetlen módja annak, hogy a félreértéseket eloszlassuk. (Élénk helyeslés.) Mindnyájan legyünk azon, hogy mi, akik a nagy függetlenségi elvek és eszmét képviseljük, ezen elveket és eszméket vigyük előre a tényleges megvalósulás felé. (Éljenzés és taps.)

Justh Gyula: T. értekezlet! Hálásan köszönöm a belém helyezett bizalmat és ígérem, hogy azon az uton, amelyen haladtam eddig, haladni fogok ezután is. Engem soha személyes érdek nem fog vezérelni, hanem vezérelnék azok a magasztos, fenkölt elvek, amelyek programunkban le vannak fektetve. Ezt kívánom valamennyietektől, azt akarom, hogy a klik-uralom egyszerűségekorra megszűnjön, árnyalatok között különbséget ne tegyünk, hanem forrjunk ma egygyé azon cél érdekében, amelyet magunk elé kitűztünk. (Zajos helyeslés és éljenzés.) Hálásan köszönöm a megválasztást.

Károlyi Mihály beköszöntője

Gróf Károlyi Mihály: Tisztelt értekezlet! Igazán mondhatom, hogy amikor végtelenül megtisztelő rám nézve, hogy szívesek voltak rám gondolni és engem megválasztani ügyvezető elnöknek, ugyanakkor érzem és teljesen tudatában vagyok annak, hogy mennyire nem vagyok méltó ezen helyre. (Éljenzés.) Egyet-

len irdító oka annak, hogy ezt az igen megtisztelő tisztséget mégis elfogadom, az, hogy olyan két férfi vállalta az elnökséget, mint Kossuth Ferencz és Justh Gyula, tisztelt barátaim. (Éljenzés.) Én épp úgy, mint a most már egyesült függetlenségi és 48-as párt tagjai, teljes bizalommal viseltem és ezen bizalom csak fokozódhatott a mai nappal, mert mindenki tudja most róluk, hogy mennyire önzetlenek, mennyire nem vezették őket a személyes kérdések s ennek most oly formában adták tanujelét, hogy ezt az egész ország honorálni fogja s mindazok a csunya áskálódások, azok a csunya rágalomok, amelyeket ellenfeleink terjesztettek, egy csapásra meg fognak szünni. Mindön ezt a kitüntetést tisztséget elfoglalom, megkönnyíti, de nemcsak megkönnyíti, hanem lehetővé is teszi nekem az a körülmény, hogy velem együtt fog dolgozni az elnöki tanács, amelyben olyan férfiak fognak működni, mint Apponyi Albert. (Zajos éljenzés.) Valóban úgy érzem, hogy a társak, akik velem együtt fognak dolgozni, azok személyiségének súlya alatt szinte összeroskadok. Mégis, tisztelt uraim, ezt a nagy feadatot vállalom azért, mert érzem, hogy az egyesülés szükséges volt. (Éljenzés.) Egyesülnünk kellett, mert valóban olyan ellenséggel küzdünk, amely ellenség minden veszélyt összpontosít magában. Az alkalommal való visszaéléssel és mindenféle olyan eszközzel, amilyennel lojális elelnfél nem szokott küzdeni, küzdenek ök ellenünk. Mi nemcsak azért egyesültünk, hogy a kormányt buktassuk meg, hanem, hogy megbuktassuk a rendszert s diadalra vigyük azt a programot, azt a zászlót, amelynek alapjai le vannak fektetve abban a dolgozatban, amelyet tisztelt barátainknak volt alkalmuk meghallgatni. Ezen dolgot tulajdonképpen nem program, mert hiszen program volt, azon változtani nem kellett. Itt csakis ki akartuk domborítani, rá akartunk mutatni arra, hogy mik a gyakorlatilag legközelebb el-érendő célok. Ebben a tervezetben megjelöljük azt, hogy mi igenis hűen ragaszkodunk mindazon kardinális pontokhoz, amelyek mindenkor a függetlenségi és 48-as pártunk voltak programpontjai és egyuttal megjelöltük, hogy a legközelebbijövőben mit akarunk megvalósítani. (Zajos tetszés.) Tisztelt barátaim! Mi a zászlónkhoz hűen fogunk ragaszkodni, minket a visszavonás többé nem fog szétválasztani. Egyesült erővel fogunk küzdeni. Lehet, hogy sokáig, de mindenesetre az ország javáért fogunk küzdeni. Bennünket e harcban sohasem fog alterálni, hogy mikor fogjuk teljesen elérni célunkat, az sem, hogy vajjon kormányra jutunk-e vagy sem. (Zajos taps és éljenzés.) Mi elveinkhez ragaszkodunk és elveinkért akarunk harcolni. Természetesen jól disztिंगválnunk kell, — mint előbb említém — hogy mi a mi ideálunk és mi az, amit legközelebb meg akarunk valósítani. (Élénk helyeslés.) Erre kérem az önök támogatását és különösen igen tisztelt barátainknak: Kossuth Ferencznek, gróf Apponyi Albertnek, Justh Gyulának támogatását. Bizunk abban, hogy az új Magyarországot ki fogjuk építeni, amelynek más jelszava, más célja nem lehet, mint hogy itt egész demokratikus, minden ízében magyar államot teremtsünk, a közéletet pedig a panamától, a piszoktól megtisztítsuk. (Har-sogó éljenzés és szünni nem akaró lelkes taps.)

Apponyi beszéde

Gróf Apponyi Albert: Azok nevében, akiket megválasztani szívesek voltak a párt ügyeinek vezetésére, mint az elnöki tanács tagjait megválasztani vagyok bátor én is köszönetet mondani a megtiszteltetésért és bizalomért. Én is csak azt mondom, hogy haladni fogunk azon az uton, amelyen haladtunk tovább is minden melléktekinet nélkül és kérjük azt a bizalmat, azt a minden gyanakodást és gyanúsítást kizáró bizalmat, amely bizalommal viseltettetek a közelmúltban irántunk. Mi szükségnek tartottuk a függetlenségi pártok egyesülését, mert akkor, amikor a 48-as hagyományoknak mind a két ága, úgy a nemzeti függetlenségnek megvalósításával szemben, mint a népjogok kiterjesztésével szemben a legvakmerőbb reakció tombol, szükségnek tartottuk, ezen hagyományokhoz való ragaszkodásunknak pregnáns kifejezést adni az egyesülés tényében. Ez az egyesülés nem zárja ki és semmi változtatást nem okoz az együtműködésben, a szövetkezet ellenzék körében azon pártokra és

czélokra nézve, melyet együttesen felkaroltunk és együttesen célul tűztünk ki és nem zárja ki, hogy szívesen fogunk kezét mindenkivel, aki olyan törekvéseket tűz zászlajára, melyek a mi elveinkkel nem ellenkeznek, különösen, ki a három fő célért a korupció kiirtásáért a demokratikus választójogért és a jogrend helyreállításáért küzd. De meg kellett óvniunk népünket is a lelki megrendüléstől, mely benne lakozott azért, hogy a magyar népnek éppen legértékesebb, legelvhűbb, a megvesztegetéssel szemben legellenállóbb része tájékozatlan volt, hogy kihez forduljon, mert a hagyományos zászlót, hol az egyiknek, hol a másiknak kezében látta. Ennek népünk lélektani szükségletének tekintete volt egyik főszempont, mely ezt az egyesülést szükségesítette.

Kossuth Ferenc: Mint az egyesület pártjának egyik elnöke szükségét érzem annak, hogy megemlékezzek egy párttól, amely a mi küzdelmünkben tevékeny részt vett a néppárttól, amely erőteljes és hűséges fegyvertársunk. Indítványozom, hogy üdvözöljük őt. (Élénk helyeslés.)

Ezután **Sághy Gyula** az alelnökök nevében köszönte meg a választást, majd **Sipos Orbán** indítványára kimondták, hogy a két párt kültagjait az egyesült párt kültagjainak tekintik.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Értekezlet után együttes vacsorára mentek a Pannónia-szállóba. Az asztalnál **Kossuth Ferenc**, **Justh Gyula**, gróf **Károlyi Mihály**, gróf **Apponyi Albert** és gróf **Bathóányi Tivadar** ültek. A lakoma igen lelkes hangulatban ért véget.

Justh és a fuzió elnöksége

Justh Gyula az egyesülés nagy munkájának befejezése után azt az álláspontot foglalta el, hogy az elnökségben részt nem vesz, megelőzve elveinek teljes diadalrajutásával és annak a nagy céljának megvalósításával, amelyet a függetlenségi pártoknak elvi program alapján való egységes táborba tömörítésével elért. Abból a célból, hogy **Justh** az elnökségben való részvételre megnyerjék, szombaton délután küldöttség jelent meg lakásán, amely az ügy érdekében kérte **Justh**ot, hogy vállalja az elnökségben való részvételt, amit a függetlenségi politika diadalmas előnyomulásának egyik leglényegesebb előfeltételül tekintenek. A küldöttségben résztvettek: **Károlyi Mihály** gróf, **Károlyi József** gróf, **Kemény Árpád** báró, **Mannsdorff Géza** báró, **Bottlik István**, **Eitner Zsigmond** és **Jaczkó Pál** képviselők. **Justh Gyula** a küldöttség tagjaival hosszabb beszélgetés után engedett annak az óhajtnak, amely az elnökségben való részvételre nézve az összes függetlenségi körében megnyilvánult és kijelentette, hogy a felajánlott tisztséget vállalni fogja.

Csatlakozó Justh-pártiak

Az egyesülés létrehozása alkalmából **Justh Gyula**hoz rengeteg üdvözlő sürgöny érkezett köztük a következő képviselőktől:

Fernbach Károly: Az egyesülés után is vezéremnek tartalak. Veled megyek.

Tüdös János: Örömmel üdvözlöm az egyesülést.

Lovász Márton: Mint hűséges párthíved az egyesülésben is örömmel követlek.

Veszprémy István: Nemzetünket kinzó zsarnoki önkény megfojtása céljából az egyesülést óhajtottam s örömmel üdvözlöm elvi feltételeid akceptálása alkalmából.

Meskó László: Hozzájárulásoddal létesült megegyezést örömmel fogadom el. A függetlenségi pártok egyesülését melegen óhajtom.

Bikády Antal: Az egyesülésben megnyugtató Te magatartásod. Örömmel üdvözlöl.

Bosnyák Géza: Örömmel üdvözlöm az egyesülést.

A néppárt üdvözlése

Az egyesült függetlenségi és negyvennyolcas párt ma a következő levelet intézte a néppárt elnökségéhez:

„A függetlenségi párt eddigi fenállott különböző árnyalatai egyesült függetlenségi és negyvennyolcas párttá tömörülve, bajtársi üdvözlötököt küldik az országos néppártnak, mint küzdelmeik hű osztályosának annak kijelentésével, hogy az ellenzéki szö-

vetség céljain, megállapodásain és bizalomteljes együtt működésén e tömörülés mit sem változtat, sőt annak remélhetőleg új erőt kölcsönöz. **Kossuth Ferenc**, **Justh Gyula**, **Károlyi Mihály**, gróf **Apponyi Albert**.”

Kossuth az egyesülésről

Kossuth Ferenc a „Budapest” holnapi számában cikket írt az egyesülésről s abban a többi közt ezeket mondja:

A Tisza-kormány leplezetlenül rálepett a visszafejlesztés útjára, minden egyet tette, a reakció sötétségébe akarja visszakergetni a nemzetet. Megakarja támadni azt a demokratikus haladást, amelynek fejlesztésétől függ a nemzet jövője. Megakarja támadni az alkotmányosság és a szabadság alaptörvényeit. Nemcsak a nemzeti jogok fokozatos érvényesítésére nem törekszik, de azoknak az érvényesülését is vissza akarja csinálni, amelyek a nemzetnek azelőtt megszerzett jogállományát képezték.

Egyszóval a Tisza-kormány vissza akarja vad erőszakkal csinálni az 1848. előtti idöket, amely törekvés ellen az egész negyvennyolcas pártnak össze kell fognia, hogy ne bírjon érvényesülni.

A függetlenségi pártnak most már nemcsak az a feladata, hogy bármely párttal szövetkezzen, amely célul tűzte ki maga elé a törvények s a jogrend uralmának helyreállítását, a tilos cselekedetek kiküszöbölését, a közérkölcis tisztázását, a választói jog demokratikus reformját, hanem az is feladata, hogy egészen speciálisan megvédelmezze a negyvennyolcas hagyományokat: a demokratikus haladást a nemzeti élet minden terén.

Mindnyájan jól tudjuk, hogy a függetlenségi pártnak más pártok szövetségét is kell keresni, amelyek még több erőt adhatnak a törvénytörés rendszere megtörése ellen. E szövetséget épp úgy keresheti egy nagy és erős függetlenségi párt, mint ahogy kereshették a darabokra szakadt függetlenségi pártok: sőt ellenkezőleg azok, akiknek célja a választójogi reform valóban demokratikus keresztülvitele s ezzel új vernek és új erőnek öntése az elsatnyult és elrontott választói jogosultság ereibe; továbbá azok, akik a nemzet parlamenti intézményének megmentésére, a törvények uralmának helyreállítására, a jog és a jogrend tisztelére, a közérkölcis megtisztulására törekednek, sokkal nagyobb erőt fognak ezentul találni a nagy függetlenségi párt szövetségében, mint azelőtt találhattak a darabokra hullott nagy pártban és így minden logikai számítás szerint kívánatosabbnak és nagyobb becsünek fogják találni a szövetséget a nagy egységes párttal. Ellenfeleinkkel szemben pedig az egyesülés ereje kifejezésre fog jutni küzdelmeinkben, melyeket kitartással tovább folytatni hazafiai kötelességünk lesz.

A választójogi blokk felé

Az Országos Választójogi Szövetség hétfőn este ülést tart, amelyen a következő politikailag nagy jelentőségű tárgy van kitéve: **Justh Gyula** elnök indítványt nyújt be az iránt, hogy a Választójogi Országos Szövetsége fejezze ki annak elmaradhatatlan szükségességét, hogy a politikai pártok, amelyek a választójogi különböző pártjai, a választójogi program megvalósításáig egységes blokkot alakítsanak, egyszersmind pedig küldje ki a Választójogi Országos Szövetsége a kebelében levő országgyűlési képviselőket bizottságként, amely magát kiegészítve a blokk létesítésének netáni akadályait elhárítsa.

A munkapárt vigasztalódik

A senkitől és semmitől sem féltő kormány jónak látta ma éjjel félhivatalos uton a következő önvigasztalást kikommunikálni a remegő többség biztatására, ime:

„A munkapárti körben ma este főképpen az ellenzék egyesüléséről beszélgettek. Bár az új alakulás programja szó szerinti szövegében még nem ismeretes, mégis bizonyos csalódást okozott, hogy az új parlamenti egyesülés nem vall öszintén színt és nem helyezkedik oly alakra, amely kormányképes párt létesülését tenné valószínűvé, a mivel egytuttal meg volna téve az első lépés a parlamenti váltógazdaság lehetősége

és politikai viszonyainak normális mederbe való terelése felé. E helyett bár a gravaminális politika ütköző pontjait, így például a zónálló vámtérület és az önálló bank terminusos követelését nem említi és bizonyos konkrét kormányzati czélok hangoztat, az új pártgyűlés programja kifelé népszerűségének megóvása végett mégis mutogatta a negyvennyolcas foszlánvált, de úgy, hogy ezeknek begöngyölése az adott pillanatban annál könnyebben megtörténhessék. Ily körülmények közt a munkapártban az országos politika kialakulása szempontjából a függetlenségi egyesülésének nem tulajdonítanak különösebb fontosságot.”

Igazán nem várta senki az ellenzéken, hogy a munkapárt a fuziónak fontosságot tulajdonítson nyilatkozatai során, elég, ha befelé érzi, hogy a függetlenségi egyesülés, miként 1905-ben, úgy most is meg fogja ásni az elbizakodott Tisza-uralom sirját.

Gróf Andrassy Gyula és a fuzió

Budapest, június 13.

Ma este hat órakor proklamálták a függetlenségi pártok a fuziót. És ugyanakkor a „Magyar Hírlap” első helyen közölte **Andrassy Gyula** grófnak a következő nyilatkozatát:

— Ez az alakulat nem az, amit én tanácsoltam, amit én szükségesnek és kilátásosnak tartottam.

— Ez nem vezethet a mostani rendszer gyors megbuktatásához. Ezzel én nem vállalhatok közösséget s én a magam akciószabadságát ettől meg nem kötöttem.

— Az új helyzet számomra annyiban előnyös, hogy rám nézve a folytonos kompromisszum szükségé megszűnt s minden felmerülő kérdésben kizárólag meggyőződésemet foghatom követni. Remélem és azon leszek, hogy utjaink ne kereszteződjenek.

— A nvrá folyamán különben részletesen ki fogom fejteni álláspontomat nagy-mihályi beszámolómban, s akár követ engem az ország nagy többsége, akár egymagamra maradok, folytatom a harcot úgy, ahogy megkezdtem.

Ez a nyilatkozat a legmeglepőbb, ami a politikai élet mai alakulásában megtörténhetett. **Andrassy Gyula** gróf eddig mindig arról beszélt, hogy egészséges, nagy ellenzéki tábornak kell alakulnia, amely a kormányval szemben egyöntetűen veszi fel a harcot.

Most, hogy ez a fuzió 48-as szelemben létre jött, **Andrassy Gyula** gróf siet a fenti nyilatkozat közreadásával. Megdöbbenő, hogy **Andrassy Gyula** gróf elítéli ezt a fuziót, amely voltaképpen nem egyéb, mint a függetlenségi pártoknak elvekben változatlan, de erőben megnövekedett tábor. Nyilatkozatának az a kitétele pedig, hogy „az új helyzet számomra annyiban előnyös, hogy reám nézve a folytonos kompromisszum szükségé megszűnt...” valóságos talány előttünk.

Tudtunkkal eddig senki se kérte **Andrassy Gyula** gróftól valamely kompromisszum közvetítésére. **Andrassy** a maga czikkeivel, amelyeket magyar és osztrák lapokba írt, önmaga ajánlotta állandóan a kompromisszumot, anélkül, hogy erre bárki is a függetlenségi párt tagjai részéről reagált volna.

Az új, egységes függetlenségi párt kétségkívül haladni fog a maga útján és meg fogja oldani a reá váró nagy feladatokat, ha **Andrassy Gyula** grófnak nem is talál segítő társra. Miképpen fogja azonban **Andrassy Gyula** gróf megoldani a kérdéseket akkor, ha harcban áll a munkapárttal, a néppárttal, a függetlenségi párttal s egészen egyedül lévén, felfogását senki se támogatja, ez olyan talány, amelynek megfejtését egvelőre nem várhatjuk.

Andrassy Gyula gróf sietett megtámadni a fuziót, mert az nem az ő politikai felfogása szerint jött létre. Ezért kétségkívül hálásak lesznek a munkapártban, ahol **Andrassy Gyula** gróftól igen meg fogják becsülni, amiért szembe helyezkedik azokkal, akik esztendőkönn át hűséges, kitartó fegyvertársai voltak.

A függetlenségi pártok fuziója tisztán a függetlenségi pártok ügye. Bárkinek bármilyen formában való beavatkozása, vagy véle-

ménynyilvánítása nem érintheti a fuzió lényegét. De ettől eltekintve Andrásy Gyula grófnak, aki politikai karrierjében igen sokat köszönhet a függetlenségi pártoknak, mégis hallgatnia kellett volna a maga külön véleményével legalább is addig, amíg megtudja, milyen jelentőségteljessé fejlődik a ma proklamált fuzió.

Tisza átveszi az országot

— Uj erőszakosságok készülnek —

Beöthy miniszter kedvét vesztette

— A politika hírei. —

Budapest, június 14.

Mióta Tisza a miniszterelnök, azóta valóságos rémhírek keltek szárnyra, hogy micsoda jogfosztó, centralisztikus törvényeket tervez már legközelebb a munkapárt az ország teljes leigázására. És ezeket a híreket csak megerősítette az a drákói törvényjavaslat, amelyet az abszolút királyság visszaállítására és a köztársasági mozgalom elfojtására nyújtott be tegnap Balogh Jenő igazságügyminiszter.

Erről a törvényjavaslatról beavatottak azt mondják, hogy csak szerény introdukciója a következőknek, így a sajtótörvény reformjának, amely minden képzeletet fölülmuló merénylet lesz a sajtószabadság ellen. Állítólag százezer koronára emelik fel a politikai napilapok kauczióját és az újság írást pedig kvalifikációhoz, korhatárhoz és haótsági engedélyhez kötik. Egyelőre nincs módunkban eszál-longó híreket ellenőrizni, de ha igazak, akkor már most előre kell bocsátanunk, hogy félretéve minden kiméletet, a legadázabb harcot fogjuk megindítani a törvényjavaslat, annak értelmiszerzői és támogatói ellen.

Ezek a hírek a munkapárt egy részéről is erős elkedvetlenedést idéznek elő és sokan erre vezetnek vissza azt a mindedig meg nem czáfolt hírt is, hogy Beöthy László kereskedelemügyi miniszter már legközelebb lemondani szándékozik és visszavonul a politikai élet frontjából. A lemondást állítólag más szervezeti változások is fogják követni a kereskedelemügyi minisztériumban.

A munkapárt nagyobb része azonban teljesen benne van a fanatizmusban és Tisza-imádatban. Ez a rész nem törődik sem joggal, sem törvényességgel, hanem vakon teljesíti azt, amit Tisza parancsol. És vakságában nem veszi észre ez a lelkiismeretlen, mindenre kész csapat, hogy minél jobban belelovalja magát a törvénytörések kultuszába, annál inkább eltávolodik a nemzettől, mely sötétben, háborogva várja azt a percet, hogy rajtuk boszút állhasson. És azt hisszük, hogy ez a perc már nincs nagyon messze.

A politika mai eseményeiről híreink itt következnek:

Beöthy László lemond

Egy reggeli lap ma megírta, hogy Beöthy László kereskedelemügyi miniszter már a legközelebbi napokban beadja lemondását. Többen magához a miniszterhez fordultak felvilágosításért, mire Beöthy ezt a választ adta:

— *Lemondásom hírét nem erősítem meg, de nem is czáfolom meg.*

Ebből a kijelentésből az érdeklődők a lemondási hír komolyságát állapították meg.

Kálmán Gusztáv államtitkár, akit szintén megkérdeztek a lemondás ügyében, ezt a kijelentést tette:

— *Beöthy László nem azért lépett be újból a kabinetbe, hogy azonnal lemondjon.*

Ennek dacára a munkapártban bizonyosra veszik, hogy Beöthy mégis vissza fog vonulni, mert teljesen el van kedvetlenedve. A kereskedelemügyi minisztériumban és különösen az államvasutaknál felmerült bajok leküzdésére a miniszter nem érzi magát elég erősnek

és ezenkívül is családi okok készítetik a lemondásra. A munkapárton már utódját is emlegetik Hegedüs Loránt személyében, akit ipari és kereskedelmi szakkörök is szívesen látnának a kereskedelmi minisztérium élén.

Harc az alelnökségért

Beöthy Pál elnökké választásával megüresedett a képviselőház egyik alelnöki állása. Ez az állásért jelenleg ketten küzdenek, Antal Géza és gróf Lázár István. Mindkettőjüknek nagy pártja van, de Lázár Istvánnak, mint erdélyi képviselőnek jobbak a sanszai. A munkapárt vezetősége már legközelebb dönt az alelnöki állás kérdésében.

Az időközi választások

Arad város központi választmánya Varjassy polgármester elnöklésével tartott ülésében, az aradi választást június 28-ára tűzte ki. A választás elnöke Fábry Sándor vasutigazgató lesz. A szavazást a városházán ejtik meg.

Az aradi függetlenségi párt mai értekezletén gróf Széchenyi Aladárt jelölte képviselőnek Tisza István miniszterelnökkel szemben. A jelölés a városban óriási lelkesedést keltett. Ugyancsak az aradi munkapárt is, mely természetesen Tiszát jelölte. Az aradi munkapárt egy küldöttsége holnap reggel Budapestre utazik. Gróf Tisza István a küldöttséget délután két órakor fogadja és nyilatkozik a jelölésre vonatkozólag. Utána ebéd lesz.

Dicsőszentmártonból jelentik: Kisküküllőmegye munkapártja ma tartott gyűlésén Sándor János belügyminisztert, a vármegye alsó kerületének volt képviselőjét egyhangulag újból jelölte. A szász párt csatlakozott Sándor János belügyminiszter jelöléséhez.

Sietnek a királysértési törvényre

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután 1/2 órakor id. Erdélyi Sándor elnökele alatt ülést tartott, melyen Balogh Jenő igazságügyminiszter, Tóry Gusztáv, Vadász Lipót államtitkárok jelentek meg.

Az ülés első tárgya a királysértésekről szóló törvényjavaslat volt, amelyet Hegedüs Kálmán előadó ismertetett. Előadása során megemlékezett arról, hogy a királyság, a monarchia ezeréves intézménye, annyira létfeltétele a nemzetnek, hogy az államhatalom nem tűrheti el, hogy ennek az intézménynek negatívumával bárki is játékot üzzön.

Issekutz Győző megfontolónak véli, azonban nem-e volna helyes fogház helyett államfogházat alkalmazni.

Blanár Béla jogi és politikai szempontból bírálja a javaslatot. A köztársasági mozgalmakat nem tartja veszélyeseknek, de azért helyesnek itéli idejében tiltó rendelkezéseket statuálni.

Lengyel Zoltán szerint a köztársasági mozgalom a sajtóban jobban kidomborodik, mint a valóságban. Az ellenzéki kerületekben, mint Makó, Hódmezővásárhely, Szegeden és a Tisza mentén fészkel, kísérő jelenségei az esküdtzéki ítéletek, amelyeknek kihirdetése mindig tüntetésszerű jelenetek közt történik. Helyesnek tartja a javaslat azon intézkedését, amely a bíraskodást az esküdték kezéből kivesszi. A maga részéről nem törődik azzal, hogy a külföldön hogyan ítélik meg a javaslatot, az a döntő, hogy kellő időben kell minden törvényjavaslatat előállni, nem úgy, mint ahogy az a múltban történt, amikor ezen a téren igen sok mulasztást tapasztaltak. Örömmel veszi a javaslatot, változatlanul elfogadja azt.

Balogh Jenő igazságügyminiszter szerint a mozgalomnak nem szabad nagy jelentőséget tulajdonítani. Nincs benne veszedelmes se a dinasztia, se a nemzetre nézve. Veszély annyiban van, hogy az állam komoly politikai súlyát és rendezett viszonyait látja a külföld ferde színben, amikor e mozgalom groteszk jeleneteinek hírei olvassa. A politikai jogok felfüggesztése kívánatos azért, mert az egész mozgalom főmotívuma az, hogy képviselőséghez jussanak a vezetők. Ha látják, hogy a vétség elkövetése politikai jogaiknak felfüggesztésével jár, tartózkodni fognak attól az iránytól, amely végeredményben eljárja őket a képviselői mandátumtól.

A javaslat részleteihez Issekutz Győző, Hantos Elemér, Blanár Béla, Hegedüs Kálmán szóltak hozzá.

Vadász Lipót államtitkár módosítást ajánlott, melyet a bizottság elfogadott.

Végül Balogh Jenő igazságügyminiszter hangsúlyozza, hogy fenn kell tartani a tanszékszabadságot, mert meg van győződve arról, hogy ez a mozgalom nem fajul odáig, hogy a javaslat által súlyított cselekményeket bárki is tanszéken elkövesse.

Ezután a bizottság a nemzetközi egyezmények becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat tárgyalta, melyeket Heinrich Antal előadó ismertetett. A bizottság Balogh igazságügyminiszter felvilágosításai után a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadja.

Vázsonyi vallomása a Gerő-ügyben

A hadbíróóság Conti-utcai épületében Pridafka dr. hadbíró-örnagya ma délelőtt tíz órakor folytatta azoknak a kihallgatását, akik szemtanúi voltak a Gerő százados képviselőházi vagdalkozásának. Először báró Solymossy Ödönt hallgatták ki, aki Gerő százados fölkerésére tett tanuvalomást. Báró Solymossy egyetlen szót sem volt hajlandó nyilatkozni arról, hogy mit vallott a hadbíróóság előtt.

A következő tanu Urmánczy Nándor képviselő lett volna, de mivel közben megérkezett Vázsonyi Vilmos, akit sürgős ügyek sietésre kényszerítettek, Urmánczy átengedte az elsőséget Vázsonyinak, ő maga pedig későbbre halasztotta vallomása megtételét.

Kihallgatása után Vázsonyi Vilmos tanuvalomásáról a következőket mondta egy hírlapíróknak:

— Én egészen objektíven elmondottam azt, amit június negyedikén a képviselőház ülésében láttam. Bent ültünk a padjainkban, amikor valósággal berontott a terembe a fegyveres palotaőrőség. Addig csendben voltunk, az őrség láttára azonban az ellenzék kiáltozni kezdett. Legtöbben a pfui! kiáltást hangoztatták és azt határozottan állítom és eskü alatt tett vallomásomban is megemlékeztem, hogy a gazemberkiáltás egyetlen-egyszer sem hangzott el. Hédeváry Lehel nyugodtan állott a helyén és egyáltalában nem fejtett ki olyan tevékenységet, amely őt megkülönböztette volna a többi ellenzéki képviselőtől. Kiáltozott ő is, de nem észrevehetőbben, mint a többi. Ekkor láttam, hogy Gerő százados, akit azelőtt nem ismertem, ma sem ismerem és akit ma sem ismernék meg, ha egyszerű katonatiszti köntösben látnám. — kirántott karddal fölrohant a padok között lévő folyosón és kétszer rávágott Hédeváry Lehelre. Hédeváry a második csapásnál leesett és két kezével megkapaszkodott a padban. Így érte a harmadik vágás. Ugyancsak megemlékeztem a hadbírósnak azt is, hogy Hédeváryt letartóztatták, a parlament kapujához kísérték és ott két csendőrnök átadták. Revolver nem volt nála, ezt mi képviselők nyomában a vagdalkozás után megállapítottuk részint abból, hogy Hédeváry becsületszávara mondotta, hogy nincs nála fegyver, de még zsebkés sem, azonfelül pedig megmutogatta a zsebeit. Revolvert más ellenzéki képviselő sem vett a kezébe.

Vallomását megtévé, Vázsonyi Vilmos eltávozott a hadbíróóság épületéből. Utána Horthy főispán tanukihallgatására került a sor.

Lejelentkezik az őrség

Főhivatalosan jelentik az alábbi „eseményt“:

A képviselőházban ma reggel a parlamenti őrség ügyeletes tisztjei lejelentkeztek Tisza István gróf volt képviselőházi elnöknel és szolgálataira jelentkeztek Beöthy Pálnál, az új elnöknel.

Igazán kacagató, hogy a magyar képviselőházban katonák jelentkeznek „szolgálatértelre“ a Ház elnökénél. Hát tényleg kaszánya a magyar képviselőház?

Baross János kilépése

Baross János, akit a komoly küzdelem megindulása óta senki sem tartott a Kossuth-párt tagjának, ma végre bejelentette Kossuth Ferencnek, hogy a 48-as függetlenségi Kossuth-pártból kilép. Levelében azt fejtegeti Baross, hogy eddig kitarított a párt mellett azért, bár a részletkérdésekre és a taktikára nézve az utóbbi időkben nem értett egyet a párttal. Most azonban kilép.

Baross ma délelőtt a Házban járt és Tisza Istvánt kereste. A miniszterelnök szobájába vonult Barossal, aki jóideig időzött Tiszánál, azután vele együtt sétált végig a folyosón.

Baross János kilépésére különben rég el volt készülve az ellenzék, mert őt megválasztása percétől kezdve mindenki gútsimint munkapártinak tartotta. Csak azon csodálkozik mindenki, hogy Baross a legvégső perczig halasztotta kilépését. Ezzel nyilván — és Tisza intenczióinak megfelelően — a fuziónak akart egy enyhe rugást adni, ami azonban nem sikerült. A dolog nagyon is átlátszó és az ilyen álfüggetlenségi manővernek nem fog felülni senki.

Különböztető jellemző az ellenzék felfogására az

a párbeszéd, ami ma délelőtt folyt le a képviselőház folyosóján egy ellenzéki újságíró és Baross János között.

— Ki fogok lépni a Kossuth-pártból, — jelentette ki nagy komolyan Baross János.

— Akkor sietned kell, — hangzott a válasz, — hogy legven miből kilépned, mert este hat órákor már nem lesz Kossuth-párt.

Ez a párbeszéd csak arra czélzott, hogyha Baross este hat óráig nem lép ki, akkor kutba esett az a szép kilépő levél, amelyet Baross János gróf Tisza István megrendelésére és a közvélemény megtevéstésére koncipiált meg. De hát, azt hisszük, így is kutba esett.

Kolozsvár Bánffy Miklós ellen

Gróf Bánffy Miklós, Kolozsvár II. kerületének országgyűlési képviselője pártönkivüli programmal vállalt mandátumot. Programmal adta azt, hogy: „a haza javát szem előtt tartva, mindenkor harcolni fog azok ellen, akik az alkotmány ellen felmerik emelni szentségtörő kezüket.” A kerület polgársága most, hogy a gróf hiányzik az alkotmányvédők sorából, a következő nyílt levelet intézték hozzá:

„Méltóságos képviselő ur! Alulírottak, mint Kolozsvár szab. kir. város II. kerületének választói, mindön képviselőnknek megválasztottuk, megbízást ruháztunk méltóságodra, melynek kerestülvitelére méltóságod programbeszédében kezességet vállalt. Mindezeideig türelemmel vártunk. Most azonban *sajnálatlalt kell megállapítanunk*, hogy méltóságod eddigi magaviseletével *egáltalán nem adta tanujelét annak, miszerint a programbeszédében vallott elvekért sikra száll, vagy sikra szállni óhajt.* Sajnálatlalt kell megállapítanunk, hogy mindazon reménységek, melyeket méltóságod megválasztásához fűztünk, mind reménységek maradtak és sajnálatlalt látjuk, hogy méltóságod mindezeideig nem tartotta szükségesnek működésének eredményéről Kolozsvár választópolgársága előtt számadást tenni. Éppen ezért kijelentjük, — a II. választókerület polgárai — *hogy méltóságod képviselői működése iránt bizalmatlansággal viseltetünk és kérjük méltóságodat, hogy beszámoló beszédét legközelebb tartsa meg.* Kolozsvár, 1913. június hó. Aláírások.

Budapest, június 14.

A közös pénzügyminiszter a királynál. Bécsből jelentik: A király ma délelőtt egy órák körül kihallgatáson fogadta lovag Bilinszki közös pénzügyminisztert.

Küldöttség a minisztereknél. Petrozsény nagyobb küldöttsége járt ma a képviselőházban Mara László főispán és Rosenberga Ignác dr. országgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttség első sorban Beöthy László kereskedelemügyi miniszterrel vasúti felüljáró építését kérte. Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszterrel a város mellett létesítendő bolgár kertészetet és Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszterrel annak a segélyösszegnek elengedését kérte, amelyet a községi a petrozsényi főgimnázium részére megszavazott. A miniszterek jóakarattal fogadták a küldöttséget s kilátásba helyezték, hogy kérésüket lehetőleg kedvezően fogják elintézni.

Tisza-lakoma. A nemzeti munkapárt Tisza István gróf miniszterelnök tiszteletére csütörtökön, e hónap 19-én este kilenc órákor lakomát rendez a Hungária-szállóban.

Szentcsitett törvény. A folyó évi június 14-én megjelent az „Országos Törvénytar” (Corpus Juris) 7-ik száma a következő tartalommal: 1913:XVII. törvényezikk. A kereskedelmi utazók tekintetében Svédországgal az 1911. évi június hónap 22-én létrejött „Nyilatkozat” beczikkelyezéséről.

Egyházmegyei közgyűlések. A budapesti evangélikus egyházmegye Budapesten június hó 28-án, a nógrádi evangélikus egyházmegye pedig Losonczon július 9-én és 10-én tartja évi rendes közgyűlését. A pestmegyei ág. hit. ev. esperesi tanító testület június hó 26-án, csütörtökön délelőtt kilenc órákor a Deák-téri evangélikus iskolák tanácstermében évi rendes közgyűlést tart Perényi Dezső elnöklete mellett a következő tárgysorozattal: 1. Évi jelentés; előterjesztések. 2. A magyar pap és tanító szociális köteleseiről. Előadó: Sommer Gyula, Vác. 3. A népiskolai rajzitanítás jelentősége és gyakorlatias módszere. Előadó: Róth Kálmán, Aszód. 4. Fertőző betegségek az iskolában. Előadó: Lakatos Emil Czegléd. 5. A zsinati tanító-képviselőre mezejtendő szavazás. 6. Indítványok.

A munkapárti daralógép

— Tanácskozásképtelen országgyűlés —

— A képviselőház ülése. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

Unalom ült ma a képviselőházon és az „ülést” mindössze harmincz-harminczöt honatyá látogatta, de ezek a látogatások is igen rövidek voltak, mert a ülésterem kongott az ürességtől. A folyosón is kis csoportok tárgyalták csak az eseményeket és csupán a főváros tegnap határozata kellett valamelyes emócióit.

Hire terjedt, hogy Beöthy László kereskedelmi miniszter lemondani szándékszik. Meglepett mindenkit ez a hír, de akadt, aki megmagyarázta:

— Beöthy már régebben foglalkozik ezzel a tervvel. A tárczát az új kabinetben csak azért vállalta, nehogy félremagyarázzák állásfoglalását, mintha nem értene egyet Tiszával.

Megjelent a folyosón Csernoch János hercegprímás és a kormány tagjainál tett látogatást. Unkelhaeusser bányhelyettes, aki ma érkezett Budapestre, a miniszterelnökkel tanácskozott.

Hosszu idő óta ma jelent meg először a Házban Székely Ferencz volt igazságügyminiszter, aki az utolsó padosorban ülve hallgatta a tanácskozást.

Részletes utdósitásunk a következő:

Fél 11-kor nyitotta meg az ülést Beöthy Pál. Elnöki bejelentés nem volt s így nyomban áttértek a napirendre. Harmadszori olvasásban elfogadták a tegnapi elintéztet javaslatokat.

A már kitűzött javaslatok közül elsőnek az állami óvónők illetményeinek rendezéséről és a nem állami óvodák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti óvónők illetményeinek rendezéséről szóló javaslatokat tárgyalták.

A két javaslatot együttesen Siegescu József előadó ajánlotta elfogadásra.

Melczér Vilmos szász nemzetiségi szempontból sérelmesnek tartja a javaslatokat, ezért nem fogadja el azokat. Pop-Cs. István román nemzetiségi szempontból tesz kifogásokat a javaslatok ellen. Veszedelmesnek tartja, hogy azokat az alapelveket, amelyek az Apponyi-féle javaslatokban vannak lefektetve, most az óvónői javaslatokba is igyekeznek átvinni. Nem fogadja el a javaslatokat.

Jankovich Béla kultuszminiszter megnyugtató igyekszik a nemzetiségeket. A javaslatban könnyít van a nemzetiségekre nézve abban, hogy az államnelvet a szükséghez mérten a nemzetiségeket is elcsajátíthatják.

A javaslatokat ezután általánosságban és részleteikben is elfogadják.

Az önálló gazdasági népiskolai szaktanítónők illetményeinek rendezéséről szóló javaslatot ugyancsak Siegescu József ismertette és ajánlotta elfogadásra. Hozzászólás nélkül elfogadták ugy általánosságban, mint részleteiben.

Tíz perc után a hajdudorogi görög-katholikus püspökség föllállításáról szóló javaslat került sorra, amelyet Mártonffy Márton ismertetett és ajánlott elfogadásra.

Pop-Cs. István hosszas történeti fejtegetéssel azt igyekszik bizonyítani, hogy a román egyház fundamentális törvényét sértették meg ezzel a javaslattal. Jogtalanul román községeket csatoltak a görög-katholikus magyar egyházhoz. A helyzetet szánálni kell, mert enélkül végzetes lesz a javaslat hatása.

Jankovich Béla kultuszminiszter hangoztatja, hogy nemzetiségi szempontból is figyelembe vették az új egyházmegye határait, hiszen mindössze mintegy kétezer lélek nem tud a területéhez tartozó hívek közül magyarul. Ha hibák mutatkoznak, igyekszik kiküszöbölni. Kéri annak elfogadását.

A javaslatot ezután általánosságban és részleteiben is elfogadták.

A tárgyalást itt félbeszakították. Szünet után Gueth Gyula előadó beterjesztette a mentelmi bizottság jelentését Barcsay Andor, Bartos János, báró Gerliczy Ferencz, Horváth Gyula (kétrendbeli), Narancsik József, Popovics Dusan, Novák János, Nagy Sándor, Déry Zoltán, Gvöffy Gyula, Farkas Pál, Vio Antal és Serbán Miklós (16 rendbeli) mentelmi ügyéről.

Naqu Sándor pedig a zárszámadási bizottságnak az 1909-iki zárszámadásról szóló jelentést terjesztette be.

Legközelebb hétfőn délelőtt 10 órákor a lelkes korpótlékról szóló javaslatot tárgyalják, továbbá egész sereg miniszteri jelentést és az elemi népisolkaik oktatás ingyenességéről szóló javaslat kiegészítésére vonatkozó javaslatot tüzték napirendre.

A jegyzőkönyv hitelesítése után két órákor véget ért az ülés.

A béke-czár

— Ferdinánd király válasza a czárnak. —
A czár békét akar. — Megkezdődtek a szerb-bolgár alkudozások. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

Ma került nyilvánosságra a bolgár király távirata, amelyet válaszképpen intézett az orosz czárhoz. Ez a távirat a legvilágosabban bizonyítja, hogy Bulgária a Szerbiával való konfliktusban mindvégig helyesen és jogosan járt el s Bulgária, akkor, amikor ragaszkodik a szövetségi szerződéshez, nem akar egyebet, mint Maczedóniát magához csatolni. Szerbia volt az, amely megirigvelte Bulgária sikereit és revízió alá kívánta vetni a szövetségi szerződést.

A czár békét akar és most már ennek az akaratnak érvényesítésére meg is kezdődtek az alkudozások Szerbia és Bulgária között. Utban van a balkáni leszerelés is, egvelőre csak részleges leszerelés, de ez is elegendő lesz ahhoz, hogy némi békés hangulatot teremtsen és lehassza a harci kedvet.

Mai táviratainkat a balkáni helyzetről itt adjuk:

A czár akarata

Pétervár, június 14. A külügyminiszteriumban tegnap ki-bejártak a diplomaták. Szaszonov előbb Delcassét és az olasz nagykövetet fogadta, azután pedig a bolgár követtel értekezett másfél óra hosszáig, miközben a czár akaratát a leghatározottabban hangsúlyozta.

Páris, június 14. A „Temps” pétervári értesülése szerint a czár *kielégítőnek tartja Péter és Ferdinánd királyok válaszait* Szaszonov külügyminiszter a balkáni államok miniszterelnökeit haladéktalanul meghívja Pétervárra.

A bolgár király távirata a czárnak

Széfia, június 14. (B. T. I.) A bolgár király június 11-én kelt Miklós czár táviratára adott válasza a következőket mondja:

Birtokában vagyok annak a táviratnak, amelyben felséged a béke és a szlávok iránti gondosságában hozzám apellál ama súlyos válság dolgában, amely szövetségesünkkel való viszonyainkat veszélyezteti és amelyet, sajnos, csak ők idéztek elő. Tartozom az igazságnak azzal, hogy emlékeztessenem felségedet, miszerint kormányom mélyen áthatva a magára vállalt felelősség tudatától, mely abból származott volna, ha nem a helyes utat követi, — már eleve megfelelt felséged érzelmeinek és kívánságának. Már ez év április 13-án tényleg Szaszonov urhoz fordult, hogy arra kérje, szüntesse meg az igazalmat a határ mindkét részén azáltal, hogy a két pártot meghívja arra, miszerint vessék alá magukat a szerződésileg megállapított döntőbírói itélkezésnek. E meghívás megtörtént és a bolgár kormány azt azonnal el is fogadta. Ami a szerb kormányt illeti, az nemesak folytatta azt a politikát, amelynek legutóbbi megnyilvánulása Pasics miniszterelnöknek a szkupstina ülésén tett nyilatkozata országomban annál inkább keltett izgalmat, minthogy az oly időpontban történt meg, mikor a miniszterelnökök találkozására volt készülöben. Felsőged tehát nem habozhatik elismerni azt, hogy Bulgária hű maradt szavához és hogy még mindig elvárja, hogy a döntőbírói itélkezés hozzá hasonlóan és példát követve, Szerbia is elfogadja és hogy a szerb kormány az, amely amikor a döntőbírói itélkezés elöl kivonni igyekszik magát és ellenesleges tüntetéseket halmoz egymásra Bulgária ellen, — folytatva is a gyilkos testvérháboru veszedelmeit idézi föl. E háborut magam és kormányom sokkal inkább sajnálnók, mint bárki más. Öszinte igyekeztünk, hogy azt elkerüljük, másrésztől azonban nem szállhatunk szembe az el-

keseredés egyöntetű érzetével, amelyet népemben kelt szövetségünk azon törekvése, hogy azon a napon, amelyen hallatlan megerőltetések után diésőségteljes győzelmet arattunk, — a jog és igaz hit ellenére e törekvések és fáradozások megszentelt gyümölcseit el akarják ragadni. *Bulgáriának nemcsak joga van Macedóniára, hanem elkerülhetlen kötelességei is vannak ama lakosság irányában, mely mindig bolgár volt és amely mindenáron bolgár kíván maradni.* És felséged kegyes lesz visszaemlékezni arra, hogy e kötelességeit Oroszország maga is évszázadokon át elismerte.

A monarchia magatartása

Bécs, június 14. A csár táviratának az a része, amelyből azt lehet kiolvasni, hogy Oroszország vezető szerepet akar játszani a Balkánon, különösen a szlávok közt, itt nagy megütközést keltett és máris hangoztatják, hogy ennek az újabb veszedelemnek elejét kell venni. Ausztria-Magyarország politikáját az egész válság alatt az az elv vezérelte, hogy a Balkán államok függetlensége megóvassék, természetesen tehát, hogy Oroszországtól is hasonló magatartást várnak.

A Reichspost a csár döntőbíróóságának elfogadására vonatkozóan *diplomáciai körökből* ezt jelenti: Rá kell mutatni arra, hogy a *döntőbíróóságot nem fogadták el föltétlenül*, Bulgária immár hivatalosan is közölte, hogy a csár közvetítését csak a szerződés keretében gondolja és fogadja el. Szerbia hivatalosan még nem adta tudtul föltételeit, de bizonyos, hogy Szerbia nem fogja magát a döntőbíróóságnak föltétlenül alávetni.

A legújabb szerb felfogás

Belgrád, június 14. A cs. és kir. Távirati Iroda illetékes helyéről nyert értesülése szerint a szerb kormány a nagyhatalmaknál akkreditált követeik révén felhívta a figyelmet arra, hogy a területi kérdések megfelelő megoldása csakis kondominium létesítése révén volna elérhető, annál is inkább, mert a szóban forgó területeket a szövetségesek együttesen foglalták el a törököktől. *Csak ha a hódított területek tekintetében nem jönne létre a megegyezés, akkor kerülhetne sor a döntőbíróósági elintézésre és pedig tekintet nélkül a bolgár—szerb szerződésre, amely különben is a szolgárok által történt ismételt megmásítására révén hatályát veszítette.*

A bolgár—szerb alkudozások

Szófia, június 14. Az új Daney-kormány alighanem még ma válaszol Spalajkovic szerb követ leszerelési ajánlatára, azonban követelni fogja, hogy az 1912. február 29-iki szerződés értelmében *Bulgáriát nem vitásan megillető területeket Szerbia előzőleg ürítse ki és engedje meg, hogy a vitás zónában a döntés megtörténteig egyes helyőrségek legyenek.* A szerződés revízióját Bulgária visszautasítja.

A részleges leszerelés

Szófia, június 14. A nagyhatalmak képviselői holnap az új kormány, melynek megalakulása az éjszakára várható, jegyzőket fognak átnyújtani, amelyben a *részleges leszerelést* javasolják a vitás kérdések megoldásának megkönnyítésére.

Az új bolgár kormány

Széfia, június 14. Az új kormány a következőképpen alakult meg: Miniszterelnökség és külügy Daneff, belügy Magyaroff, közoktatásügy Pejoff, pénzügy Theodoroff, igazságügy Abraseff, hadügy Kovacseff tábornok, kereskedelem Buroff, földművelésügy Ludskanff, közmunkaügy Jablanski és vasutügy Christoff.

Esszad pasa

Róma, június 14. Durazzóból ideérkezett távirat jelenti a következőket: A durazzói osztrák-magyar és olasz konzul tegnap meglátogatta Tiranóban Esszad pasát. A két konzul azt ajánlotta a pasának, hogy *magát és csapatait helyezze Ausztria-Magyarország és Olaszország védelme alá.* Esszad pasa *nem fogadta el az ajánlatot* s kijelentette, hogy ha egyáltalában gondol ilyesmire, akkor valamennyi nagyhatalom védelmét kéri.

Konstantinápolyi összeesküvés

— Felakasztják a nagyvezér gyilkosát —
Ujabb tömeges letartóztatások —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

A nagyvezér gyilkosait hosszú ostrom után elfogták. Kivégzik őket a galatnai hidon, de ezzel még nem szűnt meg az a forrongás Konstantinápolyban, amelyet az ó-török párt összeesküvése keltett.

A legmagasabban álló palotákban tartóztatják le az embereket, mert kiderült róluk, hogy részesei voltak az ifju-török rezsim elleni összeesküvésnek. A családszaj sereg parancsnokát is letartóztatták. Irtó hadjárat folyik most mindenfelé, s ennek egyhamar aligha lesz vége.

Mai táviratainkat a konstantinápolyi eseményekről itt adjuk:

Ostrom a gyilkosok ellen

Konstantinápoly, június 14. A Peranegyed pirusz-utcái házában tegnap heves ostrom után elfogták a gyilkosokat. A házat már három nap óta megfigyelték, mert ott sejtették a gyilkosokat. Miután azonban a ház egy Carman nevű máltai angol alattvalóé, a rendőrség engedélyt kapott az angol konzulátustól arra, hogy *szükség esetén ostrom alá foghassa.* Tegnap hajnalban több rendőrtiszt jelent meg a ház előtt, élükön Samuel vizsgálóbíróval és a konstantinápolyi katonai parancsnok hadsegédével. Bekopogtattak az ajtón, mire a bent levő gyilkosok Browningből lövöldözni kezdtek rájuk és a vizsgálóbíró, meg a hadsegédet megsebesítették. Erre katonaságot rekviráltak. Egy század vadász és egy csapat tüzoltó vonult a ház elé. Mindenekelőtt a tetőzeten akartak a házba nyomulni, ami azonban lehetetlennek bizonyult, mert a merénylők folyton lövöldöztek. Erre aztán föl kellett törni a kaput és csak azután adták meg magukat a merénylők. *Két órai ellentállás után lehetett csak a három gyilkost, Zia, Nazimot és Kiazit elfogni,* mire erős fedezet alatt Stambulba kísérték őket.

A gyilkosok az ostrom alatt valamennyien megsebesültek és az egyik öngyilkos lett. Egy tiszt és két rendőr is megsebesült. Topal Tevfik hír szerint amaz ígéret ellenében, hogy életét megkímélik és pénzbeli jutalmat kap, teljes vallomást tett, elárulta a gyilkosok rejtekhelyét és így lehetővé tette a gyilkosok letartóztatását. Az ostrom két óra hosszat tartott. Ezalatt az összes körülfekvő utcákat csendőrséggel elzárták. A gyilkosok látva, hogy a házat, melyben tartózkodnak, ostrom alá fogták, megjelentek az ablaknál és löttek. A csendőrök minden lövésre sortűzzel válaszoltak. Délután négy órakor a katonaságnak, valamint a tüzoltóságnak Széchenyi basa vezénylete alatt és a nemzeti gárdának sikerült a házba behatolni. Többször felhangzott ez a kiáltás:

— Adjátok meg magatokat!

— Inkább meghalunk, — válaszolták az ostromlottak.

Szörványos lövések és sortűzek hangzottak egy darabig, míg végre sikerült heves viaskodás után a gyilkosokat letartóztatni. A csapatok felvonulása a környéken előbb nagy rémületet idézett elő, de nem sok idő múlva az utca rendes képét visszanyerte. A szomszédos házakból, mialatt a leghevesebben folyt a harc, asszonyok az ablakon kihajolva, a röpködő golyókkal nem törődve, nézték az izgalmas jelenetet.

Az ostromlott házból letartóztatott három merénylő: Cserkesz Kiazim bej, százados, Ali bej, tüzoltóhadnagy és egy Sefki nevű ember, akinek személyazonossága még nincs megállapítva. Egy kommüniké szerint Sefki egy elbocsátott tengerésztiszt, akit Serif basa néven ismernek. Az egyik merénylő, Ali bej, a lábán sebsült meg. *Stambulban ma 150 embert tartóztattak le.*

Konstantinápoly, június 14. Topal Tevfik részleges vallomást tett és bemondta a merénylő sugalmazóinak nevét. A merénylők közül még Zia és Abduraman nem kerültek meg. Azt mondják,

hogy a gyilkosokat sommásan fojadják elttelni és közvetlen azután kivégezni.

Hilmi százados, aki tegnap a merénylők lakásának ostromakor megsebesült, belehalt sebeibe.

A letartóztatott összeesküvők

Konstantinápoly, június 14. A letartóztatott összeesküvők megvallották, hogy az volt a szándékuk, hogy a mostani kormányt megbuktassák és az *összes ifju-török vezéreket meggyilkolják és az ezáltal okozott zűzavarban magukhoz ragadják volna az uralmat.* A fölbérelt gyilkosok mind Abdul Hamid szogálatában állottak s valamennyien olyan emberek, akiket gyilkosság miatt már többször elítéltek.

A vizsgálat kiderítette, hogy az összeesküvők meg akarták ölni Enver beyt, Talaat bey volt igazságügyminisztert, továbbá Karasso (ő adta tudtul Abdul Hamidnak a detronizálást) és Nissis képviselőket. Sem a kormány, sem a rendőrség nem mer vasszeggel föllépni a katonai liga ellen, mert félt, hogy a hadseregben akkor lázadás törne ki. Legutóbb, mikor Kiamil pasa Stambulba jött, a katonai liga általános fölkelést tervezett.

Párisban van a fészke a török katonai ligának, amely esküdt ellensége az ifju-török komiténak és vezére Srij basa. A liga vezetői hirdetik, hogy hiába az ostromállapot Konstantinápolyban, *olyan felfordulás következik, aminő még sohasem volt a török birodalomban* és a szultán számára nincs más menekülés, csak az, ha az ifju-török bizottságot lerázza a nyakáról és a katonai liga kerül kormányra.

A letartóztatott egyének között legérdekesebb alak Hadszi Nazim pasa tábornok, aki Abdul Hamid szultán uralkodásának vége felé Monasztirban ezredes volt és aki annak idején csak véletlenül szerzett tudomást az ifju-törökök felforgató törekvéseiről, valamint az „egység és haladás” bizottság megalakításáról. Ezt a tudomást felhasználva, kihallgatásra jelentkezett a szultánnál, aki megbizta, hogy az akkori rendőrfőnökkel együttesen a komité törekvéseinek útjába álljon. Megbizottainak megválogatásában azonban nem volt eléggé óvatos, úgy, hogy tervei hamarosan kiderültek. Az új kormány előbb száműzetésre ítélte, utóbb azonban megkegyelmezett neki. *Kiamil pasa volt nagyvezér legutóbbi konstantinápolyi útja voltaképpen jeladás akart lenni a családszaj hadsereg tiltakozására, ez a terv azonban dugába dőlt, minthogy Hadszi Nazim pasa vonakodott a mozgalom élére állani.* Ekkor az összeesküvők végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a nagyvezért és híveit meggyilkolják. A gyilkosságra Hadszi Nazim pasa egyik fia és az unokaöccse vállalkoztak. A vizsgálat kiderítette, hogy a merénylők, akik automobilon ültek, a következők voltak: Topal Tevfik, továbbá Dseval soffőr, egy Abdurrahman nevű cserkesz, Nazim tábornok egyik fia, akit 1908-ban bocsátottak el a katonai szolgálatból, azután egy hírhedt játékos, akinek a nevét nem sikerült megtudni, végül egy Nazim nevű egyén, aki valószínűleg Hadszi Nazim unokaöccse lehetett. A merénylőkön kívül Zia bégét is letartóztatták bűnrészességgel gyanúja alatt. Hivatalos körökben azt állítják, hogy a rendőrség a többi merénylőnek is nyomában van. Dseval soffőr határozottan tagadja bűnrészességét, vallomása azonban nagyon terheli Zia bég, továbbá Abdurrahman és Hadszi Nazim pasa ellen. Az összeesküvés gyanúja alatt letartóztatott Damad Szalih pasa harmadik fia volt Szair Eddin pasának, a volt tuniszi nagyvezérnek és férje volt az elhunyt Kemal Eddin herceg, a szultán testvérbátyja egyik leányának. Vele együtt letartóztatták Tahir pasát is, aki Abdul Hamid idejében dandárparancsnok és Jeruzsálem kormányzója volt, legutóbb pedig Konstantinápoly egyik kerületét képviselte a parlamentben. Tahir pasa egyébként csak a legutóbbi napokban érkezett meg Konstantinápolyba Egyiptomból.

Letartóztatták a csatlódszaj parancsnokot

Konstantinápoly, június 14. A hadügyminisztérium hazarendelte Abuk pasát, a családszaj sereg parancsnokát s mikor megérkezett, a minisztérium palotájában letartóztatták. Abuk pasa a katonai liga egyik vezetője s a gyilkosságban való bűnrészességgel vádolják.

KÜLFÖLD

Vilmos császár jubilál

— A német nemzet ünnepe —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

Ma huszonötödik napja lépett a hatalmas német birodalom trónjára egy szőke, lágy arcú herceg. A világ csak annyit tudott róla, hogy Vilmosnak hívják és nagyon jó barátja az azóta már sokszor elcsúszott Rudolf magyar királyfinak.

Kettős gyász közepette illesztette fejére a Hohenzollern koronáját. Ugyanis három hónapon belül harmadik uralkodója lett az egységes német birodalomnak. Első Vilmos császár, a nagy német szövetség első császára, után csak néhány hónapig viselte a császári címet a nagybeteg III. Frigyes, mert uralkodásra nem volt érkezése. A halál elszólította a császári baldachin alól és így jutott oda II. Vilmos császár a vaskancellár karjára támaszkodva.

A fiatal uralkodó csakhamar lerázta magáról a vezető kezét. Új utakat, új törvényeket talált s míg Bismarckja Karlsruheban élte az elvonultság keserű napjait, II. Vilmosból tettrekész, a németekkel együtt érző, azzal legszívesebben összefüggő, kiváló egyéni sajátágokban gazdag nemzeti uralkodó bontakozott ki.

A nagy német kultúra fejlesztője, a germánok egyéni képviselője azzal a nyugodt lélekkel tekinthet vissza 25 éves uralkodása eredményeire, hogy hivatását és küldetését kitűnően teljesítette. E negyedszázad alatt száz év haladása, fejlődése fűződött a kulturgazdag császársághoz, amelynek hatalmassága nem egyszer mutatkozott nemzetek békéjének védőjéül. S ebben a védelemben II. Vilmos járt elől.

Érthető az a szeretet, lelkesedés, amelyre jubileuma alkalmából körülveszik.

Berlinből jelentik, hogy a birodalmi gyűlés ma ünnepelte Vilmos császár 25 éves uralkodói jubileumát. A hódoló ünnepeken a polgári pártok képviselőin kívül a birodalmi kancellár, valamint az összes államtitkárok és miniszterek vettek részt. Mindjárt az ülés megnyitása után dr. Kaempf elnök a ház által állva végighallgatott beszédét mondott, amelyben mindenekelőtt fájdalommal emlékezett meg a német birodalom császári alapítójának, a nagy szenvedőnek tragikus sorsáról és azután így folytatta:

— Büszkeséggel és örömmel tölt el bennünket császárunk fiatalos erőteljességével, amelynek ifjú ereje tudatában és az ideális törekvéssel lelkében 25 év előtt, trónraléptekor látta őt a birodalom. A császár akkor fölháborodva utasította vissza azokat a vádakat, amelyek dicsőségre szomjazó háborús szándékokat tulajdonítottak neki és az akkori aggodalmak tényleg alaptalanoknak bizonyultak. A császár, aki a legjelentősebb hadi instrumentumot tartja kezében, nem arra használja fel, hogy háborús babérokat szerezzen, hanem hogy nekünk és a világnak a békét megóvja. Komoly időben élünk, sziklaszilárdan bizunk azonban abban, hogy a császár az lesz, ami volt és ami mostan: a békefejedelm, aki a háboru kardját csak akkor veszi ki hüvelyéből, ha a német nép életérdekeinek védelmére van sző.

Az elnök ezután megemlékezett arról, milyen nagy mértékben ápolja Vilmos császár elődjének magas erkölcsi világgel fogását.

— Vilmos császár — ugymond az elnök — úgy fogja fel uralkodói kötelességét, hogy másoknak szolgáljon és másokról gondoskodik, ami az egész népben a tisztelet és szeretet érzését kelti fel iránta.

A császár háromszoros életteljesével, amelyet a ház és a tribünök visszhangoztattak, fejezte be az elnök ismételt tetszésszavakkal félbeszakított beszédét.

Schultz (birodalmi párti) képviselő javaslatára ezután a ház ünnepies hangulatára való tekintettel az ülést berekesztették. Következő ülés kedden.

A porosz képviselők és urakháza tagjai ma a császár jubileuma alkalmából disztrakomára gyűltek egybe, amelyen Schwerin Löwitz képviselőházi elnök mondotta az ünnepi beszédét, amelyben Vilmos császárt, mint a béke mindenkorai lelkes istápolóját és védőjét dicsőítette. Beszédét a császárra mondott háromszoros hoch-hal fejezte be, mely a

képviselőknél és főrendeknél zajos visszhangra talált.

Vilmos császár ma a déli órákban fogadta a török nagykövetet, aki átadta a szultán jubileumi ajándékait. Ezután kihallgatáson fogadta Kopp érseket, Msgr. Croy herceggel, Stotzinger apátot, a Benedek-rend primásának koadjutorát, akik résztvettek az udvari reggelin is.

A császári jubileum alkalmából a városok 30 millió márkánál többet adományoztak jótékony-sági és jótékony czélokra.

Bukarestből jelentik: A német császár jubileuma alkalmából a német templomban celebrált istentiszteleten a német és az osztrák-magyar nagykövetségek és konzulátusok személyzete, a polgári és katonai hatóságok fejei is résztvettek.

Az új spanyol kormány. Madridból jelentik: A kabinet Romanones miniszterelnökségével megalakult. A külügyi tárczát Lopez Munoz, a hadügyi tárczát Luque tábornok veszi át. A hivatalos lap az új kormány kinevezésére vonatkozó királyi kéziratot közli. Királyi kéziratokkal a két kamarát bizonytalan időre elnapolták.

A porosz képviselőház. Mint Berlinből jelentik, a porosz képviselőház ma megalakult. A régi elnökséget újra megválasztották.

Zavarok az orosz parlamentben. Pétervárról jelentik: A tegnapi minisztertanácson elhatározták, hogy a miniszterek és a kormány pártjának tagjai addig nem mennek el a дума üléseire, míg a reakciós párt vezére, Marki, vissza nem vonja a pénzügyminiszter ellen emelt vádjait és a kormány ellen szórt sértéseket. Nem lehetetlen, hogy ilyen körülmények között a kormány elnapolja a dumát. A lapok egybehangzó jelentései szerint a parlamenti helyzet annyira kiélesedett, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy addig nem látogatják a miniszterek az üléseket, amíg a legutóbbi vitában őket ért inzultusokért elégtételt nem kapnak valamilyen garanciákat arra, hogy további sértésektől megkíméljenek. Különösen Markus jobbparti képviselőnek a pénzügyi vita folyamában tett e kijelentését: Nem szabad lopni, melyet az egész kormányzatra és közigazgatásra érő, veszik zokon. A miniszterelnök ma tanácskozik a дума elnökével.

Újabb panamavád Angliában. Londonból jelentik: A parlamenti Bizottság elkészítette jelentését és ebben teljesen rehabilitálta a Marconi-részvényekkel való üzérkedés vádját alól a minisztereket. Most azonban az unionista-pártból azt a vádat hangoztatják, hogy a kormánytámogató liberális-párt több tagja szoros összeköttetésben állott egy petroleumtársasággal, amely igen kedvező feltételek mellett megkapta a petroleumszállítást az angol tengerészeti számára. A kormány ellenfelei heves harcot indítottak az Asquith-kabinet ellen és a kormány helyzete annyira bizonytalan, hogy az alsóházat hosszú időre elnapoltatja s csak februárban hívja össze.

Ellopott francia szigetek. Párisból jelentik: A francia gyarmatiügyi hatóság legutóbb megállapította, hogy a Csendes-óceán több apróbb szigete különböző fordulatok révén időközben idegen birtokba került. Így legutóbb Clipperton szigete Mexikó birtokába jutott, úgy, hogy a francia kormány most a sziget visszaszerzése céljából döntőbíróvá akarja bizni annak megállapítását, vajjon a sziget voltaképpen kit illet meg? Anglia viszont három más ausztráliai szigetet, Oenot, Duciet és Hendersont vette birtokába oly módon, hogy a Tahiti szigetén állomásozó angol konzul ezeket a szigeteket egyszerűen bérbeadta egy angol társaságnak gyöngyhalászat céljaira, ezenkívül elrendelte az angol lobogó kitűzését, a francziák utólagos követelésére pedig a birtoklásra való hivatkozással felelt. Legutóbb pedig egy Taarsa nevű tahiti-i benszületett Tuamotu-szigetecsoport három szigetét akarta hasonló módon egy amerikai társaság kezére játszani. Taarsa azt állította, hogy a szóbanforgó három sziget az ő tulajdona s erre vonatkozólag okmányokat is mutatott. Ezekről az okmányokról utólag megállapították, hogy közönséges hamisítványok és így a francia gyarmatiügyi kormány idejekorán közbeléphetett a francia gyarmati-birtokok további elhárításának megakadályozására.

EGYHÁZAK

— (Evangélikus lelkészek mozgalma.) A vallás és közoktatásügyi miniszter a napokban nyújtotta be a lelkészi illetményeknek korpótlékok utján való emeléséről szóló törvényjavaslatát, amely

szertint korpótlékra csak azok a lelkészek tarthatnak igényt, akiknek évi jövedelme meg nem haladja a háromezer koronát. Az evangélikus lelkészek a törvényjavaslatban jogos kívánságaik mellőzését látták s ezért a Evangélikus Lelkészek Egyesülete rendkívül elkeseredett hangú memorandumot intézett báró Prónau Dezsőhöz, az evangélikus egyetemes felügyelőhöz, amelyben feltárva nyomasztó helyzetüket és aggodalmaikat, kérik, hogy tegye az egyetemes felügyelő a nyilatkozat érveit jóindulattal megfontolás tárgyává s eszközölje ki a szükséges változtatásokat és javításokat.

TÁVIRATOK

A francia katonai zendülés

Páris, június 14. A kamara tegnapi ülésén Nancy képviselője, Brian nyugalmazott őrnagy szenzációs leleplezést tett. Elmondta, hogy az általános munkásszövetség szeptember 25-ére katonai lázadást készít elő. Azért ezen a napon, mert akkor kellene szabadságra menniök a két éves katonai szolgálattól szóló törvény alapján a kiszolgált legényeknek. A terv az volt, hogy szeptember 25-ig mindenki szigorúan a szabályok szerint teljesítse szolgálatát, de ezen a napon a szabadságot megtagadó legénység vesse le az egyenruhát, öltözködjék polgári ruhába és tömegesen hagyja el a kaszárnyákat.

Brian őrnagy számítása szerint szeptember 25-én egyszerre körülbelül 30.000 ember szegte volna meg a fequelmet, úgy, hogy ezzel a nagy tömeggel szemben a hatóságok tehetetlenek lettek volna, viszont félt, hogy a katonaság, az ujonczok és a még ki nem szolgált legénység a zendülőket nem üldözte volna. Felszólalása végén Brian azt követelte, hogy a kormány oszlassa fel az általános munkásszövetséget.

Tripolisz végleges megszállása

Róma, június 14. A kamara tegnapi ülésén a Tripolisz megszállására kért hitel ügyét tárgyalta, amelynek kapcsán Bertolini gyarmatiügyi miniszter hosszabb expozét mondott, amelyben az egész akció áttekintése után a következőket fejtette ki: Legfőbb erőfeszítésünket mindenekelőtt annak a célnak kellett szentelnünk, hogy Libia végleges megszállását keresztül vigyük. Most csupán a tripoliszi távolabbi vidékek megszállása feladatunk. Meg vagyunk azonban győződve, hogy ez a távolabbi vidék is néhány hónapon belül tényleges birtokunkban lesz. Ami a Kyrenaját illeti, sokkal nagyobb erőfeszítésekre volt szükség a lázadók legyőzésére és a külföldről való fegyver- és élelmiszerszállítások megállítására. Fényes hadi operációink eredményeképp néhány nap alatt hatalmunkba került Kyrenajka egész nyugati része. A többi rész megszállása azonban nem olyan könnyű.

Treves (szocialista) elnapoló indítványt tesz, miután nem akarja a kormánynak megszavazni azokat az eszközöket, amelyek csak rendkívüli események beálltakor jogosultak.

A republikánusok nevében Comandini az elnapolási indítvány mellett foglal állást.

Giolitti miniszterelnök a Ház feszült figyelme közben a következőket fejté ki:

— A kérdés politikai természetű. Arról van szó, hogy az ország nyilatkozzon, vajjon a tripolitania vállalkozást helyesli-e, vagy nem? A javaslat elvetését kéri a Háztól.

A radikálisok nevében Votrefera kijelenti, hogy pártja az elnapolás ellen szavaz. A szocialisták és reformisták nevében azonban Dissolati kijelenti, hogy az elnapolás mellett szavaznak.

Az elnapolási indítványt ezután névszerinti szavazással 283 szavazattal 20 ellen elvetik. A szavazás eredményét nagy tetszéssel fogadják.

Mint Rómából jelentik, a kamara mai ülésén a Libia megszállásának kiadásai fedezésére szükséges rendkívüli hitelek javaslatát tárgyalja. Turati képviselő azt indítványozza, hogy a javaslatot ne tárgyalják részletesen. Giolitti miniszterelnök állást foglal a javaslat ellen, amelyet ezután a kamara névszerinti szavazásban nagy többséggel elvet.

VASÁRNAP

▽▽

(A császár.) A császár, mondják bizonyos hősi páthosszal, a császár, minha egy Heinevers refrénjéből csendülne ki ez a szó, a császár, mondják álmodozva és ekkor Európában mindenki tudja már, hogy ki a császár. A németek uralkodója az, aki kisajátította magának ezt a címet, ez a széles gesztusokkal dolgozó univerzál-zseni, aki június 16-án reggel fel fog ébredni, azaz, hogy álmátlanul fogja tölteni az éjszakát, hogy valahogy el ne mulassa az első ünnepi trombitaszót, hogy el ne veszítsen egy akkordot sem a „Heil dir im Siegeskranz” zenéjéből, amely végig söpri Berlin fellobogózt utcait. Mert ime, ma uralkodik huszonöt esztendeje a császár, egy negyedszázadra akar boldogan és büszkén visszatekinteni, a császár jubilál, mint egy gyárigazgató, vagy a váltóosztály főnöke, a császár huszonöt éve uralkodik és még mindig nem unta meg. A gyárigazgató, aki inasból lett azzá, már megunta, a váltóosztály főnöke, aki praktikánsból nyomorogta fel magát, már szintén megunta, de a császár, aki annak született, aki nem rágta, küzdötte fel magát a magasságra, hanem annak született, az nem unta meg és éppen úgy jubilál, mint ezek. A császár huszonöt évi munkássága elismerésül ugyan miféle érdemkeresztet kap, micsoda szívósság és energia kellett ahhoz, hogy huszonöt év alatt ilyen nagygyá legyen, ki fog ünnepet rendezni a császárnak, ha nem ő maga? A jó császár, a zeneszerző, a szónok, a szobrász, ez a kitünő imperátor elérkezett első jubileumához, oh mily szép ez, oh, mily dicső és miért ne jubiláljon ő is, ha már a gyárigazgató is meg meri jubilálni azt a huszonöt esztendőt, amely alatt milliommossá lett, elfelejtette az inas-kor nyomorgásait és nyuzza a munkásai bőrét az ipar mennél nagyobb fellendülése érdekében.

Erre a keserű, üres, unalmas életre gondolok és alapjában véve sajnálni merem ezt a nagy császárt, mert még ott tart, hogy örömet talál az életben, visszanéz az elmúlt munkára, megszámlálja az elmúlt sikereket és meg van elégedve önmagával. Hol van ő még attól, hogy minden mindegy, császár lettem, mert császárnak születtem, ha hivatalnoknak születtem volna, most legfeljebb czégyjegyző lennék, véletlen az egész, kár olyan nagy hühöt csapni az életünkből, talán most boldogabb is lennék, ha nem császárnak születtem volna, mindegy, mindegy, az élet egyformán unalmas annak, aki már mindent látott, nem érdemes megállni minden állomásnál, nincs az a nagy dolog, amelynél érdemes megállni... jaj, mikor fog itt tartani ez a nagy, hatalmas császár?

(Feminizmus.) Asszonyom, Ön csak az sohasem látott eleven suffragetteket, mert a sohasem látott eleven suffragetteket, mert a magyarországiak csak igen szelid, barátságos példányok, kedves, finom és csendes lények azokhoz képest, akiket Londonban suffragette névvel tisztelnek meg s akik elől fogvaczogva fut még a rendőr is. Mert ezek azok a harczi amazonok, akik a löversenyen megállítják a paripát, minisztereknek verik be a fejét, városrészeket gyújtanak fel, ezek azok, akik az angol nőknek választójogot követelnek és sohasem fogják megkapni, mert niesen az az angol férfi, aki el ne átkozná a női nemet, ha a suffragettekre gondol. Asszonyom, Önnek csak halvány fogalmak vannak ezekről a választójogi éjszánt amazonokról, mert ne tessék ezeket rosszindulatúan összetéveszteni a magyarokkal, a magyarok intelligens, okos, rokonszenves uriaszonyok, akik szépen megférnek Önnel egy szalonban és okos írásokkal és kerek szónoklatokkal akarják meggyőzni Önt, férjének hűséges feleségét, gyermekeinek jó anyját a nők jogairól.

Asszonyom, Ön most megismerkedik az angol suffragettekkal is, asszonyom, örvendjen, mert Budapest, ime, központja lett a világnak, a feministák világkongresszusa van itt, az asszonyok világparlamentje székel Budapesten, ne tessék mosolyogni, ezek a hölgyek nem viczből jöttek ide Londonból, Berlinből, Koppenhágából és Stockholmból, ezek egészen komolyan, a lelkük minden akaratával

akarják a nők választójogát és azt mondják, hogy akkor sok minden jobb lesz itt Magyarországon, ha a nőknek választójoguk lesz.

Képzelve el, asszonyom, hogy mi mindennek kell még történnie addig, amíg ott fogunk tartani, hogy ilyen érdekfeszítő, izgató dolgokkal foglalkozzunk, mint a nők választójoga. Milyen gazdagoknak kell addig lennünk, mennyire meg kell változni a mi gazdasági viszonyainknak, a politikában, a közéletben, a kereskedelemben mennyire meg kell gyógyulnunk, mennyire meg kell tisztulnunk, amíg erre is kerülhet a sor. Milyen messze vagyunk mi még ettől az ideától, mennyi szemetet kell még elsöpörni a házunk elől, hogy ráérjünk a nők választójogáról gondolkodni. És ezüst üdvözölje asszonyom ezt a világkongresszust úgy, mint egy értékes postacsomagot, amelyet tévedésből rossz helyre címeztek, nézze meg ezt az érdekes, komoly ideálokért küzdő társaságot és bucsuzzék el tőlük úgy, mint egy értékes postacsomagtól, amelyet vissza kell adni a postásnak, tisztább, rendezettebb és gazdagabb országba való ez a csomag, ide rosszul címeztek, mert ide csak ötven esztendő múlva fog jönni, ha jön.

Azután pedig, asszonyom, verje ki a fejéből a választójogot, a suffragetteket, gondoljon bánatosan rájuk, mint egy eljövendő őszi álmokra, vagy inkább ne is gondoljon rájuk egyáltalán és higgyen nekem, aki minden szerdán délután öttől hatig azt prédikálom Önnek megfelelő fölénytel és czinizmussal, hogy a nő, akár szerető, akár feleség, a legdrágább és leggyönyörűbb élvezeti cikk. A hivatása az, hogy szép legyen, hogy jó legyen, szeressen, szeressék, a nő a legelső kábitószer, a kártya, a pezsgő, a cigaretta utolsó rendű gyönyörűsége a nő mellett, aki csakis arra való, hogy elszédítsen, megrészegetsen s bátorságot adjon ahhoz, hogy belerohanjak az életbe. A nő az a gyönyörűség, amelyet, hogy megszerezhesünk, még dolgozni is képesek vagyunk, pénzt, dicsőséget, hírnevet dolgozunk ki magunknak, mindezt egy nőért, vagy a nőért, mert minden ezért a szépségért, boldogságért, gyönyörűségért van. Higgyen nekem, asszonyom, ez az egyedüli, legméltóbb és legmagasabb értékelése a nőnek. Ön a földnek legdrágább, csak vérrel, idegekkel, léttel és munkával megvásárolható élvezete. Ön minden, mi azért élünk, azért dolgozunk és azért van szavazati jogunk is, hogy végül Ön is a miénk lehessen és ha ezt elhiszi nekem, akkor fölénytel fog fűtyülni a választójogra és az egész feminizmusra.

(Psylander.) Ez a himlőhelyes, nyurga színész, valahol tizedrangú szalonszerelmes volt, amíg egy filmgyáros felfedezte, hogy kitünő alakja van, a sötét vásznon egészen érdekesnek látszik az arca, jól felöltözve, elegáns szabású ruhában kitünő mozi-színész válna belőle. És így lett ez a Psylander a mozi bonvivántja, undorító, lapos és buta mozi-dramák főszereplője, az egész világ asszonyainak álomlovagja, akit napjában legalább egyszer meg kell nézni. Milyen elegáns, — mondják — ezt nem lehet kibírni, ahogyan kiugrik az autóból, amikor szerelmet vall, milyen nagy lesz akkor a szemé, milyen szépen húzza le a keztyűjét, most meglátja a nőt, most beleszeret, most csábitja, oh, milyen szép, tegnap még azt sem tudtam, hogy ez a Psylander létezik, ma már meg fogok döglenni érte, istenem, ha a férjem tudná, hogy mindennap a Psylanderre gondolok, ezzel a gondolattal alszom el, én meg tudnék halni érte... és ez így megy végig és bennem kavarg az utálat, ha erre a tehetségtelen mozi-színészre gondolok, aki szegény mindezt a sok eleganciát és szerelmet pénzért játszza el a fényképező-gép előtt és csuf és öreg is és nem is tehet arról, hogy a pesti nőknek az az izléstelenebb fele, amely moziba jár, ilyen vad és sóvárgó vágyakkal nézi őt a vásznon. Az álszenzációkat, álizgalmat kereső pesti nőben van itt a hiba és szerel-ném látni azt a megrökönyödést és kiábrándulást, ami végig futna itt, ha ez a rossz limonádé-színész a maga tizedrangú művészetével egyszer személyesen idefáradna és végig sétálna a dunaparti korzón.

Balassa Emil

Asszonyok a fórumon

— A nők választójogi kongresszusa —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

Tudósan komoly uriaszonyok, pápaszemes tipikusan idegen kisasszonyok gyűltek össze Budapesten, a kongresszusok által divatba hozott legfrissebb világvárosban. Új színt, mozgást hoztak ebbe a kelemesen hűvös pesti tavaszba és egy kis idegen forgalmat, amire igen-igen rászolgált kedves Budapestünk. Azzal a magyaros vendégszeretettel üdvözöljük őket, amely a világ messzeségéből hozzánk jötteknek kijár.

Bizonyára sok okos határozatot fognak hozni e kongresszuson és egy egész emeletét építik meg a bülsőség és tettekeség köveiből a nők választójogi alhambrájának, de ha már itt vannak új jogot teremteni, újakat szerezni, nézzenek körül ebben az országban a jogfosztások, jogtalanságok siralomvölgyében. Vigyük el a híret ennek a szerencsétlen földnek, amelybe az erőszakosság, az elvakultság vág — talán örökké helyrehozhatatlan — barázdákat. Japán és kína küldöttei mondják el odahaza, hogy egy évszázadokon át jogokért, szabadságért küzdő nemzetet a kulik sorába alacsonyít le a hatalmi örület.

A nők választójogi világszövetsége kongresszusának hivatalos megnyitása holnap délelőtt tizenegy órakor lesz. Ennek mintegy előestéje volt ma a pedagógiai szemináriumban a pedagógiai előadás-sorozat.

Glesswein Sándor pápai prelátus, orsz. képviselő, elnök megnyitójában üdvözölte a megjelenteket és örömeinek adott kifejezést, hogy őt bízták meg a mai előadás-sorozat elnöklésével. Ezután francia, német és angol nyelven folytatta megnyitóját, végül pedig esperantó nyelven üdvözölte a megjelenteket.

Anna Lindemann (Stuttgart), a községi politika kiváló szakembere: Hogyan akadályozhatja meg a tanítószag a gyermekek züllését ezimen tartott előadást. A modern szociális berendezkedésünk a dolgozó osztályok helyzetén sok kívánni valót hagy hátra, de hiányok legnagyobb részét a gyermekek érzik. Ezután a gyermeki kriminalitás okával foglalkozott. A városi gyereknek legfőbb szórakozása a mozi, amelynek veszélye mindenki előtt ismeretes. Ezután foglalkozott a gyermekek életpályájával, kifejtette veszélyeit annak, ha a gyermeket kifutónak alkalmazzák és így bő alkalma van megismereni a nagyvárosi életet, annak könnyelműségeit. Ennek különösebb veszélye pedig az, hogy a gyermek a szórakozásait kielégíteni akarva, a rá bízott pénzt elkölti és így lép a bűn lejtőjére.

Foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy miképp segíthetnek a tanítók a szülőknek a nevelés tekintetében. A tanítónak feladata, hogy a gyermekben fejlessze az emberi méltóságának tudatát, a tanítónak a szülőkkel konnexusban kell lennie. A gyermeknek az iskolában szabadságot kell élvezni. Kifejtette a napközi otthonok szükségességét.

Utána Eline Hansen, a dán háztartási iskola szakfelügyelője, tartott előadást. A háztartási iskolák Dániában czimmel. Ismertette a dán női mozgalom keletkezését, majd megemlítette, hogy az első háztartási iskola 1865-ben létesült Dániában, itt a gyermekek házi nevelését tartják szem előtt. Hosszasabban szólt a háztartási iskolák fejlődéséről. Legfőbb haszna ez iskoláknak az, hogy a gyermekeket önállóságra szoktatják.

Ezután Charlotte Perkins-Gilman beszélt a család és az iskola viszonyáról. Az emberiségnek három célja van. Elmi, szaporodni és fejlődni. A fejlődés az iskola szolgálja. A tanításnak az a célja, hogy a gyermekkorban előkészítse az emberiség fejlődését. Nem az a célja a nőmozgalomnak, hogy a nőket férfiakká tegye, hanem az, hogy magasabb nivót biztosítson az anya számára, hogy az anya az ismeretek alapján nevelhesse gyermekét. Az ilyen anyák az emberiséget két-háromszáz év alatt előbbre fogják vinni, mint amennyire eddig haladt.

Befejezésül Oswald B. Powell beszélt a koed-

kációról. Ismertette az angol Badley-féle reformiskolát, ahol a két nemzet kezdettől fogva együtt tanítják, fiuk és leányok együtt jársanak, hogy így a nemi különbségek elhalványulásával az érzékiséget megakadályozzák. Védelmébe vette a reformiskolát azzal a felfogással szemben, hogy az aszkétákat nevel és kimutatta, hogy az iskolából kikerült tanulók tulnyomó része már házasságot köt, tehát nem állhat meg az a támadás, hogy ez az iskola a házasság ellen küzd.

Giesswein Sándor befejező szavaival az előadás-sorozat véget ért.

Földrengés Délmagyarországon és a Balkánon

— Riadalom Bukarestben és Szófiában —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

Ma délelőtt 10 és 11 óra között Délmagyarországon Bajától délre és délnyugatra közepes erejű földrengést érezték, amely azonban szerencsére károkat nem okozott. Több helyütt rémülődve futottak össze az emberek, ezen kívül azonban más, komolyabb baj nem történt. Annál érezhetőbb volt a földrengés a Balkánon, nevezetesen Szófiában, ahol károkat is okozott s ez még Bukarestben is oly erős volt, hogy a lakosságban páni félelmet okozott. Az emberek rémületükben a házukból a szabadba menekültek.

A földrengésről eddig a következő tudósításaink érkeztek:

Baja, június 14. Délelőtt 10 óra 34 perccor földrengés volt érezhető délkeletről északnyugati irányban. A rengés az üvegkereskedésekben sok kárt tett. A földrengés középerős volt és az egész városban észlelték.

Déva, június 14.: Ma délelőtt 10 óra 36 perccor öt másodpercig tartó enyhe földlökések voltak észlelhetők. A rengést a nagyobb épületekben is észlelték. A vármegyeházán dolgozó tisztviselők a rengésre kiszaladtak az utcára, mert azt hitték, hogy az épület összedől.

Szeged, június 14.: Ma délelőtt 10 óra 37 perccor 3—4 másodpercig tartó gyöngé földrengés volt észlelhető. A lakásokban a lámpák és az ablakok megörrentek. A földrengést jelző készülék rossz, minélfogva a földrengés hivatalosan konstatálható nem volt.

Gyula, június 14.: Ma délelőtt 10 óra 40 perccor Gyulán három másodpercig tartó, gyöngé földlökés volt érezhető. A falon függő tárgyak és csillárok meginogtak. A rengés irányva észak-déli volt.

Temesvár, június 14.: Temesvárott s a délvidéken ma délelőtt erős földrengés volt, mely a délutáni órákban megismétlődött. A lakásokban a burorok megmozdultak és az órák megálltak. Különösen az emeleten lakók észlelték a rengést. Így a postán és a kir. táblán nagy ijedelmet okozott a földrengés.

Földrengés volt még Dettán, Csákován. Különösen a dunamenti Kevevára községben érezték a földrengést erősen, hol a hívők nagy száma ijedten menekült a templomból. A templom csillárja egy méterre kilengett állásából. A temesvári meteorológiai állomás jelentése szerint a szeizmografikus készülék 10 óra 33 perccor jelezte az első rengést, mely igen erős, helvi jellegű volt. A vertikális komponens 18 mm. lengett ki, a horizontális pedig teljesen kiugrott. A második földrengés 1 óra 6 perccor volt érezhető, mely már gyöngébb jellegű volt.

Bécs, június 14. A meteorológiai-intézet szeizmografikus készülékei mintegy 1100 kilométernyi távolságról heves földrengést jeleztek. A földrengés kezdete 10 óra 35 perccor, vége 1 óra után volt. Maximális kilengés 1.5 mm. 10 óra 39 perccor.

Zágráb, június 14. A geodinamikai obszervatórium készüléke délelőtt 10 óra 30 perccor 670 kilométer távolságból földrengést jeleztek. A maximális földmozgás egy millimétert tesz ki. Szerémgévén is érezték a földrengést.

Bukarest, június 14. Ma délelőtt fél tizenegy óra tájban több másodpercig tartó heves nyugati irányú földrengést észlelték. A lakosság páni félelmében a szabadba menekült.

Szófia, június 14. Ma délelőtt az egész országban földlökéseket észlelték. Különböző helyekről érkező jelentések szerint a földrengés károkat okozott.

Szalóniki, június 14. Délelőtt 11 óra felé itt meglehetősen heves földrengés volt észlelhető, mely öt másodpercig tartott.

Póla, június 14. Ma délelőtt 10 óra 35 p. 22 másodpercig a hidrográfiai intézet szeizmikus

készülékei katasztrófális távoli földrengés kezdetét jelezték. Maximális kilengés 10 óra 39 perccor 140 milliméter volt, ami itt 0.2 milliméter itteni tényleges földmozgásnak felel meg. A rengés fészke 1000 kilométer távolságban van, valószínűleg a Balkán-félszigeten.

Csaló ügynökök

— Üzlet a levegőben —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

Ismét megismétlődött a régi trükk: két ügynök egy levegőben függő üzlettel akart magának egy kis pénzt szerezni. A sokat emlegetett Kobrak-gvár pécsi és pesti üzletét akarták eladni — in effigie. A csalásra azonban rájöttek, a szélhámosok hamarosan elvették a büntetésüket.

Érdekes eszintenczia Récei Pál. Ügyvédje dr. Schubert Zoltán ügyvéd után csődötmonieket vásárol meg és az áruk kiárusításából szerez magának hasznot. A múlt hónap 26-án is fölutasott s egyenesen az Andrássy-uti Miramare-kávéházba ment, ahol a cipőszakmabeliek találkozni szoktak. Itt azután az ügynökök között hirdette, hogy cipőraktárakat akar venni.

— Eppen jókor jött, — szólott hozzá Kálmán Mihály cipőügynök. — nagyszerű üzletet tudok, a csödbejutott Kobrak-gvár pécsi fiókiát. Harmincz fiókja van a gyárnak a vidéken, amelyeket most dr. Horváth Elemér, a tömeggondnok kezel, akihez jó összeköttetésem van. Meg fogja karjui olcsón a pécsi fiókot, legven nyugodt, megszerzem.

Hamarosan meg is egveztek, sőt Kálmán egy új embert is bemutatott Réceinek:

— Lamberg Adolf ur, a tömeggondnok irodavezetője. Ő fog tárgyalni dr. Horváth Elemér nevében s mindjárt meg is köthetjük az üzletet.

— A pécsi fiók eladó, — vágott itt közbe Lamberg, — de csak a budapestivel egvűtt. Másiképen nem.

Récei megörült, hogy így nagyobb lesz a haszon:

— Annál jobb, ugvis nagyobb bevásárlást akarok tenni, megveszem mind a kettőt.

Hosszas alkudozás után aztán megállapodtak, hogy Récei a cipőkhöz nyomott ár feléért, tehát 50 perccentért veszi meg a raktárt. *Harmincz ezer koronát* tett ki a vételár, melynek megszerzésére Récei hazautazott Pécsre. Rotli Gyula magánzó szerezte meg a pénzt a pécsi lakarékpénztárból, a hol azonban csak június 3-ára ígérték a 30.000 korona folyósítását. Közben Récei elhíresztelte Pécsen, hogy milyen nagyszerű vásárt csinált. Fülébe jutotta a dolog Vámos Dezsőnek, a Kobrak-gvár pécsi fiókiájának bizományosának is. Meglepte nagyon a dolog és telefonon felszólította dr. Horváth Elemért és ingerülten tiltakozott az üzletnek háta mögött való eladásáról.

— Én is megvettem volna az üzletet annyért, mint Récei, miért nem adták inkább nekem? — panaszkodott.

Az ügyvéd meglepetten válaszolt a telefonba:

— Kérem, semmiről se tudok, család, csak csalárost lehet szó! . . .

Vámostól Récei meg tudta a dolgot, most már ő kereste a tömeggondnokot.

— Csalókkal volt dolga, — világosították fel — Lamberg Adolfot nem ismerem, soha sem dolgozom.

Hosszas tanácskozás után Horváth Elemér azt a tanácsot adta Réceinek, hogy csak csinálja végig Lamberggel a dolgot s majd, ha megvannak a bizonyítékok, akkor leplezzék le a csalást. Récei elfogadta a tanácsot, június 3-án megkapván a bankból a pénzt, feljött a fővárosba s egyenesen felkereste Lamberget. De nem egvedül ment, Dr. Horváth Elemér irodavezetője és dr. Vörös János is vele ment, hogy leplezzék Lamberget. Egvűtt mentek Lambergnek Dongó-utca 3. szám alatt lévő lakására, aki örült, hogy Récei a pénzzel iött s így fogadta:

— Na, megvan a pénz! Jól van, holnap átadom az üzletet.

Aztán a pénz után érdeklődött. Récei megalapodás szerint így szólt:

— Most már gverünk Horváth Elemérhez, ott majd kifizetem a pénzt.

— Lamberg nagy zavarba iött. Nagy nehezen így szólt:

— Jól van — nem bánom, de hát miért nem fizeti ki nekem az összeget? Nem bizik meg bennem.

— Dehogynem, — felelt Récei, — de hát a pénzt mégis csak a tömeggondnok kezéhez kell kifizetnem.

Ekkor lépett elő dr. Vörös János rárvált Lambergre:

— Csaló, maga soha sem volt dr. Horváth Elemér irodájában.

Feljelentést tett Récei a főkapitányságon Kálmán Mihály és Lamberg Adolf ellen család ki-

serlete miatt. Lamberg Adolf — akinek bűnössége kétségtelen, — megszökött s kibocsátották ellene a köröző-levelet. Állítólag paszomány-gvára volt előbb Brünbnben, majd Budapesten. Tavaly tönkretutott s azóta foglalkozott üzletszerűen szélhámos-ságokkal.

UJDONSÁGOK

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, június 15. Római kath.: 5. Vid. Modest. — Prot.: E. 4. Baris. — Görög-orosz: június 2. F. Pünkösöd v. — Zsidó: Szivan 10. — A nap két reggel 4 óra 3 perccor, nyugszik este 7 óra 53 perccor. — A hold két délután 4 óra 50 perccor, nyugszik éjjel 1 óra 23 perccor. — A miniszterek nem fogadnak.

Hétfő: június 16. Róm. kath.: Regiszi Ferencz. — Prot.: Jusztina. — Görög-orosz: június 3. Pünkösöd hétfő. — Zsidó: Szivan 11. — A nap két reggel 4 óra 3 perccor, nyugszik este 7 óra 58 perccor. — A hold két délután 6 óra 10 perccor, nyugszik éjjel 1 óra 45 perccor. — A miniszterek nem fogadnak.

— **Lipót Salvátor főherceg Kassán.** Kassáról jelentik: Lipót Salvátor főherceg tüzérségi főfelügyelő ma meglátogatta a kassai javítóintézetet, ahol Fürst Sándor igazgató helvettes fogadta. A fogadásnál jelen voltak még Fischer-Colbrie püspök, Szentlélek polgármester és mások. A főherceg igen behatóan tekintette meg az intézetet, ahol két órán át időzött. Megtekintette a műhelyeket és különösen a bőripari műhely nyerte meg nagy fokban tetszését. Az intézet gyönyörű bórdíszmű kollekciót ajánlott fel a főhercegnek, aki azt köszönettel elfogadta. Végezetül meghallgatta az intézet most alakult énekkarának hangversenyét. Távozásakor a látottak felett teljes meglepedésének és elismerésének adott kifejezést.

— **A pármái herceg családi öröme.** Bécsből jelentik: Mária Anna hercegnő Elías pármái herceg neje ma a Steinfels melletti Schwarzau kastélyban fiugvermeket szült. Anya és gyermeke jól érzik magukat.

— **Vasuti katasztrófa.** Königsbergből jelentik, hogy eddig ki nem derített okból a liezeni pályaudvaron kisiklott a königsbergi munkásvonat, amely munkásokat szállított. A vagonok közül négy pozdorjává törött és a munkások majdnem kivétel nélkül megsebesültek. A súlyosan sebesültek száma harmincz.

— **A fiumei himlő.** Fiumei jelentés szerint kilencz fekete himlős beteg fekszik a járványkórházban. Valamennyi beteg állapota elég jó. A kórházba tegnap óta nem szállítottak be újabb beteget s a hatóság szigorú óvintézkedésekkel igyekszik meggátolni a járvány terjedését.

— **Tandor műegyetemi tanár meghalt.** Tandor Ottó, a műegyetemen a középítéstani tanszék nyilvános rendes tanára, életének hatvanegyhétik évében elhunyt. Temetése Nagykánizsán holnap, vasárnap lesz. A műegyetem tanácsa, mely a gvázeset alkalmából egy rendkívüli ülésen állapította meg kegyeletes intézkedéseit, elhatározta, hogy a temetésen testületileg részt vesz és megholdogultat a ravatálnál Naqy Virgil, a mérnöki és építészeti szakosztály dékánja bucsúztassa el. Tandor Ottó egyike volt az ország legkiválóbb építészeinek. Ő restaurálta az ócsai templomot, a kőbányai templom belső művészi berendezése is az ő tervei szerint készült. Nagy tevékenységet fejtett ki a magyarországi műemlékek felkutatásában és fölmérésében. Munkatarsa volt néhai Steindl Imrénének és a parlament építkezését vele egvűtt tervezte és vezette. Az utóbbi időben visszavonult a gyakorlatól s teljesen a főiskolai oktatásnak szentelte életét.

— **Játéklarlangok alkonya.** Ma este a rendőrség újabb két játéklarlangot zárt be. Az egyik az előkelő Budapesti Sakk Otthon, melynek az Eötvös-utca 12. szám alatt levő diszes palotája adott helyet a játékuzelemeknek, a másik a Teréz-körút 34. szám alatt levő Hungária Társaskör. Az elsőben husz detektívvel maga a detektívönök-helyettes dr. Naqy Károly jelent meg dr. Szenté VI. kerületi előljáróval, a másodikban pedig dr. Czövek Sándor rendőrfogalmazó és dr. Miklós Elemér fővárosi főjegyző járt el 20 detektívvel. A hatóság megjelenése mindkét helyen óriási riadalmat keltett, a Hungária Társaskörben valóságos tettegességtől lehetett már tartani. A rendőrség emberei azonban kellő eréllyel és határozottsággal jártak el, lefoglalták a bankot, mely a Sakotthonban, miután épp kezdeni akarták a játékot, mindössze 20 korona volt, de a Hungáriában már 364 korona hevert az asztalon. Igen sok előkelő ügyvéd, mérnök, orvos, hírlapíró, sőt katonatiszt került így a rendőrség elé. A Hungáriában a jelenvolt Steinberger és Hazai igazgatók ellen a rendőrség azonnal megindította az eljárást. Így lassan megtisztul a főváros ezektől a bűnbarlangoktól. Most már csak a Hubertus-Klubb van hátra.

k bűnössége
ották ellene
vára volt
valy tönkre-
szélhámos-

OK

nius 15. Ró-
4. Baris. —
sidó: Szivan
nyugszik este
an 4 óra 50
or. — A mi-

Ferencz. —
3. Pünkösdi
reggel 4 óra
szkor. — A
szsik éjjel 1
agadnak

assán. Kas-
eg tűzérsegi
vitóintézetet,
gadta. A fo-
rie püspök,
főherceg
et, ahol két
reket és kü-
magy fokban
liszmű kol-
i azt közö-
a az intézet
ét. Távozá-
edésének és

öme. Bécs-
diás pármái
warzau kas-
vermeke jól

rgből jelen-
51 a liezeni
unkásvonat,
nok közül
majdnem
an sebesül-

ntés szerint
hárványkör-
ió. A kör-
nyabb bete-
ei igyekszik

meghalt.
stani tan-
hatvanegye-
nizsán hol-
essa, mely a
ésen állapi-
rozta, hogy
a meg-
a mérnök
iztassa el-
válóbb épi-
mot, a kö-
ezése is az
éget fejtett
tásában és
indl Imré-
itt tervezte
a gyakor-
szentelte

Ma este a
rt be. Az
r, melynek
es palotája
k a Teréz-
csaskör. Az
vfőnök-he-
Szente VI.
g dr. Czö-
lklós Ele-
vel. A ha-
riadalmat
ggal tette-
eg emberei
l jártak el,
an, miután
20 korona
hevert az
ök, orvos,
dörtség elé.
és Hazai
ndította az
ezektől a
rtus-Klubb

— **A menetrendi és kocsikiállítási kongresszus tagjai Siófokon.** A menetrendi és kocsikiállítási nemzetközi konferencia külföldi és magyarországi tagjai ma reggel különvonaton Siófokra rándultak ki. Az államvasutak igazgatósága négytengelyű, teljesen ujonnan épített elsőosztályú Pullman-kocsikat bocsátott a mintegy négyszáz főnyi vendégek rendelkezésére. A kiránduláson igen sok nő vett részt. A különvonatot Kelenföld állomástól a déli vasút igazgatósága vette át. A rendezőség kellemes meglepetésben részesítette a vendégeket azzal, hogy Berkes Béla tizenhat tagból álló zenekarát szerződtette az utra s a zenekar az egész uton a szebbnél szebb magyar nótákkal szórakoztatta a vendégeket. A málházó kocsit táncsteremmé alakították át s a vendégek a magyar táncokban is gyönyörködtették a külföldi vendégeket. A vonat fél tizenkét órakor, pompás vorófényos időben érkezett Siófokra, amelynek pályaudvara zászlódsízt öltött. A kirándulók lunchre gyűltek össze Várdi telepi vendéglőjében, amelynek befejeztével a Balaton-tavi gőzhajózási társaság e célra rendelt három gőzösén balatoni sétahajózást tettek. Előzz Balatonfűrédre mentek, majd Tihanyt tekintették meg. Innen Balatonföldvára ment a társaság, ahol a Magyarország valamennyi vasúttársasága által rendezett diszkeheden vettek részt. Ugy Siófokon, mint a balatoni sétán, valamint a földvári ebéden Berkes zenekara szórakoztatta a közönséget. A külföldi vendégek a legjobb hangulatban, a Magyarországon töltött napok kedves emlékével Pragerhofon át visszautaztak hazájukba, a budapesti vendégek pedig Budapestre tértek vissza. A balatonföldvári diszlahomán Roth tükös építésügyi tanácsos, a német birodalmi vasutak strassburgi vezérigazgatóságának vezetője köszönetet mondott a magyar államvasutak vendégszeretetéért és hangsúlyozta, hogy annak, amit nyújtottak a vendégeknek, a nagyszerűsége, valamint a fogadatlanság szívlyessége soha el nem múló emléke lesz a konferencia résztvevőinek és hozzátartozóinak. Póharát a magyar királyi államvasutakra emeli. (Viharos éjlenés. Hochl kiállítások. Szünni nem akaró taps.). Roth ezután még folytatta beszédét, örömmel tekintve vissza a társadalmi ünnepekre, a látóvalók pompázatos tömegére.

— **Apáczaruhás tolvajnö.** Több oldalról érkezett már feljelentés a rendőrségre, hogy az utcákon egy apáczaruhás nő megszólít férfiakat, szállodákba tér velük és a pástörörák alatt meglöpi, kifosztogatja áldozatait. Ma azután hurokra került az erkölcsös apácz. Egyik feljelentőnek a bűnügyi nyilvántartásban megmutatták egy *Wittenberg* Mária nevű, fegyházviselt harmincz éves nő képét, aki ráismert benne az apáczára. A rendőrség erre kispesti lakásán letartóztatta a nőt, aki két héttel ezelőtt került vissza Mária-Nosztráról és azóta, saját bevallása szerint 14 esetben fosztott ki ezen az úton kalandot kereső gavallérokat.

— **A suffragette vezért ismét letartóztatták.** Londonból jelentik: *Pankhurst* asszonyt ma ismét letartóztatták, mert eltávozott lakásáról, hogy *Davisoos* Emilia temetésén résztvegyen.

— **A lisszaboni bombamerénylet.** Lisszabonból jelentik: A 10-iki bombarobbanás alkalmával megsebesültek közül két ember meghalt. *Valerío* a súlyosan megsebesült merénylő, hír szerint bevallotta a merényletet.

— **Idéges és gyengétehetségű gyermekek nyaralása.** Nagy gondot okoz a szülőknek, amikor idegesen terhel, vagy gyengétehetségű gyermeküknek megfelelő szünidei otthont keresnek. Sem a szünidei gyermektelepeken, sem más nyaralóhelyen nem látják szívesen őket. Pedig az ilyen beteg idegzetű gyermekeknek elsősorban van szükségük az üdülésre. E bajon kívánt segíteni két évvel ezelőtt dr. Leitner Adolf, volt országvivési képviselő, székesfővárosi bizottsági tag, közismert emberbarát azzal, hogy a budai hegvek egyik legszebb helyén, a kies Farkasvölgyben fekvő szép villáját ilyen gyermekek nyaralása céljára felajánlotta. A már két nyáron át működött telepre az idén is vételnek fel gyermekek korlátolt számmal és mérsékelt díj ellenében. A jelentkezések lehetőleg június hó 20-ig Fűrj Pál állami gyógypedagógiai tanárhoz I. Torbágyi-ut 11-16. intézendők, aki az érdeklődőknek bővebb tájékozással is szívesen szolgál.

— **Házasság.** *Friedlieb* Gyula pénzügyi pénztáros folyó hó 15-én házasságra lép *Kanitzer* Mariskával, özv. *Kanitzer* Gyuláné leányával.

Molnár Dezső Máv állomásfelügyelő eljegyezte *Ványi* Mariskát Budapestben.

Bérczi Antal György kézimunka kereskedő a Bérczi D. Sándor czég hettagja eljegyezte *Fodor* Mariska kisasszonyt, dr. *Fodor* Ignác főorvos leányát Pécsről.

Erdey Dezső ma kötött házasságot *Fekete* Rózi kisasszonnyal.

Spolarits György sütő nagyiparos és neje szül. *Klemenschtz* Teréz leányát *Irénkét*, eljegyezte *Maloshik* Nándor, az állatkerti nagyvendéglő és kávéház bérlelője.

Semény Jenő eljegyezte *Hartstein* Klárit Debreczenben.

Li *Schneller* Ferencz váci ügyvéd eljegyezte *Wamoscher* Mártát *Djakovarról*.

Riese Kálmán eljegyezte *Kornut* Nelly urleányt Budapestben.

Dr. Sándor Sándor, a berlini Press Telegraph osztályfőnöke vasárnap délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét a Tisztviselők Országos Egyesületének disztermében (Esterházy-utca 4.) *Suschny* Kató kisasszonnyal.

— **Robbanás a gyakorlaton.** Valdosztokból táviratozzák: A mai lövőgyakorlatok alkalmával egy löveg fölrobbant. *Három katona életét veszlette.*

— **Gázol a taxi.** M a délután négy órakor a Magyar Automobil Rt. tulajdonát képező X. számú autótaxi elgázolta *Kiss* Alfréd 68 éves aggastyánt az Erzsébet-körút 9. számú ház előtt. A súlyosan sérült magánzót a Rókus-kórházba vitték a mentők, az autót vezető *Kameran* László ellen pedig a rendőrség megindította az eljárást.

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x **Jardin de Paris**, hétfőn, június 16-án a kabarének nagy napja lesz. Ekkor kerül bemutatásra *Lehár* Ferencnek bájos operettje „A sikkes herceg”, amelyhez az illusztris zeneszerző új, nagyszerű számokat komponált, a *Heltai* Jenő által mesterien fordított darab előadása külön szenzáció, amellyel magyar kabaré még nem szolgált. A darab főszerepeit ugyanis *Vendrey* Ferencz, *Németh* Juliska, *Lenkeffy* Izca és *Sajó* Géza játsszák, a népszerű és nagy művészek, akik ezenfelül szólószámokkal is fogják gyönyörködtetni a közönséget. Az est még egy premiérel szolgál: *Földes* Imre, a kiváló író „Ki volt az első?” című kis darabját a kitűnő *Pallay* Rózi és *Kováry* Gyula fogják előadni a rendkívüli sikerű júniusi műsor keretében. A *Tabarin* műsora is egy csomó új számmal gazdagodott és lelkes fogadattal találkozott a közönség részéről.

x **Tanuljunk gyorsírást!** A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gvorsíró- és Gépíróiskolában (Rákóczi-ut 20.) új magyar-, német gyorsírási és gépírási tanfolyamok kezdődnek. Beiratások kizárólag Rákóczi-ut 20., (előbb Rákóczi-ut 60.). Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Az idei szezon

— **Az állami színházak beszámolója** —

Budapest, június 14.

Nagyobbára seménytelenül, szárazon és sok tekintetben unalmasan zajlott le az állami színházak idei évadja. A politika és közgazdaság ingadozása az Operaház és Nemzeti Színház mérlegét is sok tekintetben befolyásolta. De ahelyett, hogy a két színház jó műsorokkal és elsőrangú előadásokkal igyekezett volna közönséget vonzani, részben bukásra szánt drámák és operák, széthúzó együttesek végezték el azt, amit a válságos helyzet még meghagyott.

A kapuzárás küszöbén a két színház bizony nem a legkiválóbb esztendőjére tekinthet vissza. Mi sem bizonyítja ezt az állításunkat jobban mint az, hogy az idén bemutatott darabok legnagyobb része időnek előtte lekerült a műsorról.

Az *Operaház* hét bemutatót rendezett, ezek közül természetesen csak kettő volt magyar. Az egyik a *Hamupipőke*, Bakonyi Károly és Buttykay Ákos operája, a másik *Széchő* Sándor egyfelvonásos operája: *Báthory Erzsébet*. Mind a két bemutatót a statisztika kedvéért rendezte a színház és felületesen, lelkiismeretlenül sok tekintetben nagyon is kárhózatandón hozta színre. A külföldi újdonságok közül elsősorban Humperdinck mesejátéka: a *Királyfi és királyleány* bukott meg. Nemsokára következett ezután Strausz Richard operája: a *Salome*, mely szintén nem aratott sikert. A színház ugyanis ennek a nervozus muzikájú operának bemutatásával várt addig, míg a közönség túlhaladta Strauszt és egy nagy zeneti renaissance saltomortalejával visszaugrott a játékos operához. Ugyanez indokolja részben Watterhausen *Chabert ezredeseinek* bukását, jóllehet ennél a darabnál már kvalitásainak gyengeségei is közrejátszottak. A *Gluck* „*Májusi királynője*” olyan játék, melyet egy nagyra hivatott színháznak nem szabad célul kitűzni, Debussy „*Tékozló fiú*”-ját is kár volt elvonni a hangversenyek és oratorium esték műsorából.

Marad ezek szerint tehát az Operának mint igazi értékes eredménye Mozart: *Szék-tetés a szerályból*, Bethoven: *Prometheus* és Mozart: *Ámor játékai*. Két ballett és egy víg opera bemutató azonban nem elég ahhoz, hogy egy egész szezonot kitöltsön.

A reprizek sora ugyanilyen eredményt mutat. A *Parasztbecsület* és a *Bajazzók* állítólag a régi rezsimitől maradtak vissza. Az új rezsím a régi operák agyon rendezésével

kezdte meg a sort. A *Trubadur*, ha érdekes is, de mégis tulhajtott és ugyanez mondható a *Hoffmann meséről* is. A *Varázsfuvola* a nagy reinhardtzkodás teljesen elbukatta. Az *eladott menyasszonyban* is túlságosa a megrendezés és sok olyan eszközt használt fel, amit egy operánál nem szabadna. Mint zenei reprizek maradnak tehát a *Rigoletto*, a *Bohémélet* és a *Fauszt* eltilkolt felújítása.

A vendégek egész raja lépett fel az idei szezonban. A *Lunardi* távozásával megüresedett olasz tenorista állásáért nem kevesebb, mint hat énekes versengett és egyikük sem volt megfelelő. *Scampini*, *Martinelli*, *Lazaró*, *Zeni*, *Majerszky* és *Zinovieff* mind értékes egyének, de egyik sem reprezentálhatná nálunk méltóan a hőstenori állást. *Burrián* és *Cornelius* vendégszereplését Anthes távozásá indokolja. Gábor szerződöttese helyes és értékes nyeresége volt. *Nicoletti* Luigi és *Lattermann* vendégszereplésének nem volt semmi komolyabb értelme. Míg a vendégénekesnők közül *Langaard* Borghild és *Röder* Sarolta birtak jelentőséggel.

Az új tagok sorában *Tango* szerződöttese, tekintettel arra, hogy csak évi hat hónapra szól, helyessége mellett sem kielégítő. *Toronyi*, *Pogány* és *Szende* pedig nem azok az énekesek, kik gyenge együttesnek érdekességet adnának.

Ezzel szemben a Nemzeti Színház statisztikája valamivel jobb. Újdonságok voltak: *Benedek* Marcell: Az erősebb; *Pinero* Artur: Ne váljunk el!; *Daudet* Alfonz: Szaffó; *Gábor* Andor és *Liptai* Imre: A sarkantyú; *Knoblauch* Edvárd: A faun; *Benedek* Elek: Falusi bohémek; *Leconte* de L'Isle: Az Erynnisek; *Pásztor* Árpád: Szavitri és A lányom; *Tömörkényi* István: Barlanglakók; *Ruttkay* György: Az első és a második; *Shaw* Bernard: Cézár és Kleopátra; *Ifju* Wlascics Gyula: Meduza; *Bataille* Henri: A fáklyák; *Aiskülosz*: Heten Téba ellen; *Duquesnel* és *Barde*: A fogadott apa című darabjai. Összesen tizenöt újdonság, melyek közül hét magyar szerző darabja.

Felújítások voltak: *Böles* Nánán; *Ármany* és szerelem; *Karácsonyi* Álom; A fősvény; *Hernáni*; A kegyencz; *Fauszt*; *Endre* és *Johanna*. Összesen nyolcz repri.

Az idei szezon folyamán hat új tagot szerződötte a színház. *Somló* Emma, *Hettyei* Aranka, *Horváth* Pauza, *Kürti* Jozsef, *Lugos*: és *Pataki* egyaránt hozzájárultak az együttes erősítéséhez. A szezon végével nyugalomba vonulók pedig bátran nézhetnek az utánuk jövőkre, kik az ő helyüket nagy igyekvéssel és talán méltán fogják betölteni.

Ezek az adatok adják az állami színházak idei mérlegét. Ezekhez a bár komoly, de nem teljes mértékben kielégítő adatokhoz járul majd a színházak finanziaális mérlege. Ez, reméljük kedvező lesz. Legalább a pénzügyek legyenek kedvezők, ha a művészi mérleg nem állja meg a próbát.

Hogyan lehet szép hajra szert tenni

Naponta tíz pernyi hajápolás csodát művel, megszünteti a hajhullást, terhes viszketegséget és fejfájást, a hajat selyempuhává és ruganyossá teszi.

Nem létezik a világon jobb hajvíz, mint amely az egyszerű, régi metódusú házirecept szerint készül és Bay Rum. Livola de composé és valami kevés krist. Mentholból áll. E három részből álló keverék csodálatos jóleső hatást gyakorol a fejre. Csak egyszer próbálja meg egy este és látni fogja a hatást. Minden gyógyszerész, vagy droguista a következő receptből össze tudja állítani: 85 gr. Bay Rum, 30 gr. Livola de composé és 1 gr. krist. Menthol. A Menthol először feloldandó a Bay Rumban, azután hozzáöntendő a Livola de composé, az egész jól felrázandó és egy óráig állni hagyandó. Evvel a keveréket egy fehér ruhát kevésbé benedvesítünk, lassan végighuzzuk a hajon, egyik hajcsomót a másik után a kézbe véve. Ez az eljárás megtisztítja a hajat és a fejet a piszoktól, portól és a fölösleges olajtól és a hajat elragadóan puhává, fényessé teszi. Hajkihullás ellen és a hajnöves előmozdítása végett ezen keverékkel a fejet naponta háromszor az ujhegygyvel jól bedörzsöljük. Ha a keveréket néhány napig használta, látni fogja, hogy a hajkihullás megszűnt, valamint a fejkorpa és az evvel járó viszketegség is. És idővel a haj ismét sűrű lesz, ami annak a jele, hogy a haj ismét nő. Mint mondtuk, minden gyógyszerész vagy droguista elő tudja állítani ezt a szert a fenti recept szerint és hajápolásra semmi sem alkalmasabb s célszerűbb, mint a fenti eljárás.

(*) **Operai est.** Mindig érdekes és jóleső jelenség egy olyan évfolyam, mely még nem foglalta el helyét a művészi világban, amelynek még sem multja, sem jelenje nincs, de előttük áll a legszebb, legragvóbb jövő. Mindig érdekel bennünket a zeneakadémia zeneosztálya, de még fokozottabb mértékben köli le figyelmünket most, midőn a legmagasabb osztály kilép az intézet keretéből, hogy megteremtse a maga művészi egzisztenciáját. A zeneakadémia énektanítási módszere nem a legkiválóbb, de részben a jó anyag és részben az egyéni intelligencia magas fokra emelte az énekosztály növendékeinek tudását. Ma este az Operaházban tartott vizsgán komoly és tudatos művésztől teltek bizonyosságot. *Neu Margit* nevét kell első helyen említenünk. Santuzát énekelte és alakításával teljes joggal rászolgált hallgatói tapsaira. Nagy, szép hangú drámai szoprán, ki énekművészetének fejlettségével pótolja természet adta készséget. *Neu Mária* szintén jó énekesnő. *Delila* áriáját énekelte. Sok szép kvalitást mutatott. Főleg terjedelmes dinamikája, felfokozásai és lehalkításai elsőrangúak. Előadásban is sok finom és helyes megmondolása van. *Vaida Elza* drámai szoprán. Nem tulságosan elkábító, de komolyan képzett, szolid énekesnő. *Murányi Erzsébet* alakításában sok az erő. Éneke is sok szépséget mutat. Intonálása biztos, organuma minden fekvésben biztosan visz. *Babits Vilma* és *Lukács Sári* nem operá szinpadra valók. *Babits Vilma* hangja kedves, szép csengésű, de nem elég tömör. Nagyon szépen énekel, de hangjának karaktere inkább az operettre utalja. *Lukács Sári* elsőrangú operett-énekesnő. Temperamentumos, jó megjelenésű, kedves játéku subrett, kinek a könnyebb szinpadon valószínűleg nagy sikerei lesznek. Hangja nem nagy, de behizelgő. Énektudása fejlett és sok tekintetben elsőrangú munkát produkált. A részben vizsgálati, részben bemutatkozó hangversenyt nagy közönség hallgatta végig és lelkesen ünnepelte a fiatal énekesnőket.

(*) **Augusztai főhercegnő a Nemzeti Szalonban.** *Augusztai főhercegnő* szombat délután fia *József Ferencz* főherceg kíséretében megjelent a Nemzeti Szalonban és megtekintette a Magyar Képzőművésznők Egyesületének kiállítását. A fenségek *Déry Béla* igazgató és *Bende János* titkár kalauzolás mellett nagy érdeklődéssel szemlélték meg a kiállítást és kijelentették, hogy azt még egyszer meg fogják tekinteni. A képzőművésznők kiállítása még egy héttig marad nyitva és június hó 22-én, vasárnap bezárul.

(*) **Szépművészeti Múzeum.** A Szépművészeti Múzeum modern képtára holnap nyílik meg ismét a nagyközönség számára. Emlékeztetek még azok a mizériák, melyek rengeteg panaszra és felfohalásra adtak alkalmat a képtárakkal szemben. Ezeket akart a múzeum igazgatója segíteni az új rendezéssel, amely, ha nem is tökéletes még, mindenesetre kisebbíti az eddigi hibákat. Előnyös változtatás a falak új tapétázása. Az eddigi színes és zavaró tapéták helyett egy kellemes tónusu, szürke háttérrel helyezkednek el a képek. Az új rendezésnek meg van az az előnye, hogy a képek egymás mellé helyezéseben megvan bizonyos rendszer és egységesítő tendencia, de még mindig kifogásoljuk azt a tulságosan dus csoportosítást, a falak sűrű befödését, melyek nélkülöznek minden artistikumot és a zavartalan élvezetet majdnem lehetlenné teszik. Az első emeleten tizenegy teremben foglalnak helyet az újabb magyar mesterek művei. A IV. számú teremnek szencziója is van: 5 új Munkácsy-kép: „A síralomházban” első vázlata, mely az összes e tárgyról készült képek között a legsikerültebb, egy tanulmányfő, egy utca részlet, egy tájkép folyóval és egy genre. Ebben a teremben vannak felaggatva Paál László fenséges tájképei is. Ez a legsikerültebb terem mind között és nagyon intím a XIV. számú Lotz-kabnet is. Rippl-Rónai József öt képpel van képviselve, azonban nem tudjuk eléggé kifogásolni, hogy a mesternek csak régebbi, még a franciaországi tartózkodása alatt festett képei szerepelnek, újabb fejlődéséről, művészetének kiforrottl, jellegzetes alkotásai hiányoznak. Ugyanugy Kernstok Károlyt is csak *egyetlen kép*, a sokszor megcsodált „Anya és gyermeke” képviseli. Az a korszakalkotó forrongás azonban, melyen keresztül a mester mai klasszikus formáját elérte, sehol sem lelhető fel, aminthogy újabb alkotásait sem akarta — úgy látszik — látszik figyelemmel tartani a hivatalos kritika. A „Hazafelé a munkából”, mely szintén a múzeum tulajdona, raktárba került, bolott nem egy „kép” van, mely elkerülte a megérdemelt lomtárt. Értékes galéria szól Szinyei-Merse Pál művészetéről, akinek mintegy tíz képe gyönyörködött. A nagyteremben néhány Benczur-kép, továbbá Székely Bertalan,

Zichy Nándor, Madarász Viktor és Liczen-Mayer Sándor kaptak helyet. Külön kabinetet kaptak Markó képei és a Barabás Ábel kortársal. Beosztották most már a modern képtárba az Andrássy-gyűjteményt is, azonban belőle a magyar részbe csupán két mű jutott: Pállik és Wagner egy-egy festménye, míg a többi, majd hetven mű, főként a német terem anyagát gazdagítja, hozzájuttatva a múzeumot a második Böcklin-festményhez. Általában azzal az impresszióval távozunk, hogy dr. Térey igazgató némes igyekezetű munkája valamennyire lendített a múzeumon, de a voltaképpeni végleges rendezésre most még nagyobb szükség volna, mint eddig.

(*) **A képzőművésznők közgyűlése.** A Magyar Képzőművésznők Egyesülete ma délután tartotta a Nemzeti Szalon nagytermében *Molnár Viktor* nyug. állami titkár elnöke alatt ez évi rendes közgyűlést. Az elnök bemutatta az egyesület múlt évi munkásságáról szóló jelentést. A titkári jelentést *Bende János* olvasta fel, amelyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett s a tisztikarnak a felmentvényt megadta. Majd a választásokat ejtették meg: Második alelnöknővé választották dr. *Dégen Árpádnét*, majd a választmányt és a felügyelőbizottságot választották meg.

(*) **Az új Nemzeti Színház építőinek ünneplése.** A Magyar Iparművészek Testülete alelnökének, *Pogány Mór* építőművésznök tiszteletére tegnap este a margitszigeti felső vendéglőben lakomát rendezett abból az alkalomból, hogy *Pogány M. Tóry* Emil műegyetemi tanár, építőművész társával együtt az új Nemzeti Színház épületére hirdetett pályázaton első díjat és az építésre a közoktatásügyi minisztertől megbízatást nyert. A lakomán *Telcs Ede* szobrászművész, testületi elnök vezetése alatt számos építőművész, festő, szobrász és iparművész jelent meg és ott volt *Tóth Imre*, a Nemzeti Színház igazgatója is. *Pogány Mór* meghatóan köszönte meg az ovációt és érdekesen mondotta el, hogy művészársával együtt milyen oadaó munkával oldotta meg a nehéz feladatot. *Tóry* Emil, szintén háláját fejezte ki a nem várt ünneplésért. A magyar képzőművészek, festők és szobrászok június 16-án, hétfőn este 8 órakor a városi vendéglőben *Tóry* Emil tiszteletére külön lakomát rendeznek, amelyre jelentkezni lehet az Andrássy-utj Japán kávéház művészszalánál.

(*) **Színházak hírei.** *Nemzeti Színház.* Ebben az évadban már csak két este játszanak a Nemzeti Színházban és pedig holnap, vasárnap este és a rá következő hétfőn. Mindkét este *Rákosi Viktor* és *Malonyal Dezső* nagyhatású színműve. Az elnémult harangok kerül színe, amelynek főszerepét ezuttal is *Rákosi Szi*d, *Paulay Erzs*, *D. Liketi Juliska*, *S. Fáy Szeréna*, *Gál Gyula*, *Szacsavay Imre*, *Mihályfi Károly*, *Rózsahegy* *Kálmán*, *Kürthy József* és *Molnár László* fogják játszani.

A *Vigszínház* jövő heti műsorát a Nem szabad! Kéroul és *Barré* bohózata dominálja, amely a holnapi vasárnapon kívül még hétfőn, csütörtökön, szombaton, valamint a következő vasárnap és hétfőn szerepel a műsoron. Fölfrissítik a Nem szabad! szerzőjének egy előbbi művét, az Órnagy ur-at is. *Hegedüs Gyulával* a czimszerepben és *Varsányi Irén*nel *Paulette* szerepében. A reprizt pénteken tartják meg. Kedden az Órdög kerül színe, szerdán pedig a Sztrájkol a golyva.

A *Király Színház* vasárnap, e hó 22-én fejezi be idei évadját, addig eljátszsa még egy-néhány népszerű darabját, amelyek közül a *Czigányprimás* előadása dominálja a műsort. *Kálmán Imre* operettje hétfőn, csütörtökön és jövő vasárnap van műsorra tűzve. A darab előadásának külön érdekessége lesz, hogy *Sári* szerepét minden előadásban egy más vidéki primadonna fogja játszani. Így hétfőn *Hegyi Lili*, a kolozsvári színház tagja lép föl benne, csütörtökön pedig *Kovács Lili*, a székesfehérvári színház primadonnája játszsa majd ezt a szerepet. A *János vitéz* holnap, vasárnap este és pénteken van műsorra tűzve, míg a *Leányvásár*t kedden és szombaton adják. Egyszer a héten és pedig szerdán az *Eva* kerül színe.

A *Magyar Színház* e hó 22-én fejezi be előadásait ez évadban. A szezon a *Farkas*-sal zárul, amely holnap, vasárnap, kedden, csütörtökön és jövő vasárnap van műsorra tűzve. A hét többi napján és pedig hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton a *Kék madár* kerül színe.

A gyomorrontás nem egyéb, mint egy hosszabb ideig tartó gyomorhurut kezdete, melyet valami étrendi hiba idézett elő. — Az ilyen az egész egészséget aláásó megbetegedéstől úgy lehet a leggyorsabban megszabadulni, ha naponként reggelizés előtt 1/2 pohár természetes *Ferencz József*-keserűvizet iszunk. Ezen világhírű ásványvizünk gazdag só-tartalmával megerőltetés nélkül tisztítja a gyomrot és ez által elejét veszi a baj továbbfejlődésének. Bevásárlásnál kérjünk határozottan „*Ferencz József*-keserűvizet”, nehogy valamely gyenge forrás vizet kapjunk.

FŐVÁROS

Az autobus

Aknamunkák a megvalósulás küszöbén

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

A főváros közlekedési ügyosztályának az *autobusz*üzem létesítésére, ezzel kapcsolatban az *autobusz*-vállalat megváltására vonatkozó előterjesztése hétfőn délután kerül a közlekedésügyi bizottság plenuma elé. És amíg a főváros közönsége áhitva várja, hogy az olcsó *autobusz*, ez a modern közlekedési eszköz végre valahára beillesztessék a főváros közlekedésének a forgalmába, addig a *panama-szaga*lások, a minden káknán *csomó*keresők, a *zavarosban halászni szerető*k és *önös érdekeikben veszelveztetett érdekes* csoportok minden követ megmozgatnak, hogy a tanácsi előterjesztés közgyűlési tárgyalását megint hónapokra elodázzák.

Ezeknek a sötétben bujkálóknak első összecsapása a közérdeket képviselő önzetlen férfakkal hétfőn lesz a közlekedésügyi bizottságban. Itt fog kiderülni kik azok az „*önzetlen hevílők*”, akik *iparpártolási* frázisok puffogatásával akarják lenézni egyrészt önös érdekeik sérelmét, másrészt utját állják annak, hogy a főváros lakosságának tulajnyomó többségét tevő szegényebb néposztály jogos igényei legalább a közlekedés terén kielégítést nyerjenek. Mert a szegény embereknek nem telik se fiakerre, se autotaxira. Ezeknek modern járműve az olcsó *autobusz*, mely már Európa minden kultúrvárosában régóta rendszeresítve van. Csak Budapest akasztották meg eddig sikerrel az *autobusz* intézményét és most, hogy ez a nagyjelentőségű és szociális fontosságú kérdés a megvalósulás stádiumába jutott, még egy utolsó kísérletet tesznek, hogy a régóta vajudó *autobusz*-kérdést megoldását hónapokra kitolják, vagy egészében megakaszszák.

Érdemi kifogásuk az *autobusz* ellenzőinek a tanácsi előterjesztéssel szemben nincsen. Aminthogy mindenki elismeri, hogy a fővárosnak az *autobusz*-társasággal kötendő szerződése teljesen kielégíti a főváros igényeit. A társaság tudvalevőleg 250.000 korona biztosítékot tett le a főváros pénztárába azonnal a kikötéssel, hogy ha a főváros közgyűlése *június 28-ig* nem teszi magáévá a tanács és a társaság között létrejött megállapodásokat, *ugy a társaságnak* joqa van ajánlatát visszavonni. Már most abban mesterkélnek az *autobusz* ellenzői, hogy — ha már érdemileg a tanácsi javaslatot meg nem buktathatják — annak *bizottsági és közgyűlési tárgyalását* kihúzzák legalább addig, amíg a *június 28-iki terminus* lejárt. Ezzel azt vélik elérni, hogy az ajánlattevő társaság elunja a dolgot és azzal vet véget a további aknamunkának, hogy ajánlatától visszalép.

A közlekedési bizottság és a közgyűlés tagjainak kötelessége, hogy ennek a csunya és áttetsző játéknak fel ne üljön és a főváros lakossága érdekében mentül gyorsabban tárgyalja le a tanács javaslatát. Így is csak a jövő év január elején jelenének meg az első *autobusz*ok Budapest utcáin, ha pedig most megint elodázzák a javaslat tárgyalását: a jó Isten a megmondhatója, mikor válik valóra a várva-várt *autobusz*.

(*) **A hatvanmillió kölcsön jóváhagyása.** A tanács — mint már jelentettük — a közgyűlés felhatalmazása alapján elhatározta, hogy hatvanmillió függő kölcsönt vesz fel a Magyar Általános Hitelbanktól, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól és a Pesti Hazai Első Takarékpénztártól. Mint értesülünk, *Sándor János* belügyminiszter a mai napon a főváros határozatát jóváhagyta.

(*) **A Széchenyi-gyógyfürdő igazgatója és orvosa.** Dr. *Bárczy István* polgármester a régi Artézi-fürdőhöz beosztott *Barczon* Lajos fürdőigazgatót és dr. *Mauer Árpád* fürdőorvost a Széchenyi-fürdő üzembe helyezésének napjával szolgálatlételre a Széchenyi-gyógyfürdőhöz osztotta be.

(*) **Társaskoosi különjáratok.** A székesfővárosi közlekedési vállalat részvénytársaság azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy részére a Városligetben lévő nvári mulatóhelyekhez társaskoosi különjáratok berendezése adion engedélyt. A tanács az államrendőrség javaslata alapján a kérelemnek helyt adott és megengedte a különjáratok létesítését.

KÖZIGAZGATÁS

Elzárásra ítélt milliomos virilista. Halbrohr Adolf szabadkai milliomos nagybirtokosnak, Szabadka első virilistájának ismert tejhámsítási ügyében a mai nap folyamán újabb fordulat történt. Dr. Krizse József rendőrkapitány tudvalevőleg annak idején az elsőfoku tárgyaláson 20 napi elzárásra és 1000 korona pénzbüntetésre ítélte el a tejhámsító milliomost. A város tanácsa most két napig tartó tárgyalás után felmentette őt a tejhámsítás vádjától, de vétkesnek mondta ki hamis tej forgalombahozatalának kihágásában, amit azzal követelt el, hogy a köteles gondosságot a tej forgalomba hozásának ellenőrzésénél elmulasztotta. Ezért a tanács Halbrohrt öt napi elzárásra és 490 korona pénzbüntetésre ítélte. A súlyos ítélet ellen a milliomos felebbezett.

Szeged város kölcsöne. Szegedről jelentik, hogy dr. Lázár György szegedi polgármester legutóbbi budapesti útja alkalmával tárgyalásokat folytatott a nagy városi kölcsön ügyében is. Ezzel kapcsolatban szó esett arról is, hogy a város a mostani kedvezőtlen viszonyok közt annyi kölcsönhöz jusson, amennyire szüksége van. Ha ugyanis minden szükségletét fedezni akarná, kerek 30 millió koronára volna szüksége. Ennyit ma még uzsorakamatra se tudna szerezni a város és a belügyminiszter se adná hozzájárulását kedvezőtlen kölcsön fölvételéhez. Szeged tehát alaposan lezártította igényeit. A 30 millió helyett megelégszik 3 millióval, melyvel a legégetőbb szükségletet fogja kielégíteni. A város hatóságának még ez az összeg megszerzése is meglehetősen gondot okozott. Lázár polgármester a milliomos kölcsön ügyében több oldalról előnyösnek mondható ajánlatot kapott, a belügyminiszteriumban pedig kilátásba helyezték, hogy a kölcsönügylet elé nem vetnek akadályt. A kölcsönügyletet tehát néhány hét alatt lebonyolítják és a három millióból kezdik meg a Buvár-tó feltöltését, a zenepalota építését és több más nagyfontosságú terv végrehajtását.

TANÜGY

Tanítók és a nyugdíjrevízió. Az Ung-megyei Általános Tanítóegyesület ungvári járásköré gyűlésén napirendjére fölvetette a nyugdíjreformot is, melynek előadója, Boros Mihály föltárta és csoportosította mindazokat a sérelmeket és igazságtalanságokat, amelyek a tanítókat a jelenleg érvényben levő nyugdíjtörvény rendelkezéseiből kifolyólag éri. Boros Mór javaslatára a járáskör hosszabb vita után kimondta, hogy a tanítói nyugdíjtörvény módosítását égető és elodázhatatlan szükségnek tartja, miért is ennek megvalósítása érdekében országos mozgalmat indít, s kívánni fogja, hogy ez a módosítás minden tekintetben az állami tisztviselők legújabb nyugdíjtörvényének alapelvei szerint történjék s emellett a tanítóknak speciális érdekei is figyelembe vétessenek.

Iskolai beiratások. A Deák-téri evangélikus elemi és polgári leányiskolába már a hó 19-én és 26-án beiratkozhatnak a növendékek. Az első napon a protestáns növendékeket, 20-án, pedig mindenféle felekezeti tanulókat felvesznek.

Nyílttér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
természete alapján
SAVANYÚVIZ.

BACHRUCH A.

ezüstáru-gyára, Budapest,
IV. Királyi Pál-utca 13. sz.

A gyári épület földszinti helyiségekben állandó eladás nagyban és kicsinyben legolcsóbban szabott eredeti gyári áron!!

EGYESÜLETEK

Nőtisztviselők mozgalma

A Nőtisztviselők Országos Egyesületének nagygyűlése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 14.

A Nőtisztviselők Országos Egyesületének egybehívására az ország nőtitisztviselői ma délután impozáns gyűlést tartottak a Lloyd Társulat dísztermében. A nagygyűlés tárgya a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyait szabályozó, készülöben lévő törvények dolgában való állásfoglalás volt.

A kereskedelmi kormányt Jezsovits János miniszteri titkár képviselte. A temesvári nőtitisztviselők egyesületének képviselője Lukács Margit és Tenner Dóra, a szombathelyi egyesület képviselője Breisinger Ottóné jelentek meg, de képviselve volt ott az ország valamennyi nőtitisztviselői egyesülete. A bécsi társegyesület levélben mentette ki távolmaradását.

A nagygyűlést Gergely Janka elnök nyitotta meg néhány szóval, amelyben vázolta a nagygyűlés összehívásának céljait. Majd áttértek a napirend tárgyalására.

Az első előadó dr. Besnyő Béla, az egyesület ügyésze volt, aki a szolgálati szerződés, felmondás és végkielégítés kérdését ismertette. Hangzottatta annak szükségességét, hogy az alkalmazottnak öt évi szolgálat után végkielégítés járjon, a fizetéssel és a szolgálati idővel olyképp legyen arányban, hogy öt évi szolgálat után félévi, tíz évi szolgálat után egy évi és tizenöt évi szolgálat után két évi fizetés járjon az alkalmazottnak végkielégítés fejében. Ezen időszakon belül pedig az emelkedés évenként a fizetés husz-husz százaléka legyen. Előadása végén ily irányú javaslatot terjesztett elő.

Fehér Jolán a munkaidőről és a záróról tartott nagy tetszéssel fogadott előadást.

Klein Laura a vasárnapi munkaszünet kérdését ismertette és kívánta, hogy a vasárnapi munkaszünet a legrövidebb időn belül törvényesen rendeztessék.

Dr. Ihrig Lajos, a Ferencz József betegsegélyező pénztár főorvosa volt a következő előadó, aki az egészség védelméről a hivatalokban és a szabadságról tartott előadást.

A nyugdíjügyről Wilhelm Szidónia beszélt és sürögösen megalkotandónak mondta a kereskedelmi összes alkalmazottai számára a kötelező rokkant és aggkori biztosítást. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

A napirend következő pontja „A nők választójoga” volt, amely kérdésnek Szabados Klótild volt az előadója. Érdekes előadásban és meggyőző érveléssel szólott a nők választójoga mellett, majd határozati javaslatot terjesztett be, amely szerint a nagygyűlés a nők kenyérkereső munkája értékének emelésére feltétlenül szükségesnek tartja a gazdasági és politikai egyenjogúsítást. Evégből kívánja a nagygyűlés, hogy a jelenleg érvényben lévő, de semmiképpen sem kielégítő választójogi törvény sürögösen módosíttassék és hogy a választói jogosultság a férfiakra és nőkre egyenlő feltételek mellett kiterjedjen.

A kereskedelmi szakoktatás kérdésének az egyesület elnöke, Gergely Janka volt az előadója.

Az egyes előadásokhoz több felszólalás történt. A nagygyűlés Gergely Janka elnöknek és a rendező egyesületnek eltelésével ért véget. Az elfogadott határozati javaslatokat felterjesztik az illetékes miniszteriumokhoz, hogy az azokban lefektetett irányelvekre figyelemmel legyenek a készülő törvényalkotásoknál.

(—) A Budapesti Dávid Ferencz-Egylet ma délután hat órakor tartotta XII. évi rendes közgyűlését a Koháry-utca 4. sz. házban lévő helyiségében. Ürmössy Miklós nyug. miniszteri tanácsos elnöki meghívója után felolvasták és tudomásul vették a titkári és a pénztári jelentéseket, majd megszavazták a költségvetést, megadták a szükséges felmentvényeket, a választmányból kilépő tagokat pedig újra megválasztották. Végül a közgyűlés üdvözlő táviratot küldött a most folyó feminista kongresszus elnökségéhez és meleghangú átiratban üdvözölte dr. Masznyik Endrét, a pozsonyi teológia igazgatóját harmincz éves tanári jubileuma alkalmából. A közgyűlés előtt választmányi ülés volt, este hét órakor pedig a közgyűlés tagjai kirándultak a Margit-szigetre, ahol a felső vendéglőben társasvacsorán vettek részt.

(—) Az Orsz. m. kir. Képzőművészeti Főiskola ifjúsági köre most tartott tisztújító gyűlésén egyhangulag Fejér Lajost választotta meg elnöknek. Az új alelnök: Hahn Ernő; főjegyző: Bálint Gyula; aljegyző: Beleznaq István; pénztáros: Horváth József; titkár: Truppel Béla; segédtitkár: Bakku László; ellenőr: Holzmann Valéria lett.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Ügyvédek a zugirások ellen. A VIII. kerületi ügyvédek egy küldöttsége ma dr. Földes Árpád fővárosi bizottsági tag vezetésével mellettszelgelte Tóth Lajos rendőrtanácsos előtt, a VIII. kerületi kapitányság vezetőjénél s arra kérték őt, hogy az utóbbi időben a Józsefvárosban elszaporodott zugirásokkal szemben a rendőrség erősebben járjon el. A rendőrtanácsos megígérte, hogy a zugirásokat egyáltalában nem fogadja, azoknak semmiféle felvilágosítást nem ad és minden alkalmat meg fog ragadni arra, hogy az ilyen zugirások ellen a kihágási eljárást folyamathoz tegye.

§ Ügyvédjelöltek mozgalma. Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete vezetősége ez uton is felkéri az ügyvédi kamarák székhelyén tartózkodó kartársakat, hogy pontos adatokat szerezzenek és küldjenek be arra nézve, hogy hány ügyvédjelöltet érintene az átmeneti időnek egy évre és hányat fél évre való kitolása. Egyúttal felkéri mindazokat, akiket az 1912. VII. t.-cz. változatlan életbentartása súlyosan érintene, hogy az összes körülmények közlésével, pontos statisztikai adatokat szolgáltatassanak be, különösen kitérve gyakorlat alatt hosszabb ideig beteg és ki volt egyévi körülmények miatt megakadályozva abban, hogy a vizsgát letehesse. Ez adatok az egyesületi titkár címzere lehetőleg nyolcz nap alatt beküldendők. (V., Szemere-u. 10. sz.)

§ Izgató röpívek. A tervezett nagy tömegsztrájk előtt a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája két röpívet foglaltatott le. Az egyiknek „Katonák! Proletár testvéreim!” a másiknak pedig „Soldaten! Proletarierbrüder!” volt a címe. Mind a két röpív figyelmeztette a katonákat, hogy a rendezendő tömegsztrájk alkalmával egypár népnvuzó a munkások ellen akarja fordítani a katonák fegyvereinek csövét s testvéreik hohéraivá akarja őket tenni. Ha a katonai felsőbbbségből kivesszett volna minden emberi érzés s nem utasítják vissza a kormány parancsát — mondja a felhívás — ugy a katonák legyenek emberek, mert gyalázat saiat véreik hóhérvá lenni. S ha elhangzik a parancs, hogy „tüzelj!” jusson eszükbe, hogy ők is munkások s a munkásság a politikai tömegsztrájk fegyverével az ő sorsukon is javítani. A két röpív tartalma miatt a kir. ügyészség izgatás sajtóvétsége miatt emelt vádat a röpívek szerzője, Bodon János magánhivatalnok ellen. Ma tárgyalta ezt az izgatási sajtópert a büntetőtörvényszék esküdttörvényszék. A tárgyaláson a vádlott beismerte az inkriminált röpívek szerzőségét és tagadta, hogy a röpívek izgató tartalmuk lennének. Az esküdtek nem bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire a bíróság Bodon Jánost az ellene izgatás sajtóvétsége miatt emelt vád alól jogerősen felmentette.

§ Rablás az ujpesti vasuti hidon. Az ujpesti vasuti hidon a mult év augusztus 4. napján munkából igyekezett haza Rau Márton Ujpestről Óbudán lévő lakására. A hidon két férfi utját állta s az egyik közülük pisztolyt szegezt mellének, a másik pedig hátulról támadta meg, pénzt követelve tőle. Azután leülésre kényszerítették, lehuzták cipőit, elvették kabátját, 10 korona készpénzt és szalmakalapját, azután elmenekültek. A kifosztott ember segítségért kiabált, azután pedig támadói után iramodott s az egyiket sikerült is annyira beérnie, hogy lekaphatta fejéről a kalapját és válláról a tarisznyát. Ebben a tarisznyában egy, Peterke János nevére kiállított munkakönyv volt. Ennek a munkakönyvnek az alapján hosszas nyomozás után ez év január havában elfogták Peterke János szobi napszámot. A pestvidéki kir. ügyészség rablás bűntette miatt emelt vádat Peterke János ellen, akinek rablási ügyét ma tárgyalta a pestvidéki büntető törvényszék esküdttörvényszék. Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat a rablás bűntettében. A marasztaló verdikt alapján a bíróság Peterke Jánost egy évi börtönrre ítélte.

§ Megölte a sógorát. Gyuláról jelentik: Bikády Mihály orosházi banktisztviselő február tizenegyedikén családi viszálykodásból kifolyólag agyonlőtte sógorát, Jankó Gergely orosházi banktisztviselőt s súlyosan megsebesítette anvósát. Is Jankó Antalnét. A gyulai esküdttörvényszék ma tárgyalta az ügyet s Bikádyt az esküdtek verdiktje alapján felmentette.

Szabadalmak és védjegyek kidolgozása
RADVÁNYI ISTVAN hites szab. ügyvivő
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30. szám.

SPORT

A bécsi versenyek tízenhárom napjának eredményei ezek:

I. *Türkenschanz* díj. 3000 K. 1600 m. 1. Dreher A. *Poker* (Varga), 2. gróf Zichy A. *My Boy* (Trigg). Igen könnyen ötnegyed hosszal első. — Tot.: 10:11.

II. *Nyeretlen kétévesek verseny*. 5000 K. 1000 m. 1. Jankovich-B. Gy. *Nótás* (Pretzner), 2. Söllinger R. *Taraska* (Janek), 3. Mautner V. *Chouan* (Korb). Futottak még: *Melitta*, *Dream*, *Stoiker*, *Ramage*. Igen könnyen négy hosszal első, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:21, 20:20, 20, 21.

III. *Juniusi verseny*. 8000 K. 1200 m. 1. Bařtazzi A. *Satrap* (Janek), 2. Dávid E. *Bankár* (Pretzner), 3. br. Springer G. *Per bacco* (Painter). Futottak még: *Retract*. Biztosan egy és fél hosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:63, 20:33, 28.

IV. *Eladóverseny*. 3000 K. 1800 m. 1. Zangen I. *Sarasate* (Jurnik), 2. Schlesinger W. és tsa Ravenswood (Hotar), 3. Mr. Redgrey *Bellebonne* (Sas). Futottak még: *Fandango*, *Gazdasszony*. Biztosan háromnegyed hosszal első, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10:27, 20:26, 30.

V. *Sac-à Papier-Handicap*. 5000 K. 2400 m. 1. Mautner V. *Topper* (Korb), 2. Szemere L. *Gallifet* (Markó), 3. Mühlhofi ménes *Hüon II* (Hotar). Futottak még: *Vocativus*, *Freamat*, *Lovelace*, *Várnagy*, *Bicskás*. Rövid fejhosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:40, 20:28, 35, 39.

VI. *Háromévesek eladó handicapja*. 3000 K. 1300 m. 1. Balatoni ménes *Tersato* (Hollinger L.), 2. Föld A. *Lagune* (Danek), 3. Egyedi L. *No slip* (Miles). Futottak még: *Peri*, *Editor*, *Fram*, *Weissenbach*, *Némber*, *El Kamtara*, *Margit II*. Biztosan egy hosszal első, két és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:39, 20:36, 65, 49.

VIII. *Akadémiaverseny*. (Handicap). 4000 K. 3200 m. 1. br. Baich P. *Jóska* (Slinn), 2. Schlesinger W. és tsa Rebarbara (Kollár), 3. gróf Orsich P. *Maedchen* (Sente). Futottak még: *Trója*, *Chinin*. Biztosan két és fél hosszal első, háromnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10:29, 20:29, 37.

Holnap záródik a kissé hosszúra nyúlt és már nagyon is unalmas Derby-meeting. Az események sorozatát a *Háromévesek nagy handicapja* zárja be. Díja 20.000 korona s ezért 17 lovat köteleztek. A sulvelosztás *Csatár-ra*, *Traqopan-ra* és *Lord-ra* ütött ki kedvezően s ezek valamelyike fog nyerni. A többi futam kevés indulóval lesz lebonyolítva. Jelöltjeink ezek:

- I. *Gém—Rangos.*
- II. *Missive—Csecsebabá.*
- III. *Taraska—Láquad.*
- IV. *Csatár—Traqopan—Lor.*
- V. *Rosy Maid—Terazzo.*
- VI. *Lan—Babu II.—Tempora Mutantur.*
- VII. *Du—Hableur.*
- VIII. *Giddu Governess—Lolotte.*

( ) **Alag.** Bécsben véget ért a meeting, az urlovak pedig öt napra terjedőleg megnyitották Alag kapuit, amely éppen elég lesz arra, hogy kitöltse azt a kétéf, míg a Magyar Lovaregylet alagi meetingjét megrendezi. Mint mindig, a juniusi meeting most is igen jó auspiciumok mellett fog lefolyni, legalább erre vall a népes nevezési lista. Nagy díjazás verseny nincs a programba beillesztve s így egy futam sem érdemel külön megbeszélést, elég egy futam, ha tippjeinkre hívjuk fel a figyelmet:

- I. *Tánczos—Kaland.*
- II. *Kamp—Mácsola.*
- III. *Son of Nun—Vacant.*
- IV. *Royal Mail—Apoplexy.*
- V. *Arc-en-Ciel—Billegenu.*
- VI. *Jankovich-ist.—Pletuka.*

( ) **Vasárnapi mérkőzések.** A labdarugó-sport utolsó vasárnapján tartandó mérkőzések nem bírnak különös fontossággal. Az Üllői-uton mérkőzik az I. osztály első és utolsó helyezettei. Az eredmény nem kétséges: az FTC megőrizve veretlenségét, tetszés szerinti gólaránnyal veri a TTC-t, mely utoljára játszik az I. osztályban. Előzőleg a BTC—33FC mérkőzik. A Hungária-uton mérkőzik az MTK az UTE-vel. Az MTK győzelme az UTE szívós védekezése dacára is bizonyos.

( ) **Atletika.** A MAC vasárnap délután a Margitszigeten rendezti nemzetközi atletikai versenyt. A verseny nemzetköziségét biztosítja Kern müncheni sprinter részvétele, ki a stockholmi olimpián alig egy méterrel maradt el a győztes Drewtől. Kern ideje 100 yardra 10 mp. A Berliner Sport Club az Andrassy-díj megvédésére Herman helyett *Krafft* küldte. A 220 yardos Esterházy-díjban Kern és *Krafft* ellenfelei *Mezeu*, *Szalaq* és *Déván* lesznek. A két angol mértföldes Pannonia vándor-díjban start-hoz áll G. W. *Hutton*, ki Stockholmban az 5000 méteres világbajnokságban harmadik lett *Kohle-mainen* és *Bouin* mögött.

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyi piacokról. A német kölcsön kudarcza mutatja a legjobban a nagy pénzügyi feszültséget. A kölcsön aláírásának balsikere egyedül annak a szörnyű pénzügyi helyzetnek a következménye, amely megbénítja egész Európa gazdasági életét. A leg-minimálisabb tőke sem áll az országok rendelkezésére, jóllehet annyi a piacon a kölcsönigény, hogy csak ezeknek a kielégítése is nagy gondot okoz a vezető pénzügyeseknek. Érthető a nagy pénzügyi idején, ha az egyes államok kormányai az idegen kölcsönkérvények előtt belakotolják a kapukat s első sorban a hazai tőkét, a hazai hitel-igények kielégítésére kívánják fordítani. Különösen Németországban és Franciaországban indult meg erős agitáció a külföldi értékek beözönlése ellen, amelyek nagy összegeket képviselnek s a hazai kibocsátások sikerét veszélyeztetik. Első sorban a sok állami kölcsön drágítja meg a pénzt, de a külpolitikai állandó bizonytalanság is hozzájárul ahhoz, hogy a tőke távollartsa magát a gazdasági élettől. Semmi jel sem szól tehát amellett, hogy belátható időn belül javulna a pénzügyi helyzete. Sőt londoni jelentések, ha nem is éppen rosszabb híreket közölnek, de azt már most jólelve előre jelzik, hogy a hivatalos rátának a csökkenése teljesen kizárt dolog és örülni kell, ha nem fogják emelni a hivatalos kamatlábat. Kétségtelen, hogy a mostani diskont az egész év folyamán megmarad. Ez kétségtelenül a pénzügyi végtelen komoly helyzetének a jele. A magánkamatláb állandóan a bank-rátá mellett van, s Berlinben is 5³/₈ százalék. Londonban emelkedett a legjobban a privát-rátá, ahol már 4³/₈ százalékot is elér. A külföldi fizetési eszközök napról-napra emelkednek. Aggasztó jelenség a váltóárfolyamok ugrásszerű emelkedése, mert ez világosan mutatja, hogy a jegybank kénytelen a piacot devizával ellátni, ami együtt jár a bank aranyának csökkenésével. A londoni váltó 24.17¹/₄ koronán zárult ma s hasonló magas kurzuson áll a német váltó, amely 118.25 koronáig emelkedett. A francia deviza is drágult 95.75 koronával. Ezek az árfolyamok a felső aranypontra majdnem elérik, ami újabb kamatlábemelés veszélyét rejt magában. A nyílt piacon abszolút nincs pénzajánlat s az 5³/₈ jegyzés is csak névleges, mert bécsi első váltó 6³/₈—6¹/₂ százalékot fizet eszkömpért, míg hasonló budapesti anvag 6¹/₄ százalék mellett helyezhető el. Kereskedelmi tárczaváltó 6¹/₄—7 százalék mellett kerül forgalomba, s közép fővárosi intézetek visszacsámítottái hitelét ismét megszorították s 8 százalék kamaton és 1/4—3/4 százalék eszkömpért járulékon alul nem kapnak hitelt.

Milyen a vetés. A földművelésügyi miniszter ma közzétett hivatalos jelentése a vetések állásáról. Június első hetében tulnyomóan száraz és ország-szerte igen meleg idő járt. Voltak ugyanis területek, — leginkább a Dunántúl és a Duna—Tisza közén, — ahol egyáltalán nem esett az elmúlt két hét alatt, viszont más területeken, főleg az északi és keleti felföldön, továbbá a Tisza—Maros szögén, 50. sőt helyenkint a 100 millimétert is meghaladta a csapadék mennyisége. A május 25-én kezdődött s június 7-ig tartott száraz, meleg időjárás, majd az erre bekövetkezett esőzés a növényzet fejlődésének általában kedvezett. A gabonaneműek terméskilátásai — a zab kivételével — az ország nagy részében javultak s csak oly helyeken tapasztalható némi visszaesés, hol a legutóbbi napokig semmi, vagy csak igen csekély eső esett. Különösen szépen fejlődtek az utóbbi két hét alatt a mesterséges takarmánnyal és kapásnövényekkel, melyek az ország tulnyomó nagy részében jól állanak. A négy főkalászosról újabb beérkezett minősítő becslések szerint a buza és rozs terméskilátásai az előző hivatalos vetésjelentés adataihoz képest javultak ugyan, de az ország nagy részében még mindig csak közepeseknek, az árpáé a mutatkozó javulás és a zabé pedig a mutatkozó visszaesés dacára is közepeseknek mondhatók. Az 1912—1913. évi vetésterület a következő: a buza folvó évi vetésterülete kisebb (—) 736.769 k. holddal = 11.97%, a rozs és kétszeres vetésterülete kisebb (—) 84.932 k. h.-dal = 4.32%, az árpa vetésterülete nagyobb (+) 282.350 k. h.-dal 15.42%. Zab nagyobb (+) 385.711 kat. holddal, 22.18%; tengeri nagyobb (+) 516.342 k. holddal, 12.19%. Feltűnő, hogy a kedvezőtlen őszi időjárás az őszi vetések területét kerek számban csak 820.000 kat. holddal csökkentette, addig a ta-

vaszi vetések területe a múlt évi learatott terület-hez képest mintegy 1.270.000 holddal gvarapodott. Buza kalászát mindenütt kihányta és virágozik, fejlődésére a május végén és június hó elején járt meleg még sok jó hatással voltak, amennyiben visszamaradottságát behozta. A több helyen mutatkozott rozsda terjedésének a szárazság nem kedvezett. Gyakori azonban a panasz, hogy a későn vetett őszi buzavetések ritkásak s sok bennük a vad-repce. Helyenkint hesszeni légy- és szipolykárókról panaszok. Rozs és kétszeres már elvirágozott, kalásza szép nagyok és elég tömöttek. Őszi árpa elvirágozott, tavaszi most virágozik. Terméskilátásai javultak. Zab fejlődésében visszamaradt. Tengeri jól áll.

Dolgozik a vaskartel. A vaskartel május végén tartott ülésében 40.000 korona pónálé fizetésére büntette meg a rokkizáni városi vasműveket, mivel száznolcvan vagon gyártmány elszállítását nem jelentette be a kartel vezetőségének. Az elítelt rokkizáni vasművek igazgatósága nem találta megokoltának, hogy a vaskartel nemcsak a fogvasztók kiuzsorázására törekszik, hanem saját tagjaira is sulvos anvagi terhet ró s egyelőre nem hajlandó megfizetni a negyven ezer koronát. A vasmű most beadványt intézett a kartel igazgatótanácsához s választott bíróság delegálását ajánlotta föl, amely majd döntene, hogy a magas pónálé kiszabása helyénvaló volt-e.

Egy iparvállalat szanalása. A gvöri bődizműipar részvénytársaság Zolschan és Frankenstein 750.000 koronát kitevő alaptőkéjét leszállítja, lebelvegi a régi részvényeket s új részvényeket hoz ki a társaság pénzügyi helyzetének javítása céljából. A részvénytársaság legutolsó mérlege 80.774 korona veszteséget tüntet fel. Éveken keresztül 10 korona osztalékot fizet, de 1911 óta már nem kapnak a részvényesek osztalékot.

A Fabank kölcsöne Londonban. Az az általános pénzügyi válság, amely teljesen beklívóban tartja egész kereskedelmünket és iparunkat, pénzintézeteinket is igen nehéz helyzet elé állítja. Kiseb bankjaink belföldön új tőkét nem kapnak — örülniök kell, ha meglevő hitelüket nem resztrigálják — s így mindent megmozgatnak arra nézve, hogy külföldön új összeköttetést bírijanak szerezni. A tőzsdén ma meglegedetten tárgyalták, hogy a Fabanknak, a *Fakereskedők Hitelintézetének*, sikerült Londonban 500.000 korona új hitelt szereznie igen kedvező feltételek mellett. Emellett azonban a Fabanknak az a szerencséje is volt az utóbbi idők nagy szakmabeli bukásainál, hogy érdeklősége egészen minimálisra szorított, mint érdekeset megemlítették, hogy például a Greiner-bukásnál mindössze 27.000 korona volt az engagementje és ez is jól volt és van fedezve, ami szintén az intézet előrelátó és gondos vezetését igazolja.

Az iparostanonczok szakirányu oktatása. A Magyar Vas- és Fémiparosok Országos Szövetsége tegnap este Hirmann Ferenc elnöklete alatt értekezletet tartott, a tanonczok szakirányu oktatása tárgyában. A kérdés előadója Lesch Gvörge iskolaszéki tag volt. Az értekezlet kimondotta, hogy a szövetség memorandummal fordul a fővároszhoz és a minisztériumhoz a speciálisan szakirányu tanítás érdekében és figyelmébe ajánlja a kormány-nak a máv. tanoncziskoláiban szerzett tanulságokat, amelyeknek ismertetésére Kollmann Armand gvárigazgatót, a máv. miskolczi tanoncziskolájának volt tanárát kérték fel.

Földgázüzemü cementgyár Tordán. A Solvay-tröszt magyar fiókvállalata, a Magyar Solvay-Művek érdekközösségben a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal a pénzügyminisztériumtól kapott földgáz kihasználására megalapították nemrég a Tordai Földgáz Részvénytársaságot. Mintegy kilencz gázkut került a társaság birtokába: az állandó gázhasználatot technikailag kitűnően oldották meg: ha a kutak közül akár több is fölrobban, azért az elmaradt gázt pótolni bírják. A földgáz értékesítésére most a Kereskedelmi Bank egyik vállalata, az Egyesült Téglá- és Cementgyár Részvénytársaság cementgyárat létesít Tordán. A kilencz egybekapcsolt gázkut csövei szolgáltatják egyébként Tordának a gázvilágítást.

Nagykőrösi salátakivitel. A nagykőrösi salátakivitel véget ért. Elszállítottak április utolsó napjaitól május végéig 469 kocsiakománny salátát 671.000 kilogramm súlyban. Még pedig Budapestre a Központi Vásárcsarnokba 274 vagonnal 412.000 kilogramm súlyban. — Ausztriába (leginkább Bécsbe) 195 vagonnal 295.000 kilogramm súlyban. Néhány évvel ezelőtt nyolczszáznál is több kocsiakománny salátát került Nagykőrösről kivitelre, de akkor a salátá ára nem volt olyan drága.

Érdekes fordulat a Pallós-féle részvényekben. A Temesvár-variási helyi érdekű vasut igazgatósága dr. Hochmann Károly elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen a vádtanács megkeresését tárgyalták, amely szerint a vasut igazgatóságától kívánt fölvilágosítást az iránt, hogy a Pallós Ignác-féle részvények valódiak-e vagy sem. Az igazgatóság ülésén, amelyen a kormányt dr. Halász László miniszteri tanácsos képviselte, kimondta, hogy nem tekintheti hamisítványoknak a lefoglalt részvényeket. Ez a nyilatkozat most a vizsgálóbíró elé került s nem lehetetlen, hogy Pallós Ignác ügyében már rövid idő múlva szenzációs fordulat fog bekövetkezni. Pallós vasutjait különben az állam szanálja, megegyezett az angol társasággal, hogy ötven évig évenként 313.000 korona államilag biztosított bérösszeget kap a Máv.-tól s ennek ellenében megfizetik a Pallós temesvár-variási és a mocsoládi részvényeinek árát, ami körülbelül tizenöt millió korona tőkének felel meg. Akkor, amikor Pallos vasutjának ügyeit egymillió koronával rendezhette volna a kormány, nem tette, most pedig az angoloknak tizenötször annvit fizet ki. Amikor Pallos könyörgött segítségért, akkor rosszak voltak a vasutak, most, hogy az angolokkal kellett egyezséget kötni, egyszerre megjavult valamennyi vasut és jövedelmezővé vált.

Csődbe jutott butorgyár. Az Első zsolnai butorgyár ellen a rózsashegyi törvénysszék megnyitotta a csődöt. A cég már néhány hónap óta fizetésképtelen, de minthogy megfelelő egvezségi ajánlatot nem tudott tenni, a bécsi hitelezők megkérték ellene a csődöt.

A D. G. H. T. forgalma. Az Első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság május havi bevétele 1,320,109 koronára rugott a múlt év 1,896,840 koronájával szemben. Az esztendő öt első hónapjában az összbevétel 4,352,755 koronát tett ki a megelőző esztendő 5,483,562 koronájával szemben. A társaság Mohács—Pécs vasuti vonalán május hónap 128110 korona volt a bevétel, míg a múlt évben 145,500 koronát vételezett itt be a társaság. Az öt első hónapban 473,540 korona az összbevétel az 1912. év január—május havi 480,505 koronájával szemben.

A tőzsdén jegyzett értékpapirokról. A budapesti tőzsdén jegyzett értékpapírok táblázatos ismertetése cím alatt jelent meg harmadik és bővült kiadásban Scherz József tőzsdetítár szerkesztésében a magyar értékpapírok legalaposabb tájékoztatója. A munkának harmadik kiadása alá való rendezése a mindenünne megnyilatkozott érdeklődésen felül azért volt szükséges, mert ezuttal nemcsak az utolsó évtizedben előfordult valamennyi statisztikai értékmeghatározási adatokat tartalmazza, hanem felöleli azonkívül mindazokat az adatokat, amelyek a mi értékpapírjaink alapítókéjére, mindenemű változására, ugyszintén osztalékfizetményeire, szóval mindarra vonatkozik, ami a tőzsdén árijegyzés alapját szolgáltatja. A mű számos előfőtőnek és barátainak kívánságára, akik nélkülözhetetlen segédkönyvül fogadták el, az értékpiazz fontosabb tőzsdeszokványait és a tőzsdetanács által nemrég utonnan meghatározott hivatalos tőzsdéi alkuszdiák részletes ismertetését is foglalja magában. A szerző a mű szövegét a külföldi érdeklődőkre való tekintettel a magyaron kívül még német és francia nyelven is adta. Ára füzve 5 korona, megrendelhető a lap kiadóhivatalánál és a mű szerzőjénél, V. Nándor-utca 25. I. 54.

Uj román bank. A nemzetiségiek, ugy látszik, nem nagyon érzik a pénzfeszültséget: a kedvezőtlen állapot dacára is a nagyszabedben románok bank alapítását határozták el. Az új intézet Peatra Gazdasági, Kereskedelmi és Hitebank Részvénytársaság cég alatt indul meg legközelebb.

Ragados állatbetegségek. A földmivélségi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint a múlt hét folyamán a lépfenével fertőzött községek száma 213-ról 216-ra, a veszettséggel fertőzöttek 245-ről 255-re, a száj- és körömfájjal fertőzöttek 13-ról 17-re, a juhhimlővel fertőzöttek 11-ről 13-ra, a bivalyvésszel fertőzöttek 5-ről 8-ra, a sertésorbánczval fertőzöttek 408-ról 472-re és a sertésvésszel fertőzöttek 600-ról 704-re emelkedett. Ezzel szemben csökkent a takonykórral fertőzött községek száma 69-ről 61-re, az ivarszervi hólyagos kiüléssel fertőzöttek 61-ről 60-ra és a rühkórral fertőzöttek 365-ről 340-re.

Könyv a postatakarékpénztárról. A napokban jelenik meg dr. Bródy Aladárnak *A postatakarékpénztár szervezete és működése* című könyve a dr. Henney Vilmos szerkesztése alatt álló, Posta, Telegráf, Telefon szakkönyvtár kiadásában. A könyvhöz dr. Halász Sándor miniszteri

tanácsos, a postatakarékpénztár igazgatója irt előszót. Minthogy fontos érdekek fűreskedő cégek, pénzkézeli hatóságok stb. a postatakarékpénztárra vonatkozó összes tudnivalókkal, amelyeket ez a könyv áttekinthetően összefoglal, megismerkedhessenek, a kiadóhivatal ugy intézkedett, hogy a Szakkönyvtárnak ez a könyve kivételesen különállón is megszerezhető legyen. A megrendelések 3 korona árral együtt a Posta, Telegráf, Telefon Szakkönyvtár kiadóhivatalának (Budapest VI., Andrásy-ut 98.) küldendők be.

TŐZSDÉK

Gabonatőzsdé

Budapest, június 14. A készáruüzletben ma nyugodt volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok semmi vételkedvet sem mutattak, igen nehézkesen vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók is tartózkodók voltak, korlátozott maradt a forgalom. Mindössze alig 6000 q buza kelt el, gyengén tartott tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.25 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.85 korona 75.5 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonafajták közül a rozs 2.5 fillérrel, a tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a zab változatlan. Forgalomba került: 1200 q rozs 8.45—8.50 koronás áron, 1000 q zab 9.10—10.— koronás áron és 400 q tengeri 7.825—8.05 koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán élénk vételkedv mutatkozott, amivel egyidejűleg a kínálat erősen megcsappant, minek folytán szilárdult az irányzat és mérsékelt emelkedtek az árfolyamok. Különösen a takarmányzikkék voltak igen sürgősen keresve, minek folytán ezek árfolyamai gyors egymásutánban lényegesen drágultak. A déli tőzsdén nyugodtabb volt a hangulat, a kínálat ismét tulsulyra került és így a jegyzések is legyöngültek kevésbé. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi buza 1 fillérrel, az októberi zab 4 fillérrel, a júliusi tengeri 9 fillérrel, az új tengeri 8 fillérrel emelkedett, az októberi rozs jegyzése pedig teljesen változatlan maradt.

A készáruüzletben elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 80 k 22.50 K, 250 q 79 22.20 K, 1500 q 78 k 22.30 K. Pestvidéki: 150 q 80 k 22.60 K, 600 q 79 k 22.30 K. Felsőmagyar 400 q 80 k 22.30 K, 300 q 79 k 22.30 K. Bácskai: 1300 q 75.5 k 21.70 K. **Ros:** 300 q 17.— K, 300 q 16.95 K, 300 q 16.95 K, 300 q 16.90 K ppar. **Zab:** 100 q 20.— K, 100 q 19.20 K, 300 q 19.20 K kpl. 100 q 18.40 K, 200 q 18.20 K kpl. **Tengeri:** 100 q 16.10 K, 100 q 16.— K, kocsira kpl. 100 q 15.— K, 100 q 15.65 K vagonba készpénzfizetés.

A határidőpiacon kötötték délelőtt:

Buza április 11.78—79—75—83—79. Buza október 11.25—24—33—29. Rosz október 9.02—01—07—01—07—05—03. Zab október 7.50—49—59—52—53. Tengeri május 7.42—41—55—48—51. Tengeri július 7.91—92—87—8.01—7.92—98. Tengeri augusztusra 8.—08. **Zárlat 1 órakor:** Buza április 11.78—79. Buza október 11.29—30. Rosz október 9.03—04. Zab október 8.53—54. Tengeri május 7.51—52. Tengeri július 7.97—98.

Bécs, június 14. kenyérmagvakban kínálat sürgős. Vételkedv mérsékelt. A múlt héttel szemben buza 20 f. magasabb, rozs 30 f. olcsóbb, tengeri kis forgalom mellett 15 f. olcsóbb, mint 8 nap előtt. Zab 5—10 f. olcsóbb. Kínálat kielégítő, vételkedv gyenge. **Buza:** Tiszavidéki 11.50—12.00, Tótfelvidéki 10.50—11.00, Osztrák 9.50—10.00. — **Rosz:** Tótfelvidéki 9.00—9.25, Tótfelvidéki 9.00—9.25, Osztrák 8.75q 9.25.

Értéktőzsdé

Budapest, június 14. Ma kissé higgadtanban viselkedtek az előtőzsdén, mint tegnap. A fődőzés megszűnt, a balkáni békehiirt már eszkomptálták és már kezdenek utóhatásaitól félni. A magyar belpolitika alakulása is némi tartózkodást okozott a spekulánsok körében, akik megijedtek a pénzpiaczi hírletinjétől. A pénz ára Berlinben, Londonban egyre drágul, hozzájárult, hogy a külföldi jelentések sem buzdítottak és az itteni piacon a deviza árnak a drágulása igen rossz omen a pénzpiaczi további alakulására. A nemzetközi piacon a ma-

gyar hitelrészvény, a helyi piacon a magyar bank és a közuti, de kiváltképpen a rimamurányi részvény hanyatlott, amelyet a bécsi piac gyöngeségével egyetértésben a tegnapi 6—8 koronával olcsóbban kínáltak. A készáruiazz forgalma stagnált. A járadékpiaczi tartott. A zárlat nyomott volt.

Az előtőzsdén kötötték: Osztrák hitel 623—624.50, Magyar hitel 817.50—819, Magyar bank 543.25—545.75, Általános közbánnya 1030—1042, Rima 641—653.50, Közuti vasut 643—645, Városi villamos 363, Déli vasut 124—125.50, Temesvári szesz 578—583. **A déli tőzsdén kötötték:** Magyar hitel 815.50—817.25, Per kor. 81.45—81.65, Jelzalog 422—423.50, Magyar bank 541.50—543, Hazai sorsj. 108, Magyar takarékpénztár 196.50, Lipót 205, Rima 690—692.25, Közuti vasut 641—643.50, Budapesti villamos 556, Temesvári szesz 585—596, Phöbus 195.50—196.50, István 100.

Utőtőzsdé: Osztrák hitel 624, Magyar hitel 818, Leszámitoló 513, Jelzalog 422, Rima 692.50, Államvasut 713, Városi villamos 363, Közuti vasut 642, Magyar bank 543.

Bécs, június 14. Egybehangzóan a magasabb külföldi árijegyzésekkel az előtőzsdé irányzata szilárd, de a forgalom szűk határok között mozgott. A déli tőzsdé gyöngült irányzattal nyílt meg, az árfolyamok az egész vonalon árveszteségeket szenvedtek.

Üzleti tudósítások

Tojástőzsdé, június 14. Tiszavidéki: eredeti 84—86, bácskai: eredeti 86, erdélyi: eredeti 82—83, selejtes: uszó 79—80, piszkos 82, apró (1680) 84, törött (1080) 56, kosárúru (16 és fél darab 1 K) átszámítva 87 K. Irányzat: szilárd. Megjegyzések: Csekély hozatalok, áruhiány.

Szerkesztői üzenetek

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

— Néptelen levelekre nem válaszolunk. —

S. Miklós, Ujvár. Minden nagyobb magkereskedésben kaphatók a szabadföldi páfrányok magvai. De tanácsosabb fiatal palántákat ültetni, mert a magból való nevelés hosszadalmas. A legajánlatosabb páfrányok: Scolopendrium vulgare, Osmunda regalis, Aspidium cristatum, Cistopteris intermedia, Adiantum pedatum, Aspidium angulare, Sanislonta timarhaens stb. Az ültetés vagy tavaszkor, vagy ősszel, nedvesen tartott kőver erdei földben történjenik.

P. Ó. A kerékpározás csakugyan veszélyes lehet a szív működésre, ha könnyelműen gyakorolják. Különös három momentumot tartson szem előtt: Lassan hajtsa hegynek föl, máskülönb se tulsebesen és sohase szél ellen.

Idus. A nap- és légfűdők csakugyan jótékony hatásúak. Nyáron, reggelenkint, félóraig légfűdés— mérsékelt tornázással egybekötve — üditőleg hat és fokozza a test ellentállóképességét. Ugyanez mondható a napfűdőről is, azzal a hozzáadással, hogy a tülzás ennél is — mint minden egyébnél — megboszulja magát. A tulerős napsugarak a testbört felégetik, lázas állapotot idéznek elő és a legjobb esetben, ádülés helyett bányadtságot érzenk.

Nagyszőlős. Sajnos, nem adhatunk felvilágosítást. Tessék hatóságilag körözteni.

P. P. Tökéletesen igaz van. Elégtételnek az bizony elég csekély elégtétel. És közállapotainkat szomoruan jellemzi. Sorából látjuk, hogy nemcsak helyén van a szíve, hanem azt is, hogy a gondolatait és érzelmeit szépen fejezi ki.

Vidéki. A North German Lloyd, vagyis a Norddeutscher Lloyd budapesti képviselője: Birly Béla. Irodája: VIII., Kerepesi-ut 1.

Sorsjegyekről

K. M. Budapest. 3413. sz. sorsjegye nyert 367.36 koronát. Küldje be a Budapesti Iparbanknak inkasszáls végett.

Lőcsei 1678. Küldje be sorsjegyei számát a Budapesti Iparbanknak, hol mindenkor díjtalanul értesítik, hogy sorsjegyei nyertek-e vagy sem.

Asztalosmester. Nálunk nincs jegyezve. Az értéke kb. 7 korona.

K. O. Kecskemét. Sorsjegyeit nem kell okvetlenül eladnia, miután bármely bank lombard-kölcsönt folyósít rá, tekintettel arra, hogy a tőzsdén is jegyzik.

Kisújszállás 7. A 2 százalékos szerb sorsjegye értéke 100 frank. 2. Huzása július 15-én lesz. 3. 100 franknál kisebb nyeresémmel nem huzhatják ki. 4. A legnagyobb nyeresémmel 65.000 frank.

Nem nyertek: „Reich“, B. J., W. I. Rutka, F. G. Szamosujlak, G. H. Szederkény, L. K., K. Gy. III., S. H.

Sorsjegyekre és értékpapírokra a legpontosabb és díjtalan felvilágosítást a Budapesti Iparbank R.-T. (Eskü-tér 8.) ad.

Felelős szerkesztő

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

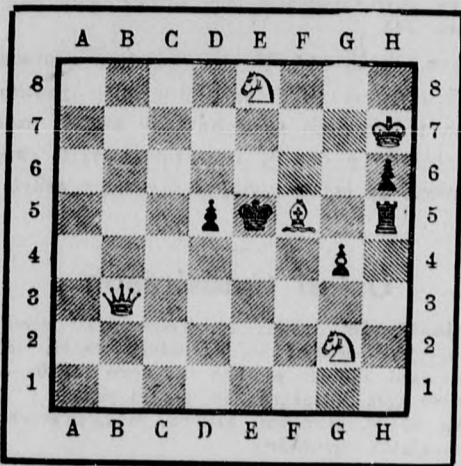
Uj, elegáns automobilok

vámon belül 8.— K óradíjért személyekre s
uttoljésiményre való tekintet nélkül ország-
útra 85 fillér kilométerdíj ellenében bérelhetők
Telefon 70-65, 81-42

SAKK

192. számú feladvány

Herland S., Bukarest.
(A „Magyar Sakkvilág”-ból.)

Matt a második lépésre

511. számú játszma

Játszották a budapesti magyar-osztrák versenyen
1913. június 10.

Spanuol játék.

Világos: Réti R. Sötét: Spielmann R.
1. e2—e4 e7—e5
2. Hg1—f3 Hb8—c6
3. Ff1—b5 Hc6—d4

Régi és a könyvekben Bird néven található
folytatás, melyet napjainkban már ritkán alkal-

maznak, mert helyes ellenjáték mellett sötétnek ne-
héz az állást kiegyenlíteni.

4. Fb5—a4
Sem ez, sem 4. Fb5—c4 nem látszik alkalmas-
nak arra, hogy világos előnybe jöhessen. A legerő-
sebb folytatás 4. Hf3×d4, c5×d4 5. 0—0, c7—c6
6. Fb5—c4, Hg8—e7 7. d2—d3, d7—d5 8. e4×d5,
He7×d5. 9. Bf1—e1 és 9. Fc8—e6-ra 10. Vd1—h5
stb. stb.

4. . . . . Ff8—c5
Szokás 4. . . . Hd4×f3+ vagy 4. . . . Vd8—f6 is.
5. 0—0.

Az 1885. hamburgi tornán Schottländer és
Bird között 5. d2—d3, Vd8—f6 6. Hf3×d4, Fc5×d4
7. 0—0, h7—h5 stb. volt a folytatás.

5. . . . . Hd4×f3+
6. Vd1×f3 Hg8—e7
7. d2—d3

Jobb talán 7. Fa4—b3, mint Schallopp és Bird
között történt az 1883. nürnbergi versenyen.

7. . . . . 0—0
8. Hb1—c3 d7—d6
Sötétnek itt már jó állása van, mert világos
nem tudja jól akadályozni f7—f5-öt.

9. Fc1—e3
Jobb volna előbb 9. Fc1—g5s ha arra esetleg
9. . . . h7—h6, ugy 10. Fg5—e3.

9. . . . . Fc5—b6
10. Ba1—d1

A fenvegető f7—f5 csak g2—g4-el volna
hátráltható, ami azonban veszélyesnek látszik.

10. . . . . f7—f5
11. Vf3—h5

Mint később kitűnik, a vezér kedvezőtlen
helyre kerül. Világosnak nem volna szabad meg-
engedni f5—f4-el, miért is 11. e4×f5 volt helyén.

11. . . . . f5—f4
12. Fa4—b3+ Kg8—h8
13. Fe3×b6 a7×b6
14. Bd1—d2

E lépés czélja nehezen érhető. Számításba jön
14. f2—f3, ami akadályozza f4—f3-at, amit azon-
ban világos nyilván nem mert megjátszani, mert
vezérének nem látott visszavonulási utat.

14. . . . . He7—g6
15. d3—d4

Világos a sötét gyalogok szétszakítására ját-
szik, de már nem juthat hozzá.

15. . . . . f4—f3!
16. g2—g3

Nincs jó lépés, világos sehogy sem mentheti
játékát.

16. . . . . Hg6—f4!
Meglehető kombináció, mely a vezér megnye-
résére vezet.

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

16. . . . . Hg6—f4!

17. g3×f4 Bf8×f4

Világos feladja; fenveget 18. . . . . Fc8—g4
azonnali vezérnyeréssel. Ha 18. h2—h3, ugy
18. . . . . g7—g6, 19. Vh5—h6, Bf4—h4, 20.
Vh6—e3, Bh4×h3 vagy 20. Bh4—f4 stb. és néhány
lépésben matt.

Kivonat a hivatalos lapból

— Junius 14. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Siklós Tiva-
dar miniszteri számvevősegi díjnokat ideiglenes mi-
nőségű pénzügyi számvevőknek a fő- és székvárosi
pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez;
a budapesti itélőtábla elnöke, Gerley Dezső buda-
pesti lakos, jogszigorlót a budapesti itélőtábla terüle-
tére díjas joggyakorlókká;

a debreczeni itélőtábla elnöke Szilágyi Zoltán má-
ramaroszigeti lakos, jogszigorlót a debreczeni itélő-
tábla kerületébe segélydíjas joggyakorlókká;

a nagyváradai itélőtábla elnöke a vezetése alatt
álló itélőtábla kerületébe Rlmóczy József tészei lak-
os, végzett joghallgató ideiglenes minőségű díjas
joggyakorlókká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi mi-
niszter Barna Jenő kispesti és özv. Pálné Papp Cze-
zilija máramaroszigeti állami elemi iskolai tanítót,
illetve tanítónőt kölcsönösen áthelyezte.

Megerősítések. A budapesti itélőtábla elnöke
dr. Vad Lajos upesti járásbírói ideiglenes minő-
ségű díjas joggyakorlót eddig viselt állásában vég-
leg megerősítette.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

Jogszigorlók!

A határ 1913. október 31. — Ügy-
védire készülők! A határ 1913.
október 31. Ha tisztességesen biztos
sikerrel akar elkészülni alapvizsgára
szigorlatra, bíról és ügyvédi vizs-
gara, keresse fel azonnal

Dr. ERŐS VILMOS

Jogi szemináriumát Binnlakóknak kitűnő ellátás.
IV. Sütő-utca 6. Prospektus! Jogászotthon!

Telefonsz. 118-57.

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

117

Egy szóval, oly sikert jósoltak, mely az
újabb színirodalomban korszakot fog alkotni,
sikert, melynél szerző és művész babért arat.
A színészek szerepeiktől egészen el voltak ra-
gadtatva; valódi kedvvel, szenvedélyvel ta-
nultak.

— Csak az a kár, mondták — hogy e vig-
játék nem háromfelvonásos. — Az igazgató is
sajnáta, hogy a darab csak egy felvonásból
áll. Látva a színészek lelkesültségét és most,
hogy a mű nagy becsét megismerte, kívánta
volna, hogy e vigjáték, melynek előadásánál
oly szép diadal várható, egymagában egy estét
képes lenne betölteni. Ez esetben az eredmény
nemcsak az volna, hogy az előadó személyzet
zajos tetszést, a szerző pedig irodalmi sikert
arat, hanem ő reá — az igazgatóra nézve is
oly pénzbeli eredmény biztosíthatnék, aminőt
az Odéon-színház a „Villemarquis” elő-
adása óta még nem látott. Nem is mulasz-
totta el Mollin Eleknek mondani: Kedves
költő ur, önnek számunkra még egy második,
négy- vagy ötfelvonásos darabot kell írnia,
„Molière-ben mind megvan” mintájára. Szá-
mitok reá. Ennél épp úgy gondolok az ön,
mint a magam érdekére; aki a Theatre-Fran-
cais-ba be akar jutni, előbb az Odéon-színház
kapuját kell tudnia megnyitni.

Elek a hetedik égen vélte lenni magát.

Amit a színházban a kis vigjátékról a
színpadok mögött és a színészek társalgószobá-
jában beszéltek, az csakhamar a színházon ki-
vül is elterjedt. A színházi tudósításokkal meg-
bizott hírlapírók a különböző művészek nyi-
latkozatait összegyűjtötték és a „Molière-ben
mind megvan” felől az ujságokban minden-
nap lehetett közleményeket olvasni. A kis da-
rab nemsokára bekövetkező előadása valósá-

gos eseményként hirdettetett. Franciaország-
Elek, addig ismeretlen fiatal ember, egyszerre
Elek, addig ismeretlen fiatal ember, egyszerre
a francia költők, Hugó Victor, Auger Emil,
Dumas Sándor, Sardou Victorien, Labiche
Jenő mellé helyeztetett.

Elek, ezeket olvasva, vállat vont, mert
balgaságnak és nevetségesnek tünt fel előtte,
hogy ily nagyságokkal merik összehasonlítani.
Majd mosolyogva monda:

— Ma virágok illatával mámoritanak el,
melyeket lábam elé dobnak, de mihamar
fütyjeik alatt fogok leroskadni — monda; de
a szerencse ily kegyetlen elfordulását azért
semmiképpen sem hitte el. Az igazgató lát-
ható elégedettsége, a művészek lelkesültsége
műve iránt bizalommal töltötték el. Előtte és
mások előtt a siker nem volt kétséges.

Egy nap, midőn a próbán jelen leendő, az
Odéon-színházba ment, Elek a színházi kapus
szobácskájában czime alatt két levelet vett át.
Az első, melyet felnyitott, Dentu E.-től, az is-
meretes könyvkiadótól volt. Dentu kérte őt az
esetre, ha még más kiadóval nem egyezett
volna, vele a „Molière-ben mind megvan” ki-
adása iránt értekezni s ugyanazon napra, dél-
utáni öt órára, könyvkereskedésében találko-
zásra hivta fel. — Helyes, — gondola Elek —
Dentu az első, ki darabom kinyomatására
ajánlkozik, legyen az övé. — A másik levél
szintén egy könyvkiadótól volt. E könyvtáros
Lemier, kinek kiadványai a díszes és csinnal
készült más nyomtatványok kedvelői részé-
ről nagyon keresettek, kiváltképpen a versek-
bern irt művek kiadására szokott vállalkozni.
Elek ismerte őt; annak idején el is ment hozzá,
hogy költeménygyűjteményét neki kiadásra
felajánlja. Lemier volt az, ki neki azt felelte:
Igyekezék előbb, uram, nevet szerezni, aztán
majd meglátjuk, E kiadó, ki most Elekkel be-
szélni óhajtott, kérte őt, hogy hozzá két és há-
rom óra közt mielőbb beszéljen. Még ma meg-
tudom, hogy mi mondani valója van — gon-
dola Elek.

Három órakor, a próba után, hozzá ment:

Lemier előzékenyen és kivételes udvariasság-
gal fogadta.

— Ej, ej, Mollin ur — monda. — Ön
most jól neki indult, halad, halad, valóban
óriási léptekkel. Szép pálya van előtte. Meg ne
álljon. A vas most meleg, ütnie kell. Tudja-e,
hogy önnek hallatalan szerencséje van? A la-
pok roppant reklámot csinálnak önnek; csak-
nem azt hinné az ember, hogy fizetve vannak.

— Biztosítom, hogy semmit sem tettem
arra, hogy így előtérbe helyezzenek.

— Az emberek rokonszenveznek ön-
nel; ez az egész. A lapokat megnyerte és ez hata-
lom, Mollin ur. Van-e már darabja számára
kiadója, melyet az Odéon-színházban játszani
fognak s a kiadó ezerrel fogja eladni. Mikor
ön engemet most két vagy három éve felkere-
sett, költeményekről szólott, melyeket kiadni
szeretne. A kedvező pillanat, úgy hiszem, önre
és rám nézve elérkezett, költeményeiből egy
kötettel a közönség elé lépni. Van-e valami ké-
szelvényben, mit nekem átadhatna?

— Igen, uram, csakhogy a szakma, a
melyben . . .

— Ugyan, Mollin ur. — szakita félbe a
kiadó a költőt — még mindig vannak embe-
rek, akik a költészetet szeretik; ezeknek min-
den szakma jó, a költemény bármely fajtából,
feltéve, hogy maga a költemény nem rossz. Ha
jól emlékszem, ön akkori látogatásakor külön-
féle költeményekről beszélt, melyekből össze-
sen két teljes kötet telnek ki. Sőt mindegyik
kötet számára külön címet is mondott.

— Tökéletesen úgy van, uram; akkor ön-
nek egy kötetre való jambus-verseket ajánlot-
tam „Tüskék” czim alatt.

— Igen, igen, Tüskék, most már emlé-
szem. És e gyűjteményt szívesen kiadtam
volna, a czim kitűnő; Tüskék! Ez sokat mond,
az olvasóban kíváncsiságot kell és a szatirikus
szakot, melyet pedig modern költőink annyira
elhanyagolnak, a közönség kedveli. Vegye pél-
dálul Barbier jambusait, Barbier azoknak kö-
szönheti hírnevét s azok által lett a francia
akadémia tagja.
(Folyt. köv.)

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi június 14-én.

Main table containing financial data, exchange rates, and market prices for various goods and securities. Columns include 'Mai záró árfolyam' (Closing rate) and 'Pénz' (Money) values.

KONTROL-INTÉZET Budapest, Andrassy-ut 17. Telefonszám: 129-11. Felülvizsgál és műszakilag ellenőriz: 1. Villany-, gáz- és vízberendezéseket és számlákat.

„UJIDOK” KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 16. SZÁM. ÁRA: NEGYEDÉVÉNKÉNT 5 KOPONA. AZ ÉN UJSÁGOM előfizetési ára: Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor. Singer és Wolfner, Andrassy-ut 16. szám.

Thurzó-Füred. A déli Szepességnek egy remeke ősi fürdősek közepette. Vasuti állomás Gőlniczhánya, 572 méter. Posta és távirat helyben. Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

MEGHÍVÓ az Osztrák és Magyar szabadalmazott acélpénh-plombagyár rt. Budapest, VI. Teréz-körút 5. szám alatt 1913. évi június hó 23-án délelőtt 10 órakor tartandó rendes közgyűlésére.

Heti műsor: Table showing weekly entertainment programs. Columns include 'Népepoca', 'Vígyszínház', 'Király Színház', 'Magyar Színház', 'Budapesti Színház', and 'Főv. Nyári Színház'.

Idegenek Utmutatója!

Bankok, takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.
Budapest.

Alapított 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalék 59.629.862 K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára elhelyezett betétek álladéka 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalomban levő saját kibocsátványok 333.571.450 K. A tartalékpenztár 4 százalékos és 4½ százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4½ százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen címletek teljesen adómentesek, minden tekintetben kaucióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmazsáknak nyilvánítottak továbbá katonai házassági óvadékok céljaira a záloglevelek ezenfelül árvapénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereségekötvényt bocsátott ki.

Első Magyar Iparbank váltóüzlete.

Budapest, V., József-tér 1. szám.

Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. **Tőzsdei megbízásoknak** úgy az érték-, mint a gabonatőzsdén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölése. **Szelvények és kisorsolt értékek** díjmentes beváltása. **Olesó magas előlegek** értékpapírokra és sorsjegyekre. **Sorsjegyek részletfizetésre.** **Igérvények** minden huzásra. **Osztályosorsjegyek** eredeti áron. **Sorsolási ellenőrzés** költségmentesen. **Katonai házassági óvadékok** ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyen.

A Wiener Bank-Verein

magyarországi fióktelepe.

Budapest, V., Nádor-utca 4. szám (saját házában.)

Belvárosi osztály: IV., Koronaherceg-utca 10. — Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferenc-tér 6. — Központ: Wien, I., Herrngasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 150 millió korona. Tartalékok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágaival foglalkozik.

Központi Bank Részvénytársaság

VI., Váci-körút 31. szám.

Az Ustredni Banka Ceskyh Sportelen Prága, affiliált intézet. Elvállal a banküzlet körébe vágó minden megbízást. Elfogad betéteket takarékpénztáraké 4—4½ százalék mellett, folyószámlára a legelőnyösebben. — Amerikai osztálya az összes átutalásokat, követelés-behajtásokat, örökségi és más jogi ügyek rendezését, newyorki testvérintézete a Bank Of Europe útján eszközli.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 3. szám.

Alaptőke 6 millió korona. Ajánlkozik a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízás lebonyolítására. Sorsjegyek és értékpapírok vétele, eladás és biztosítása árfolyamvesztés ellen. Tőzsdei megbízásokat elfogad a budapesti és valamennyi külföldi tőzsdére. Kisorsolt értékpapírok beváltása. Takarékbetétek. Különlegesség: vidéki pénzüzetek és tőzsdén nem jegyzett részvények adásvétele.

Magyar Fakereskedők Hitelintézete R.-T.

V., Széchenyi-utca 1. szám.

Alaptőke 6.000.000 korona. Tartaléktőke 850.000 korona. Alapításai és részesedései: Egyesült Fatermelők Részvénytársaság, Kisjenői Fatermelők R.-T., Központi Faértékesítő R.-T., Magyar Fakereskedelmi R.-T. és a Marosi Tutajkereskedelmi R.-T., valamint a Nadwornai Faipar Részvénytársaság. Az intézet elvállal minden a fatermelés és fakereskedelem ágába tartozó pénzügyi műveletet, felbecslést, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: Budapest, V., Dorottya-u. 4.

Fiókok: I., Fehérváry-ut 1. II., Fő-utca 2., VIII., Rákóczi-ut 11., VI., Andrassy-ut 2., V., Nádor-utca 23., VII., Erzsébet-körút 58. Alaptőke: 15.000.000 K. Tartalék: 26.000.000 K. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, pénztári jegyekre és folyó számlára. Leszámitolt váltókat és hitelpapírokat. Kaucióképes 4 és fél százalékos zálogleveleket ajánlja tőkebefektetésül.

„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.

IV., Koronaherceg-utca 5. szám.

Fiókok: V., Nádor-utca 25. — VII., Baross-tér 16. szám. — Bécsi fiók: Wien, I., Stock am Eisenplatz No 3. — Alaptőke 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékpénztáraké és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztályosorsjáték. Safe deposit.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvénytársaság.

Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztályosorsjáték főelárúsító helye: VI., Andrassy-ut 5. — Kézi zálogüzlet: IV., Károly-körút 30. — IV., Ferenciek-tere 4., Irányi-utca sarkán. — V., Lipót-körút 27. — VII., Király-utca 57. — VII., Rottenbiller-utca 1. — VIII., József-körút 2. — VIII., Üllői-ut 6.

Magyar-Cseh Iparbank Részvénytársaság

V., Sas-utca 27. szám.

Főbb üzletágai: betétek elfogadása könyvecskékre 4½% netto kamatozás mellett, valamint csekk- és folyószámlára; behajtás; bel- és külföldi hitellevelek kiállítás; értékpapírok, külföldi pénznemek, devizák vétele és eladása; lombardirozás, tőzsdei ügyek lebonyolítása; sorsjegyek részletfizetésre való eladása, stb.

Budapesti Iparbank Részv.-Társ.

IV., Eskü-tér 8. szám.

Kölcsonöket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitolt folyószámla-követeléseket és elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett. Telefon 25—65.

A Magyar Pénzüzetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság.

V., Oszágház-tér 4. szám.

Mely az Angol-Osztrák Bank és a Magyar Pénzüzetek Központi Hitelbankja alapítása, foglalkozik a földhitelügyletek minden fajával, birtokot vesz és elad, parcellázásokat, illetőleg azok finanszírozását ellátja. Hivatalos órák 9—2-ig.

Budapest—Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.

V., József-tér 13.

Alaptőke 8.000.000 korona. Alapítási év 1895. Elfogad takarékbetéteket és a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Községi és Körjegyzők Országos Bankja Részvénytársaság.

VIII., Kálvin-tér 11. szám.

Alaptőke 3.000.000 korona. Részvényeseinek túlnyomó része a jegyzői karból kerül ki. Elfogad betéteket. Leszámitolt váltókat. Lebonyolít parcellázásokat. Törlesztéses és egyéb jelzálogkölcsonöket nyújt. Községi kölcsonöket folyósít.

Gaedicke Bankház Részv.-Társ.

A magy. kir. szabadalmazott osztályosorsjáték főelárúsítója. Játéktérvek ingyen és bérmentve.

Nemzeti Takarékpénztár és Bank-Részvénytársaság.

VII., Károly-körút 20. szám.

Befizetett alaptőke 10.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztáraké és folyószámlában. Tőzsdei megbízásokat teljesít, értékpapírokat, csekket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám.

Alaptőke: 8.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitolt váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyílt számlákon alapuló künnlevőségeket. Előleget nyújt értékpapírokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szesadhitel biztosítékot a kincstárral szemben és letesz mindennemű óvadékot. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Magyar Telepítő- és Parcellázó-Bank R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 9. szám.

Alaptőke 5.000.000 korona. Működési köre: Telepítések és parcellázások finanszírozása, saját számlára, vagy bizományban. Mezőgazdasági ingatlanok vétele és értékesítése. Közreműködés és telepítési és parcellázási ügyek minden fajtájánál. — Parcellázásokat és telepítéseket saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segítségével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.

IV., Kigyó-tér 1. szám.

Alaptőke 16.000.000 korona. Tartalék 4.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, pénztári jegyekre és csekk-számlára. Leszámitolt váltókat. Jelzálogkölcsonöket nyújt földbirtokokra. Előleget ad értékpapírokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és legelőnyösebb feltételek mellett eszközli. Tőkebefektetésül ajánlja 4½ és 4¼ százalékos adómentes zálogleveleket.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmied utóda Elek és Társa R.-T.

IV., Károly-körút 10. szám.

Egyetemes áruház. Elárúsít könyveket, képeket, fényképező cikkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési cikkeket, előnyös részletfizetésre.

Világjárású utazási és menetjegyiroda R.-T.

Budapest, V., Fűrdő-utca 1. szám.

(Bejárat a Dorottya-utca felől. Telefon 152—52.) Utazási jegyek a világ minden részébe eredeti áron. Díjmentes felvilágosítások. Bérutak.

Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság.

VIII., Rákóczi-ut 9. szám.

„Palace pezsgőgyár“ elnevezés alatt, Budafokon modern berendezésű pezsgőgyára van, ahol francia minta szerint elsőrangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett borkereskedelemmel, főleg faborokat palackokban, likőr, rum, cognac és gyümölcspálinka gyártásával foglalkozik. Tokaji borkokban Tokaj-hegyláján külön pincéi vannak és a legmegbízhatóbb szamorodni- és asszu-borokat árusítja. Importál kínai és japán teákat, amelyeket Nippon-tea elnevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság pénzüzeteket lebonyolít és takarékbetéteket elfogad. Telefon: 141—83.

Biztosítás.

„Friedrich Wilhelm“ porosz élet- és kezességi biztosító R.-T. Berlinben.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 17. Alapított 1866-ban. Telefon: 69—75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

Magyar Élet- és Járadékbiztosító Intézet m. sz.

Andrassy-ut 8. szám.

Az életbiztosítás összes neimeit kultiválja, jutányos díjak és előnyös feltételek mellett továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző neimeit és orvosi vizsgálat nélküli biztosításokat, kiházasítási biztosításokat leányok részére.

Ipari vállalatok.

Hungária műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 8. szám.

Alaptőke 4.000.000 korona. Gyárak Zsolna és Budapest. Telefon 39—57.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut Társaság magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósága.

Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és acélművek: Resicán és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak: Resicán. Gazdasági gépgyár: Román-Bogsánon. Petroleum-finomító malmok, cementgyár, erdészeti és gazdasági: Oravicán. Megrendelések a budapesti igazgatósághoz: IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Magyar keleti tengerhajózási r.-t.

V., Zoltán-utca 6. szám.

Alaptőke 4.200.000 korona. Hajókatokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság.

Budapest, V., Nádor-utca 19. szám.

Telefon: 38—83. Sürgőncim: Urikány-Budapest. Bányák: Lupény (Hunyadmegy). Termel: darabos szenet, kockaszenet szoba-, gőzcséplő-, gép- és gőzeke-fűtésre, diószén, aknaszenet, portmentes aknaszenet kazánfűtési célokra, aprószenet körkemence fűtésre, kovácszenet kovácsolási célokra. Lupényi kokszműveiben gyárt: darabos pirszenet kohászati célokra, kocka pirszenet, dió pirszenet szobafűtési, cement- és cukorgyártási célokra, kátrányt, kén-savas ammoniumot, magas hatásfoku műtrágyát. Vezérbizományos: Magyar Általános Hitelbank, Budapest, V., Nádor-utca 12. szám.

SZÍNHÁZAK:

Budapest, vasárnap, 1913. június 15.

M. Kir. Operaház

Este 7/8 órákor
Szűrtetés a szeráthól
Enekes vigjáték 3 felv.
Amor játéka
Vig. ballet 1 felvonásban.

Nemzeti Színház

Este 7/8 órákor
Az elnevelt harangok
Színháték négy felvonásban. Irta: Rákosi Viktor és Malonyay Dezso. Személyek:

Simándy Pál	Mihályi K.
Todorosbu Tódor	Gál Gyula
Zalathnay Barnabás	Szaocsvay I.
Papp Mózes	Gabányi Á.
Benedek	Horváth J.
A harangozó	Mátrai Béla
Kovács	Bartos Gy.
Gáspár	Abonyi Gy.
Györgye	Ditrói J.
Petru	Rózsahegyí

Magyar Színház

Este 8 órákor
A farkas
Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferencz. Személyek:
Dr. Kelemen Tibor
Vilma, a felesége Gombaszögi Csorot
Szabó György Csorot
A kegyelmes asszony Gerő Ida
Ritterné Bera Paula
Mikhal hadnagy Vándori
Zágony hadnagy Z. Molnár
Fopinerér Körmenői
Pincér Csizsár
Italos Földvári
A titkár ur Réthy
Micike méltóságos Csatai J.
Janika Lakos Edith
Egy lakáj Alföldi
Kisasszony Zala K.
Szakácsné P. Tárnok

Népepera

Este 7/8 órákor
Gyerünk csak
Látványos revü 7 képm. Irta: Dr. Béldi Izor és Mórei Adolf. A zenezármok: Zerkovits Béla és Barna Izso szerzte. Személyek:
Braun Lipót fiákeres Horthy S.
Nelli a leánya Berky Lily
Szaniszló Ujvári Lajos
Ádám detektív Fehér Arthur
Doll, újságíró Marosty L.
Pánev Danasofi, Csolnákosi
Zsuzska a felesége Szoer Ilona
Jóska, a szabóipincér Pázmán Fer.
Egy hercegnő Paludi Bor.

Várszínház

Zárva

Vilgszínház

Délután 3 órákor
Színésziskola vizsgaelőadás
A denevér
Operett 3 felvonásban. Egy francia vigjáték után írta: Hafner és Genés. Zenéjét szerzte: Strauss János.

Nem szabad

Este 7/8 órákor
Nem szabad
Böhözát 3 felvonásban. Irta: Köroal és Barré. Fordította: Komor Gyula. Személyek:
Cafassol Edmond Góth Sándor
Valdoré Suzanne P. Gassi M.
Dubrisard Anstole Balasa Jenő
Germaine, a felesége Kondé Paula
Amilcar Tanay
Chapotel Sigismund Szerényi Zol.
Odette, a felesége Makay Marg.

Budapesti Színház

Este 7/8 órákor
Ninesenek már gyerekek
Enekes, táncos bohóság 5 képm. Irta: Kúvessy Albert. Zenéjét részben szerzte, részben összeállította: Kun Richard.

Fővárosi Nyári Színház

Délután 3 órákor
Ártatlan Zsuzsi
Operette 3 felvonásban. Este 7/8 órákor
Az autótündér
Operette 3 felvonásban.

Király Színház

Este 8 órákor
János vitéz
Dalljáték 3 felvonásban. Petőfi Róthi elbeszéléséből. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét Heltai Jenő versre szerzte Kacsos P. dr. Személyek:
Kukorica Jancsi Pedák Sári
Iluska Soós M.
A gonosz mostoha Tárnoky G.
Strázsamester Sajó
Bagó Tóth
A francia király Rátkal
A királykisasszony Harmat
Bartó, tudós Balázs L.
A tündérr király Berky L.

Uránia Színház

Zárva

Dr. Batizfalvy I. Z. **fővárosi fogorvosi intézete**
Fogorvos: Károly-körút 10. sz. alá.
Egész nap fogak meggyógyítása, Tartós fogtömések, Foghúzások (altatásban is). Szájpadtómókkal műfogak, aranyhidak, koronák. Jól használható fogszerek elkészítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogaikat.

Beketow Cirkusz
Városliget. Telefon 107-48
Ma, vasárnap **2 előadás 2** D. n. 4 órákor Este 7/8 órákor
Délután 4 órákor gyermekeknek fél ár!
Az új júniusi műsor!
Jegyek elővétel díj nélkül kaphatók A NAP sők-kiadóhivatalában VI., Andrássy-ut 29.

VÉD JEGY
Dió-kivonat
az ősz hejnek testössze
Régóta kipróbált, tökéletesen ártalmatlan, a főnök zöldségléjéből készített, hűveléscsökkentő, mely a korán észlelt bajnak 15 perc alatt erőfőt szűke. **Használat:** 1. palack dió-kivonat K 6 és 3, 1 skatula 6 próbapalackból 7,50, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000.
MAZUSKI A.
Világ, 872. Erzsébet-ter 2.
Raktárak Budapestben:
Yórák J. gyógyszer. Király-u. 12.
Földes S. illatsz. Kristófalvár. a. Morva N. drogeria. Kossuth Lajos-u. 7. Bröder Radonovits Baross-utca 6. Thallmayer & Seltz drogeria, Zrínyi-utca 3. Kochmeister Fr. m. drogeria, Hódi-utca 3 sz. Molnár G. Mosor drogeria, Korona-herceg-utca 11. szám.

Oláh Gábor:
Korunk hőse
Verses regény. Ára 3 korona. Kiadja a Franklin-Társulat.
Kapható: Lampel R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VII., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Kerény Arnold
SZÁLLÍTÓ
Budapest, VII., Dohány-utca 87
TELEFON 59-16
Elvállal mindennemű elvámolásokat, szállítástokat valamint podgyászfuvarozást

LIDO-VENEZIA
Európa legelegánsabb tengeri fürdője.
Excelsior Palace Hotel. Nagy fényűzéssel kiállított szálló. Külön fürdőbelyiel.
Grand Hotel des Bains. Elsőrangú. Külön kapánakkal.
Hotel Villa Regina. Elsőrangú. Kerttel.
Grand Hotel Lido. Családi szálló.
Nagyszabású fürdőházak. Kapánák. Villák. Bérshobák.
Bővebb felvilágosítást ad: **BAGNI LIDO-VENEZIA.**

A leányok előszeretettel „BERSON“
gummisarkot viselnek cipőjükön:

BERSON a legjobb márka valamennyi gummisarkok közt!
A **BERSON** előnyei: Nem engedi a sarkot félretaposni. A cipőt eredeti formájában őrzi meg. Nagyon rugékonny, tehát kiméli a testet, az idegeket és a hátgerincet. Tartósabb és olcsóbb, mint a bőrsark. Ideális formák minden sarokhoz!
Cipészétől határozot- tan az új **„BERSON“-t** kérje aranydobozban!
Bersonművek, Budapest, VII.

WRIGHT AND DITSON
Világírás amerikai Lawn-Tennis raketjei nagy raktára. 44652
"Prima Surprise" - kor. 10.-
"Prima Hub" - kor. 12.-
"Prima Park" - kor. 18.-
"Prima Longwood" - kor. 20.-
KERTÉSZ TÓDORNÁL, Budapest, IV., Kristóf-tér.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Megoldva a kérdés!

Bármely beszélgépen Pathéfon-lemez játszható, mely tudvaleg a legjobb lemez, nem kopik, nem kell tü.
10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.
Ujdonság: Beszélgép, 2 hangdoboz. — 1 Pathé hangdoboz 10 drb kétoldalu lemezzel **70 korona**
kizárólag
REMÉNYI MIHÁLY
elsőrangú hangszertelegén
Budapest, Király-u. 58.
Kérjen árjegyzék és lemezjegyzék.
Nagy tölcseres grammophon
10 drb lemezzel **40 korona.**

UJRENDSZERŰ BUTOR-HITEL
Azon kollomos helyzetben vagyunk, hogy a t. butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.
Hitel esetén **Készpénzárakat** számíttunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.
A kamat 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után fizetendő.
Törlesztés: minden 100.- kor. után havi 3.- kor. vagy minden 100.- kor. után . . . 1/4 évi 9 kor.
Nagy választék asztalos, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben.
Balázs és társa butorraktára, Budapest, VI., Váci-Körút 43. (Saját ház.)

Kerber Henrik

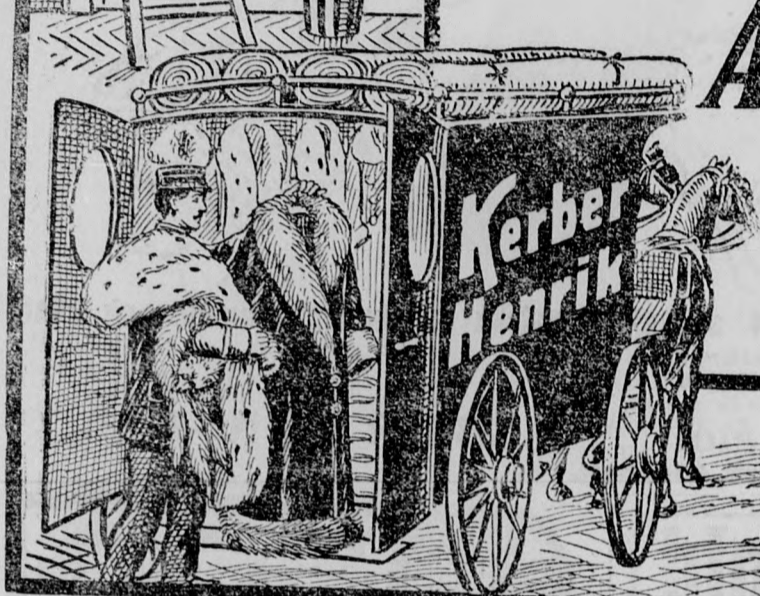
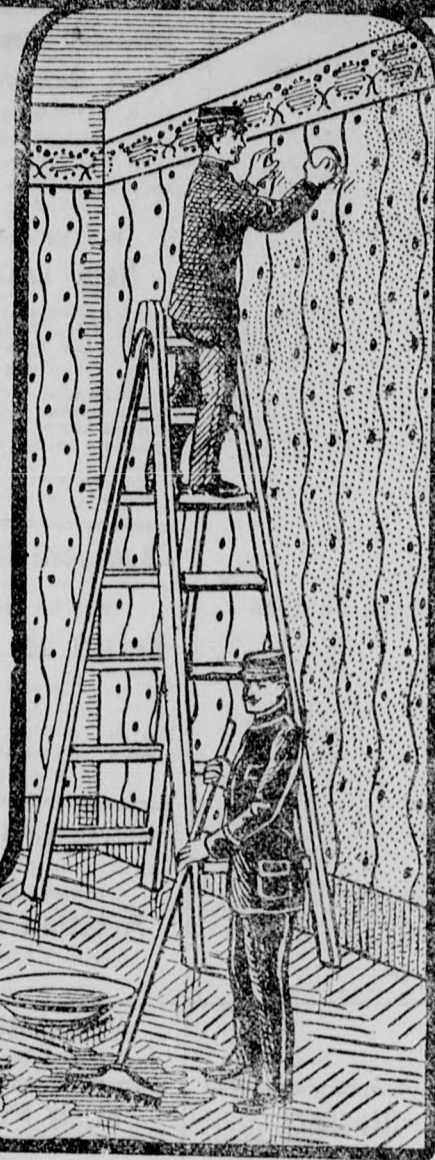
Budapest, VII., Nap-u. 29.

Alapítási 1890-ben.

Telefon: „József“ 3-86.

**Szörme, szőnyeg-poroító, meg-
óvó, valamint szőnyeg-mosó, tisztító és javító intézet.**

**Ablaktisztítás, lakástakarítás,
padlabeeresztés, „Tapeta“ tes-
teit tal. fallesztmény
Presco-tisztítás és
lévegirtási vállalat.**

A titkos betegségekről.

vérbajról és azok gyógyításáról.

A mai korban számtalan ember szenved titkos nemi betegségekben vagy ilyen bajok következményeiben. Ezen bajokon van hivatva segíteni alantí intézet, megbízható gyógymódról nevezetes rendelő-intézet, hol az összes ilyen természetű bajok, mint húgyvesztés, vizelet-nehézségek, húgyvesztékek, hólyagbajok, alantí sebek, bujakóros fekélyek, bőrbetegségek, bujakór (syphilis), az önfertőzés és éjjeli magömlések, ideg- és hátgerincfájdalmak, elgyengült férfierő (impotencia), aranyeres bántalmak, köszvény, az összes női nemi bajok, fehérfolyás, méhbajok, terméketlenség a legrövidebb idő alatt alapos, gyökeres gyógyítást nyernek. A világhírű **EHRLICH 606** oltások általánosan eszközgyors és biztos gyógyuláshoz vezetnek bujakóros bántalmaknál. Mindazok, kik bármilyen oknál fogva személyesen nem kereshetik fel ezen rendelő-intézetet, írják le bajjaikat. Az intézet minden levélre választ, kívánatra a rendelő-intézet a szükséges gyógyszerrel is gondoskodik.

Dr. Garai orvosi rendelő intézete
Budapest, Andrássy-ut 28.

„PALLAS“

nyugdíj-, élet- és katonai
biztosító részv.-társaság
Erzsébet-körut 24

köt felette előnyös feltéte-
lek mellett nyugdíj-, élet-,
honomány, nép, katonai szol-
gálati és

**orvosi vizsgálat
nélküli élet-
biztosításokat.**

Képviselők kedvező feltéte-
lek mellett alkalmaztatnak.

KÉRJEN PROSPEKTUST

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, aki-
nek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki
fiatakkori könnyelműség és rossz szokások által ideg-
rendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű
állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az
illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista
orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi
életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon
is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos beteg-
ségek létezése is.

Ilyen magas tiszti hivatású dr. Palócz v. kórházi
orvos, egészség. tanár országos híri intézete (Buda-
pest, IV., Múzeum-körut 13.) ahol a legnagyobb titok-
tartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása
nélkül alaposan és gyorsan gyógyítják már sok év
óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros
sebeket, húgyveszt., hólyag-, ideg- és hátgerincbajokat, az
önfertőzés és szifilis utóbjait, magömlést, elgyengült
férfierőt (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret,
sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi
szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróte-
rem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva
személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen ad-
nak levelekre kimerítő felvilágosítást afelől, hogy
otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajból
(a levélben csak válaszbélyegyet kell mellékelni)
A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik
vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet
a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik.
Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. u. 3-5-óráig, (vasár-
nap déli 12-ig) **EHRLICH 606** kurát is végzik. Cím:
Dr. Palócz specialista orvos, Budapest, IV. kerület,
Múzeum-körut 13. szám.

Magyar Királyi Államvasutak Igazgatósága.

158.150
F. III. szám.

**Az 505. és 506. sz. feltételes megál-
lítása Törökszentmiklós állomáson.**

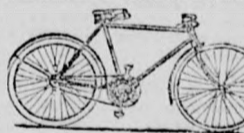
A Budapest nyugoti pályaudvarról Kolozs-
vár felé délután 2 óra 25 perckor induló, 506.
számu, valamint a Kolozsvár felől Budapest
nyugoti pályaudvarra délután 1 óra 50 perckor
érkező 505. számu gyorsvonat f. hó 25-től
kezdődőleg Törökszentmiklós állomáson felté-
telesen megállítatik.

A részletes menetrendre nézve a kifüggesz-
tett hirdetések nyújtanak bővebb felvilá-
gosítást.

Budapest, 1913 évi június hó 13-án.

Az igazgatóság.

Automobil és kerékpár-alkatrész
fióküzletünket május 24-én nyitottuk

meg Andrássy-ut 55. sz.
alatt, hol a létező összes auto-
mobil és kerékpár-alkatrészeket
nagybani eredeti gyári áron
adjuk. Auto-osztályunk veze-
tésével Lang Miklós okl.
gépezésnökünkkel bíztuk meg.

Láng Jakab és Fia

kerékpár - nagy kereskedők

József-körut 41 sz.

Baross-tér 3 és Margit-körut 6.

**MAGYAR
KÖNYVTÁR** Szekesszéi
RADÓ ANTAL.

Májusi sorozat:

702-703. szám. *Heltai Jenő*
KIS KOMÉDIÁK.

Ara 60 fill.

704. szám. *Rostand Edmond*
**A KÉT PIERROT VAGY
A FEHÉR VACSORA.**

Verses egyfelvonásos.
Fordította *Kosztolányi Dező*.

Ara 30 fill.

705-710. szám. *Homerész*
ODYSSEIÁJA.

Az eredeti versmértékben fordította,
bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta
Kemenes (Kempf) József.

Ara 2 kor. 30 fill.

Kapható
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianor F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

A Magyar Könyvtár teljes jegyzéke ingyen kapható.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári időnyre.
 Egy szelvény { 1 szelvény 7 kor.
 3.10 m. hosszú { 1 szelvény 10 kor.
 teljes férfiruhához { 1 szelvény 15 kor.
 (kabát, nadrág, és mellény) { 1 szelvény 17 kor.
 elegendő, csak { 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért, szintgy felöltőszövetet, turistalódet, selyemkamurát, női kosztium szöveteket stb. gyári áron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.
 Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, meg a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Hutter és Schrantz R.T.

szitaáru- és nemez-posztógyárak magyarországi telepe
 Budapest, X. Gyömrői-ut 80/36.

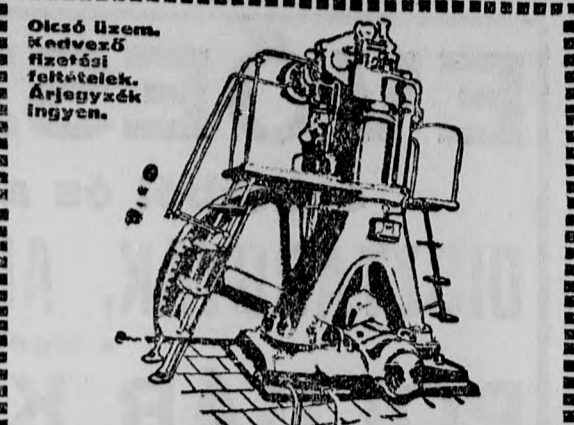
Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépscédronyfonatokat

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmány! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) — Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshégyű szögek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártatnak:

Kerítésrácsok, kapuk és ajtók
 a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig, előnyös árak mellett. Költségvetések és tervezetek díjtalanul

EREDETI BENZ

MOTOROK Minden gazdasági és ipari célra.

A világ legnagyobb motorgyára 7000 munkás 400 hivatalnok.

BENZ Magyar Automobil és Motorgyár RT. Budapest, Központ: V. Dorottya-u. 9. Gyár: VII. kerület, Ilka-utca 31. sz. Telefonszámok: 168-79. és 29-24.

„OLLA”
 bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI-különlegesség. Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. OLLA gummigyár. Wien/II/ 817. Praterstrasse 57.

„OLLA”
 GUMMIT több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja. A kirakatokban kifüggesztett OLLA vecselami állások az eladásosító helyeket jelölik. Ára 4.6 és 8 K. Készletben.

Ára tucatanként 4, 6, 8 korona. Az „OLLA” gumi kapható az ország minden gyógyszerüzében, jobb drogériákban és az alsórangú szaküzletekben. Kívételje azonban, hogy a szállítója önnek csak „OLLA”-t adjon. Az eladásosító helyek kiuntatását, árjegyzékét ingyen küldi az

„OLLA” gummigyár
 Wien, II, 817. Praterstrasse 57. 4248
 Kérvetl. minőség 1208. sz. tucatja 6 K. 1204. sz. 8 K. tucatja. Raktár Budapest: Török József Király-utca 12. Kartschnaroff A. VII. Rákóczi-ut 60. „Csillag” gyógyszerüz VIII. Rákóczi-ut 39. „Hangya” gyógyszerüz VI. Váci-körút 29. Gyógyszerüz „baró Wesselenyhoz” VII. Wesseleny-utca 30. Magyar orvosi műszertár Rákóczi-ut 32. Utasi Ferenc Andrássy-ut 26. Molnár Vilmos Károly-körút 28. Lukács S. Váci-körút 89/a. Szécsi Lajos Andrássy-ut. Kálta Emil Tamas-utca 8. Kós B. Lövelde-tér 7. Kádár Gyula Király-utca 68. Nagy Sándor Király-utca 68. Szentáruay Gy. Erzsébet-körút 27. Szikla D. Rákóczi-ut. Wagner & Seitz Népszínház-utca 29. Fischer Jenő Lipót-körút 27. Watterich A. Dohány-u. Schlager Andor L. Fohérvári-ut 10. Roth Zoltán Torzó-körút 29. Petrovics M. IV. Bécsi-utca 3. Gerő és Tarsa Király-utca 24. szám. Barabás és Stefszovics Alagut-utca 5. szám.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.
 Elsőrendű valódi amerikai cipő különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST
 IV. Kigyó-tér 1. (királyi bérpalota)
 V. Dorottya-utca 5-7.
 VII. Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN
 Plac-utca 44.

ZAGREB
 Ilka 22.

Rérje képes árjegyzékünket!

2 1/2 MILLIÓ

korona nyereseményre játszik évente 11 huzáson, ha megrendel nátlunk 48 havi hat korona húsz filléres részletfizetésre
1 drb Konvertált Jelzálog sorsjegyet,
1 drb Jósziv, 2 drb Erzsébet sorsjegyet.

Mind a négy sorsjegyéért együttvéve
6 Kor. 20 fill.
 havi részlet fizetendő 48 hónapon át.
 Küldjön be postautalványon 6 kor. 20 fillért, melynek vétele után azonnal megkapja a sorsjegyek számával ellátott részletleveket, melyek már a június 25-iki huzáson is azonnali játékjogot biztosítanak. Az utolsó részlet kifizetése után megkapja az eredeti sorsjegyeket, melyek bármikor eladhatók vagy elzálogosíthatók.

Egy millió,
500.000,
300.000,
 100.000, 100.000 stb.
 koronás (összesen 871) nyeresemény évente.

Huzások június 25, július 1, augusztus 25, október 25, november 1. és 15, december 27, február 23, március 1, április 25, május 15. Utolsó huzás 1969-ben, mely idő alatt 38 millió korona kerül kisorsolásra. Minden sorsjegyeknek legalább egyszer ki kell huzatnia.

A legkisebb nyeresemény, melyet minden konvertált jelzálog-sorsjegynek okvetlenül nyernie kell, 140 K. Ezen a legkisebb nyereseménnyel kisorsolt sorsjegy a rajta levő nyereséményszelvényvel tovább játszik az összes nyereseményhuzásokon s így egy sorsjegyre több nagy nyeresemény is eshetik!
 Egy ilyen nyereseményjegynek mai készpénz ára kb. 80 korona, tehát a Konvertált sorsjegy tulajdonosa a legkedvezőtlenebb esetben is 140 kor. törlesztési összeget és 80 korona értékű nyereseményjegyet, vagyis összesen 220 koronát kap.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság **INGYEN**
 Budapest, V., Szabadság-tér 3.

Huzások: június 25- és július 1-én.

Nagyobb csoport: 48 havi 12 (tizenkét) kor. részletfizetésre
 1 drb Konvertált jelzálog sorsjegy || 1 drb Olasz vörös kereszt sorsjegy
 1 drb Pesti Hazai Takarékp. sorsjegy || 1 drb Erzsébet királyné sorsjegy
 1 drb Magyar vörös kereszt sorsjegy || 1 drb Bazilika sorsjegy

Mind a 6 sorsjegyéért együttvéve havi 12 kor. fizetendő 48 hónapon keresztül. Évente 20 huzás.
Főnyeresemény: 1 millió kor. :: Évi össznyeresemény: 4 millió kor.

FÉRFIAK NEMI BAJAINTA

húgyszervi bajokat, syphilit, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotenzia) makacs alakjait, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI

szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)
 Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levélre díjtalan válasz. — Kívánatra gyógyszerrel.
 Rendelés: 9-3, este 5-7-ig.
 Budapesten, Rákóczi-út 8/a.
 (Lépcsőházi bejárat.)

GUMMI

halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatonta 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. 1 tucatnál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különféle fűzőm óraszor 4 K.

NAKIRA
törv. védett valódi indiai paragummi férfi-különlegesség tucatja 12.- kor, 3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség 14.- korona. Pass. Oolusiv, orvosi rendelésre 8-10 vasállványon 10.- koronáig

Bidet 10.- koronáig

Irrigátor 3.- korona és felette.

Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Műszertár.
Budapest, VII., ker., Rákóczi-ut 32.
(A Rökk-színházal szemben.)

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismert legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégnélküli levelezés.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.- Barta József konvergárá Felka (Szepesmegye.)

Tokaji

számorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 filléteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól felette, fűtőkádok 60 kor.-tól felette. Kiváló minőségű kátszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Rottenbiller-ut. 19. Z.
Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

HUNGÁRIA beszélőgépek

tolcsórnélküliek is kisértőleg eredeti elsőrangú gyártmány részleltetésre is olcsón kaphatók

Jeméngi és Tsa
Budapest VI., Teréz-körút 4.
Nagyon árjegyzék ingyen.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a Társalgás Művészete című könyv. Széppeny az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalognak tartsák? Olvassa el a Társalgás Művészete (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezheti.) Áttekinthető kivonatát (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétan küld a „Csodás Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Csinosan butorozott

utcai szoba, magános urnó vagy hivatalnok ur részére azonnal kiadó Budán, I. ker., Kékgolyó-utca 15/a, I. emelet, 8 ajtó.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtápláló-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást.** Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kizárólag: Chicagó, Berlin, London, Hamburgban. **Köszönő levelek minden országból.** Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Károly E.** drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.

Adorján Andor

könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) R.-T.-nál Budapest, Andrásy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Felhalálók

UTMUTATÓJA szabaddalmazáshoz, értékesítéshez nélkülözhetetlen.

Díjtalanul káldi:

Áron és Molnár

szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, VIII., József-körút 9. szám.

Erzsébetfalván

a villamos megállónál! Szemere-utca 22. sz. a. egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, speisz, nyári konyha stb.-ből áll, minden elfogadható ártért eladó. A telek 156 öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos: délután 3-6-ig: Kilián István. Budapest, Honvéd-utca 10.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanólyamai lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartanak. Legalaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszert. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Dímentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvtelési és nyilvántartási rendszer. összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrásy-ut 12. szám.

MAKAY BÉLA

új könyve:

A lap virága

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bubájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerít ki.

Ára 4 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaságnál, Budapest, Andrásy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

a dán irodalom egyik legérdekesebb és legtehetségesebb tagjának ragyogó művészettel megírt szerelmi regénye:

J. V. JENSEN:

D'ORA

ASSZONY 190

Regény. Ára

Fordította: Karinthy Frigyes. (384 oldal.)

Eddig megjelentek:

KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)

BIRO LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)

BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.

DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szünete. Regény. Ford. Böllény Gy. (320 o.)

CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 o.)

BÖLSCHÉ: Szerellem az élek világában. (1152 oldal). Hét kötet.

TOLSZTOJ: Hadzsi-Murat. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)

VOSS RICHARD: A költő és az asszony. Regény. (384 oldal.)

TÖTH BÉLA: A boldogasszony dervisze. (372 oldal.)

MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)

C. F. MEYER: A barát nézője és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)

HELTAL JENŐ: Hét szövány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)

GEIJERSTAM: Az öcsike. Az öcske rejtelme. (384 o.)

ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.

GABRIELE D'ANNUNZIO: A tűz. Regény. (448 old.)

MÜRGER: Bohémvilág. Reg. Ford. Komor Gyula.

Minden kötet ára

190

Kapható minden könyvárusnál, Kladjé az Athenaeum irod. és nyomdai r-tás

Eladó telkek

3 telek a vecsési Andrásy-telep legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkalmas. olcsón eladó. Jó fekete föld, bőséges víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. szám. listésnél.

„Stenografia”

A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépírási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. **Ingyenes gépirásoktatás.** A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. **Előkészítő tanfolyamok a gyorsírási tanítói és tanítónői vizsgára,** mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. **Sürgős esetben a gyorsírási és gépírás egy hónap alatt megtanulható.** **Ingyenes és biztos állásközvetítés.** **Írásmunkák készítése és sokszorosítás.** **Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.**

Zálogezédulákat

veszek. Elzalogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100 000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarján.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. ntódnál

Budapest, Ullői-ut 123
Telefon: 62-30

LA PITTATO IT 1886-ban